Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Vzdělávací politika EU

Bc. Lenka Neničková

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze | Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií | Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Lenka Neničková

obor Veřejná správa a regionální rozvoj

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Vzdělávací politika EU**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Lidský kapitál
4. Vzdělávání a jeho význam
5. Evropská unie
6. Vzdělávací politika EU
7. Systém vzdělávání v České republice
8. Analýza vzdělávání v podmínkách Ústeckého kraje
9. Závěr
10. Seznam použitých zdrojů
11. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

BRDEK, M., VÝCHOVÁ, H. Evropská vzdělávací politika. Programy, principy, cíle. Praha: ASPI Publishing, 2004. 172 s. ISBN 80-86395-96-0.

CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. a kol. Evropská integrace – Evropská unie. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, nakl. Oeconomica, 2004. 396 s. ISBN 80-245-0854-0.

eTwinning: Vzdělávací projekty škol v Evropě, Česká republika. Národní podpůrné středisko pro eTwinnig v ČR, Národní agentura pro evropské vzdělávací programy. Praha: Portál s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7367-332-1.

FIALA, P., PITROVÁ, M. Evropská unie. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

TOMŠÍK, K. Evropská integrace a environmentální ekonomika. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1977-6.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lenka Kopecká**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

L.S.

..... Vedoucí katedry

..... Děkan

V Praze dne: 15. 1. 2010

Evidováno děkanátem PEF pod č.j.: KET-047-10D

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci "Vzdělávací politika EU" vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci této diplomové práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 4.4.2011 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. L. Kopecké, která mi jako vedoucí práce pomohla svými připomínkami a cennými radami.

Vzdělávací politika EU

Educational policy of the EU

Souhrn

Tématem diplomové práce byla zvolena Vzdělávací politika EU, protože problematika vzdělávání hraje v Evropské unii významnou roli a velmi těsně souvisí s politikou zaměstnanosti. Hlavním cílem této diplomové práce je vytvořit komplexní přehled o problematice vzdělávací politiky Evropské unie vztahující se na její aplikaci v podmínkách Ústeckého kraje. Diplomová práce nejprve teoreticky vymezuje pojmy lidský kapitál, vzdělávání a jeho význam, Evropská unie a její politiky a nakonec je zmíněna problematika čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie. Analytická část již konkrétně charakterizuje vzdělávací politiku Evropské unie, dále uvádí problematiku vzdělávání v České republice a její postoj ke strukturálním fondům. Hlavní část analýzy se zaměřuje na oblast Ústeckého kraje a jeho dosavadní výsledky ve snaze čerpat finance z Evropské unie na podporu vzdělávání a školství. Z provedené analýzy jsou vyvozeny závěry a doporučení pro rozvoj vzdělávání v kraji. Výsledná práce by měla sloužit jako metodická pomůcka pro zájemce o problematiku vzdělávání a jeho rozvoj za pomoci finančních prostředků z Evropské unie z řad škol i ostatních vzdělávacích organizací nacházejících se v Ústeckém kraji.

Summary

This diploma thesis focuses on the Educational policy of the European Union as the question of education plays an important role in the EU and is very closely connected with the Employment policy. Main aim of the thesis is to create a complex summary of the EU Educational policy problems relating to its application under the Ústí region´s conditions. Firstly, the diploma thesis defines concepts such as human capital, education and its importance, and the European Union and its policies from the theoretical point of view. Secondly, there is introduced the question of drawing of financial resources from European structural funds. The analytical part characterizes concretely the Educational policy of the EU and, furthermore, deals with the problems of education in the Czech Republic and its approach to structural funds. The main part of the analysis focuses on the region of Ústí and its up to now success to draw financial resources from the EU to develop education and educational system. This analysis is concluded by a summary and recommendations for the development of the Educational system in this particular region. The diploma thesis should be useful as a methodical instrument for any individual out of educational institution or organization of the Ústí region who is interested in various problems of education and development of education regarding support of the EU financial resources.

Klíčová slova
Evropská unie, lidský kapitál, Ústecký kraj, vzdělávání, vzdělávací politika, strukturální fondy, SWOT analýza.

Keywords
European Union, human capital, Ústí Region, education, educational policy, structural funds, SWOT analyse.

Obsah

1. Úvod ... 6
2. Cíl práce a metodika ... 7
3. Lidský kapitál ... 9
3.1 Lidské zdroje ... 9
3.1.1 Řízení lidských zdrojů ... 10
3.1.2 Rozvoj lidských zdrojů ... 11
3.2 Lidský kapitál ... 12
4. Vzdělávání a jeho význam ... 14
4.1 Vzdělávání v současném světě ... 14
4.2 Celoživotní vzdělávání ... 15
5. Evropská unie ... 17
5.1 Evropská unie a její vznik ... 17
5.2 Instituce Evropské unie ... 20
5.3 Politiky EU ... 22
5.4 Regionální politika EU ... 23
5.4.1 Strukturální fondy ... 24
5.4.2 Kohezní fond ... 25
6. Vzdělávací politika EU ... 25
6.1 Vzdělávací politika ... 25
6.1.1 Problémy řešené vzdělávací politikou ... 26
6.1.2 Nástroje vzdělávací politiky ... 27
6.1.3 Subjekty vzdělávací politiky ... 28
6.1.4 Základní principy vzdělávací politiky ... 30
6.2 Přístup EU ke vzdělávací politice ... 31
6.2.1 Vývoj vzdělávací politiky Evropské unie ... 31
6.2.2 Instituce EU působící v oblasti vzdělávací politiky ... 34
6.2.3 Dokumenty EU pojednávající o vzdělávací politice ... 35

7. Systém vzdělávání v České republice 40
7.1 Evropské vzdělávací programy a Česká republika 42
7.2 Strukturální fondy a Česká republika v období 2007-2013 44
7.3 Aktuální stav čerpání ČR z evropských fondů 46
7.4 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 49
7.5 Operační program Výzkum a vývoj pro inovace 51
7.6 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 52
8. Analýza vzdělávání v podmínkách Ústeckého kraje 55
8.1 Základní charakteristika Ústeckého kraje 55
8.2 Vzdělání v Ústeckém kraji 58
8.2.1 Počty škol v primárním, sekundárním a terciárním stupni vzdělání ÚK 60
8.2.2 Strategie kraje v oblasti školství v oblasti vzdělávání po vstupu do EU 64
8.3 Čerpání z dotací EU v Ústeckém kraji a úspěšnost projektů 69
8.3.1 Programovací období 2004-2006 69
8.3.2 Programovací období 2007-2013 71
8.4 Konkrétní případy čerpání finančních prostředků na vzdělání v Ústeckém kraji 74
8.4.1 Propagace řemeslných a technických oborů 74
8.4.2 Celoživotní vzdělávání v programu UNIV 2 – KRAJE 78
8.5 SWOT analýza vzdělávání v Ústeckém kraji 81
8.6 Vlastní doporučení a možnosti dalšího rozvoje Ústeckého kraje 86
9. Závěr 88
10. Seznam použitých zdrojů 92
10.1 Použitá literatura 92
10.2 Použité internetové zdroje 94
10.3 Jiné zdroje 97
11. Přílohy 98

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007—2013:..... 24

Tabulka č. 2- Rozdělení finančních prostředků mezi prioritní osy PO LZZ 54

Tabulka č. 3 - Výdaje za rok 2009 dle věcné struktury (v mil. Kč) 56

Tabulka č. 4 - Poskytnuté prostředky příspěvkovým organizacím z rozpočtu kraje za rok 2009 (v mil. Kč)..... 57

Tabulka č. 5 - Školy podle typu v Ústeckém kraji v roce 2010 60

Tabulka č. 6 - Vybrané ukazatele vysokého školství v Ústeckém kraji v časové řadě 2000 - 2009.. 63

Seznam grafů

Graf č. 1 - Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé programy v období 2007 - 2013 46

Graf č. 2 - Souhrnný stav čerpání ze SF a národních zdrojů v mld. Kč (stav k 1.2.2011)..... 47

Graf č. 3 - Stav prostředků krytých Rozhodnutím / Smlouvou o poskytnutí dotace v % vzhledem k celkové alokaci OP v programovém období 2007–2013 k 3. 2. 2011 48

Graf č. 4 - Prioritní osy OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost 51

Graf č. 5 - Čerpání prostředků z OP Výzkum a vývoj pro inovace ke 3.2.2011 (v mld. Kč) 52

Graf č. 6 - Index vzdělanosti pracovní síly v roce 2009 59

Graf č. 7 - Vzdělanostní struktura pracovní síly v Ústeckém kraji a ČR v letech 2001 a 2009 59

Graf č. 8 - Žáci a studenti ve věku starších 15 let - ekonomicky neaktivní, v Ústeckém kraji (v tis. osob) 62

Graf č. 9 - Studenti veřejných a soukromých vysokých škol v Ústeckém kraji..... 63

Graf č. 10 - Výdaje za rok 2009 dle jednotlivých oblastí (v mil. Kč)..... 65

Graf č. 11 - Studující na učilišti, střední škole a vysoké škole v Ústeckém kraji..... 77

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Vlajka Evropské unie 17

Obrázek č. 2 – Logo OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost 49

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

DVPP – Další vzdělávání pedagogických pracovníků

ES – Evropské společenství

EU – Evropská unie

HSS - Hospodářská a sociální soudržnost

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OECD - Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci

PO – Prioritní osa

RLZ – Rozvoj lidských zdrojů

SOŠ – Střední odborná škola

SOU – Střední odborné učiliště

SROP – Společný regionální operační program

ÚK – Ústecký kraj

VK – Vzdělávání pro konkurenceschopnost

VŠ – Vysoká škola

1. Úvod

Vzdělávací politika představuje koncept východiska pro řešení praktických problémů školství a dalších kroků ve vzdělávání. Koncept vzdělávací politiky by měl být nezávislý na politické situaci v zemi, resp. na rozložení politických sil v zemi. Konkrétně vzdělávací politiku EU tvoří souhrn činností a iniciativ Evropské unie v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, které nepatří do kategorie společných politik EU. Odpovědnost za organizaci vzdělávání a obsahovou stránku výuky mají tudíž stále členské země. Poslání Unie je dle Maastrichtské smlouvy vymezená spolupráce v oblasti školství a mládeže, která je deklarována jako doplňování národních vzdělávacích politik, podpora spolupráce vzdělávacích institucí a posilování evropské dimenze zejména výukou jazyků členských států. Ve všech zemích Evropské unie se do vzdělávacích systémů investují značné prostředky a v současné době věnují vzdělání velkou pozornost občané i politici po celém světě.

Vzdělávací politiky členských zemí EU vycházejí z odlišných tradic, rozdílných kultur, potřeb a zkušeností, ovšem je možné identifikovat i trendy směřující ke sbližování a aplikaci společných strategií v problematice vzdělávání. Pro dnešní společnost je významný multikulturní charakter a jsou vyžadovány interkulturní znalosti. A právě proto je do kurikula zaváděna evropská problematika, žáci i studenti jsou zapojováni do evropských výměnných programů a i školy z jiných států pracují na společných projektech.

Evropská dimenze spolu s evropskou spoluprácí se v české společnosti a na českých školách začala ve větší míře uplatňovat po roce 1989, kdy v ČR nastaly zásadní společensko-politické změny. Evropská orientace neustále sílila a vyvrcholila v roce 1996, kdy právě Česka republika podala žádost o vstup do Evropské unie. Pro oblast vzdělávání bylo velmi důležité umožnění zapojit se do vzdělávacích programů ES zprvu v rámci přípravného období a od roku 1997 jako právoplatného člena. Referendum ke vstupu do EU v červnu 2003 umožnilo dokončit celý proces přistoupení k EU, tak se v roce 2004 mohla Česká republika stát členem EU. Naší republice se tímto rokem otevřely nebývalé možnosti pro vlastní rozvoj, a to nejen v oblasti vzdělávání.

2. Cíl práce a metodika

Hlavním cílem této diplomové práce je vytvořit komplexní přehled o problematice vzdělávací politiky Evropské unie vztahující se na její aplikaci v podmínkách Ústeckého kraje. Dílčími cíli je posoudit současný stav vzdělávání v Ústeckém kraji a především zanalyzovat dosavadní čerpání kraje z finančních prostředků Evropské unie na podporu vzdělání. Na základě provedené analýzy jsou vyvozeny závěry a doporučení vhodná pro další rozvoj vzdělávání v Ústeckém kraji, která respektují místní specifika i možnosti kraje.

Podklady pro diplomovou práci jsou čerpány z odborné literatury zabývající se problematikou vzdělávání, Evropské unie a její vlastní vzdělávací politikou. Z části jsou použity i internetové zdroje jako podklady pro analytickou část, především internetové stránky Evropské unie a jejích institucí, Ministerstva školství České republiky, Ústeckého kraje a v neposlední řadě Českého statistického úřadu. Pro potřeby analýzy vzdělávání v Ústeckém kraji byl navázán kontakt se zástupkyní školy zúčastněné v projektu čerpajícím z Evropské unie a pracovníky Krajského úřadu v Ústí nad Labem.

Literární rešerše na základě odborné literatury charakterizuje pojmy lidský kapitál, vzdělávání a jeho význam, Evropská unie a její politiky a nakonec uvádí problematiku čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie.

Analytická část charakterizuje již konkrétně vzdělávací politiku Evropské unie, dále hodnotí stav vzdělávání v České republice a její postoj ke strukturálním fondům. Hlavní část analýzy se zaměřuje na oblast Ústeckého kraje, kde je především zanalyzován přístup regionu ke vzdělání, jeho strategie a dosavadní výsledky ve snaze čerpat finance z Evropské unie na podporu vzdělávání a školství.

Další část analýzy představuje na konkrétních příkladech úspěšných projektů čerpání a rozvoj vzdělávání v kraji za pomoci EU, jež řeší aktuální problémy vzdělávání v regionu. Na závěr analytické části této diplomové práce jsou vytvořena vlastní doporučení na podporu vzdělávání v Ústeckém kraji, která vychází z provedené analýzy kraje. Výsledná práce by měla sloužit jako metodická pomůcka pro zájemce o problematiku vzdělávání a jeho rozvoj za pomoci finančních prostředků z Evropské unie z řad škol i ostatních vzdělávacích organizací nacházejících se v Ústeckém kraji.

Při zpracování této diplomové práce byla jako technika sběru dat zvolena obsahová analýza dokumentů (odborné literatury, zpráv z konferencí a zasedání orgánů EU, strategických dokumentů Ústeckého kraje aj.), metoda indukce, metoda dedukce, komparativní metoda, vlastní dotazování v rámci rozhovoru se zástupkyní školy zapojené do úspěšných projektů na dotování školství a vzdělání v Ústeckém kraji a v analytické části diplomové práce byla použita kvalitativní metoda SWOT analýzy, která shrnuje všechny zjištěné poznatky k deskripci celkové situace vzdělávání v Ústeckém kraji.

3. Lidský kapitál

3.1 Lidské zdroje

Na problematiku lidských zdrojů existují různorodé pohledy a přístupy k jejich popisu i rozvoji. Lidské zdroje jsou reflektovány řadou vědních oborů (např. sociologie, psychologie) či praktických oborů (personalistika, management), ovšem přímo lidskými zdroji jako nosnou linií se nezabývá žádné vědní odvětví. Jednotná definice lidských zdrojů neexistuje, jedná se o různé přístupy, které zdůrazňují různé aspekty téhož jevu. V obecné terminologii v praxi se můžeme setkat hned s několika synonymními označeními, nejčastěji jsou používány výrazy lidské zdroje, lidský potenciál nebo lidský kapitál (Bakoš, 2006, s. 12).

Dle všeobecné encyklopedie „Universum“ lze lidské zdroje (human resources) charakterizovat jako „moderní typ managementu, který usiluje o komplexní využití lidského potenciálu s tím, že zdůrazňuje jeho aktivity a motivaci. Jde o propracovaný systém práce se zaměstnanci v oblasti získávání a výběru, motivace, rozvoje lidí při rozhodování, odpovědností za jejich činy a podnikovou kulturou“ (Bakoš, 2006, s. 12).

Zjednodušeně se jedná o souhrn vlastností, znalostí a dovedností lidí, jejich fyzických (kondice, zdraví) a psychických charakteristik. Lidské zdroje jsou hodnoceny prostřednictvím následujících čtyř okruhů – kvalifikace a dovednosti obyvatelstva, účast na vzdělávání, výdaje na vzdělávání, lidské zdroje pro rozvoj technologií (Bakoš, 2006, s. 13). Potřebná data o složkách lidských zdrojů se obtížně shromažďují, přičemž nejdostupnější jsou data týkající se vzdělání, příp. zdravotní statistiky (Bakoš, 2006, s. 12). Lidské zdroje jsou uznávaným rozhodujícím faktorem rozvoje společnosti, dotýkají se všech lidských aktivit a jsou východiskem pro poznání a intenzifikaci zdrojů ostatních. Do popředí zájmu se problematika lidských zdrojů dostala ve druhé polovině 20. století, kdy došlo k růstu hospodářství i k rozvoji společenských věd. V této době společnost poznává důležitost kvalitních lidských zdrojů pro všechny oblasti rozvoje, proto problematika rozvíjení lidských zdrojů stojí v popředí zájmu představitelů veřejné správy, neziskových organizací i soukromého sektoru. A co se týká Evropské unie, tak to byla právě Evropská unie, kdo přistoupil jako první k cílené podpoře rozvoje lidských zdrojů (Bakoš, 2006, s. 5).

3.1.1 Řízení lidských zdrojů

V praxi i v mnohé literatuře je možné se setkat s pojmy jako personální řízení, personalistika či řízení lidských zdrojů. Tyto termíny mnohdy bývají považovány za synonyma, ovšem z teoretického hlediska jde o rozdílné pojmy, které by se neměly zaměňovat. Termíny personální práce a personalistika znamenají nejobecnější možnost označení pro zmíněnou oblast řízení organizace. Naopak termín řízení lidských zdrojů je teoreticky popsán jako jednotlivé vývojové fáze či koncepce personální práce a její postavení v hierarchii organizace. Přesněji se jedná o nejmodernější pojetí personální práce, která se začala formovat se vyspělejších zemích na přelomu 50. a 60. let. Řízení lidských zdrojů se stává nejdůležitější složkou organizace. Je zde patrné posunutí významu personální práce od pouhé administrativní činnosti ke skutečně řídící a koncepční činnosti organizace, což vyjadřuje i význam člověka pro organizaci a lidské pracovní síly, jež začíná být chápána jako nejdůležitější výrobní vstup a nejdůležitější složka organizace (Koubek, 2003, s. 15-16).

Lidské zdroje již nejsou chápány jako samozřejmost, stávají se objektem zvýšené pozornosti a cílem rozvoje. Současná společnost si uvědomuje, že v kvalitě lidských zdrojů spočívá konkurenceschopnost, proto se lidské zdroje stávají i politickým tématem. V posledním desetiletí se zájem o lidské zdroje stupňuje a každý rok vznikají nové dokumenty pojednávající právě o rozvoji lidských zdrojů a kvalita lidských zdrojů vstupuje do popředí zejména v souvislosti se zvyšující se úlohou znalostí a dovedností (Bakoš, 2006, s. 5).

Řízení lidských zdrojů je zaměřeno na neustálé zlepšování využití a rozvoj pracovních schopností lidských zdrojů v organizaci, ale i na zlepšování využívání zdrojů ostatních, protože o těchto zdrojích (materiální, finanční) rozhodují lidé. Vyústěním personální strategie organizace je strategické řízení lidských zdrojů. Jedná se o konkrétní aktivitu, jež směřuje k dosažení cílů obsažených v personální strategii. Nástrojem strategického řízení lidských zdrojů je dlouhodobé personální plánování, které se zabývá jak vnitřními podmínkami organizace, tak podmínkami vnějšími, a to např. populačním vývojem, vývojem na trhu práce, změnami technologií, pracovní a sociální legislativou, politikou zaměstnanosti.

Je důležité si uvědomit, že řízení lidských zdrojů není jen v kompetenci personálního oddělení, ale je i neopomenutelnou součástí práce všech vedoucích pracovníků organizace, a to bez ohledu na jejich postavení v hierarchii řízení. Je proto nezbytné, aby si všichni vedoucí pracovníci osvojili znalosti a dovednosti potřebné pro úspěšné plnění úkolů personální práce (Koubek, 2003, s. 24-26).

3.1.2 Rozvoj lidských zdrojů

V poslední době se v oblasti personálního řízení objevuje nový pojem, a to rozvoj lidských zdrojů, který představuje nový pohled a novou koncepci vzdělávání a rozvoje v organizaci. Rozvoj lidských zdrojů je v organizaci orientován na rozvoj pracovní schopnosti organizace jako celku a na rozvoj pracovní schopnosti, zvýšení výkonnosti a efektivnosti týmů, nikoliv na osobní rozvoj, jak tomu bylo u dřívějších koncepcí vzdělávací a rozvojové aktivity s názvem vzdělávání a rozvoj pracovníků (Koubek, 2003, s. 242).

Rozvojem lidských zdrojů chápeme proces zlepšení situace v dílčích oblastech lidských zdrojů, jedná se o zvyšování znalostí, schopností, dovedností, postojů, morálních a dalších vlastností jednotlivců, jejich duševního i fyzického stavu. Dle strategie lidských zdrojů rozvoj lidských zdrojů představuje „celoživotní vzdělávání a učení (formální i neformální), včetně učení z praxe (tzv. informální učení), které je orientované zejména na lepší pracovní uplatnění, také na zvětšení kompetencí a výkonnosti jednotlivců i týmů, a zahrnuje pod tento pojem širokou škálu aktivit, příležitostí a stimulů ve vzdělávací soustavě, v hospodářské praxi, veřejné správě i jiných sektorech“ (Bakoš, 2006, s. 16).

V zahraničních strategických dokumentech je oblast rozvoje lidských zdrojů jednoznačně spojena s rozvojem dovedností, zkušeností, talentů a s rozvojem vzdělávání všech stupňů. Zatímco v českých strategických dokumentech je rozvoj lidských zdrojů umístěn v oblasti vzdělávání a částečně v kapitole o ekonomickém rozvoji. Nejčastěji podporované oblasti rozvoje lidských zdrojů jsou vzdělávání, sociální péče, zdravotní péče, volnočasové aktivity (sport, rekreace) a rozvoj občanské společnosti (Bakoš, 2006, s. 17,18,20).

3.2 Lidský kapitál

Lidský kapitál lze definovat jako zásoby znalostí a dovedností ztělesněných v pracovní síle, které jsou výsledkem vzdělání a praxe a jež pracovní sílu zhodnocují. O kvalitě lidského kapitálu, který je v daném období a jednotlivých zemích k dispozici, vypovídá vzdělanostní struktura obyvatelstva. Teorie lidského kapitálu vzniká v 60. letech 20. století a základním předpokladem je existence přímého vztahu mezi vzděláním (kvalifikací) a produktivitou (Bakoš, 2006, s. 13,15).

Lidský kapitál můžeme vedle půdy, práce a hmotného kapitálu plným právem chápat jako další zdroj ekonomického růstu. Rozvoj vzdělanosti a investice do lidského kapitálu představují příčinu dlouhodobého ekonomického růstu (Kameníček, 2003, s. 22).

Investice do lidského kapitálu představují aktivity projevující se trvalým nebo opakovaným vlivem na naše peněžní či psychické příjmy tím, že zvyšují zdroje nacházející se v každém z nás a výsledek těchto investic se projevuje v delším období než v jedné uvažované periodě. Investicemi do lidského kapitálu si zdokonalujeme své dovednosti, zlepšujeme své lidské zdroje a následně zvyšujeme své psychické i peněžní příjmy. Ze statistik vyplývá, že lidé s vyšším vzděláním a kvalifikací dosahují v průměru lepších výdělků a analytické studie Světové banky, OECD, UNESCO i EU dokazují pozitivní korelace mezi úrovní vzdělanosti a prosperitou.

Investice do lidského kapitálu se dělí dle tří následujících hledisek:

- Forma – školní vzdělávání, výcvik na pracovišti, migrace za pracovními příležitostmi, zdravotní péče aj.
- Účinky na výdělky a na spotřebu
- Investované objemy, míry výnosu a intenzita vnímání vazby mezi investicí a výnosem (Kameníček, 2003, s. 15).

Termín lidský kapitál v praxi označuje školní vzdělávání nebo např. dodatečné jazykové kurzy a výdaje na tyto aktivity zvyšující naše zdraví nebo výdělky. Výdaje na tyto aktivity jsou investicemi do kapitálu. Jsou to investice do lidského kapitálu. Vzdělání, nové dovednosti, stálejší zdraví a uznání ostatních lidí nelze oddělit, na rozdíl od hmotného kapitálu, od konkrétního člověka. Lidé přitom rozdíl mezi kapitálem hmotným a lidským zcela intuitivně akceptují, o investicích do běžného kapitálu se rozhodují na základě

kalkulace nákladů a výnosů, v případě investic do sebe samých však nemohou od sebe tento kapitál oddělovat (Kameníček, 2003, s. 16).

Vzdělávání a výcvik patří mezi nejdůležitější formy investic do lidského kapitálu (Kameníček, str. 17, 2003). Ukazuje se, že objem investic do lidského kapitálu je přímo úměrný vývoji nákladů a výnosů ze vzdělávání (Kameníček, 2003, s. 18). Výsledky vědy a nové technické poznatky zvyšují produktivitu práce, aplikací vědeckých objevů ve výrobě se zvýšil význam vzdělávání, zvýšila se hodnota výcviku na pracovním místě a hodnota výcviku technických dovedností. Ve 20. století se stalo základní vzdělání celosvětovým standardem. Navíc se jako nový standard rozšiřuje střední vzdělání s maturitou. Stále vyšší počty dětí ze středních tříd a z chudinských rodin navštěvují vysoké školy. Lze odvodit, že příčinou hospodářského růstu při relativním vyčerpání ostatních zdrojů patrně budou investice do lidského kapitálu (Kameníček, 2003, s. 21).

4. Vzdělávání a jeho význam

Kvalita lidských zdrojů je obvykle vyjadřována právě dosaženou úrovní vzdělání, vzdělávání je tedy nejvýznamnějším faktorem ovlivňujícím kvalitu lidských zdrojů. Vzdělanost a flexibilita jsou konkurenčními výhodami jak pro jednotlivce, tak pro celou společnost. Flexibilita je obecně chápána jako schopnost jednotlivce přizpůsobit se neustále se měnícím požadavkům na trhu práce. A protože se tyto změny neustále zrychlují, stává se právě flexibilita stále významnější osobnostní charakteristikou. Na flexibilitu jednotlivce má především vliv nejen vzdělání, ale i jeho postoje, hodnotový žebříček a motivace (Bakoš, 2006, s. 13).

Znalosti a dovednosti, které si jedinec osvojí během počátečního vzdělávání, přestávají stačit. Důvodem je zrychlující se tempo technologických změn, a proto se celoživotní vzdělávání stává nezbytným. Důležité je nejen dosažení certifikované úrovně vzdělání, ale velmi důležitá je právě kvalita příslušného vzdělání (Bakoš, 2006, s. 13). Vzdělanost je stále více chápána nejen jako dosažená úroveň vzdělání populace, která je kvantitativně měřitelná, ale také jako kvalita vzdělání poskytovaného vzdělávacími institucemi, charakterizovaná postoji, hodnotovou orientací a schopností být funkčně gramotný. Tím je myšlena schopnost jedince využívat získaného vzdělání v měnícím se životním i pracovním prostředí (Walterová, 2000, s. 3).

Investice do vzdělání a výcviku jsou chápány jako investice do věcného kapitálu a opatření, která zvyšují individuální pracovní bohatství, produktivitu a důchod (Bakoš, 2006, s. 15). Dosažené vzdělání (zvlášť jeho vyšší stupně) má statkový charakter, je spojeno se sociální prestiží a pozicí ve společnosti. Jedná se o relativní vazbu, čím méně je v populaci absolventů, tím vyšší má tato populace sociální prestiž (Sak, 2007, s. 117-118).

4.1 Vzdělávání v současném světě

Význam vzdělanosti a vzdělávání pro společnost neustále roste, o budoucím vývoji každé země bude rozhodovat vzdělanost dané populace a její vědecká úroveň (Sak, 2007, s. 125). Na počátku 21. století se hledají nové zdroje a možnosti udržitelného rozvoje a vzdělání se stalo jedním z frekventovaných globálních témat a zároveň výzvou nadcházejícího století. V globálním i evropském kontextu připisujeme vzdělávání vysokou hodnotu právě jako prostředku společenského pokroku. Vize učící se společnosti spojená

s obnovenou ideou celoživotního učení, které je považováno za skryté bohatství, pokládá učení během celého života za jeden ze vstupů do 21. století. V současné době se stává nezbytným reagovat na dynamiku změn prostředí a způsobile se s těmito změnami vyrovnávat. Vzdělávání je chápáno jako hodnota kulturní, sociální i ekonomická, kterou si spojujeme s možností doražení vyššího standardu i kvality života (Walterová, 2000, s. 3).

Spolu s mnoha společenskými jevy se globalizují i významné aspekty vzdělávacích a výchovných procesů. Vzdělávání se stává významným civilizačním fenoménem, který vznikl v rané fázi vývoje civilizace, neustále se vyvíjí a proměňuje a plní řadu funkcí ve vztahu ke společnosti i k jedinci. Vzdělávání jako příprava na profesní život stále více nabývá na významu, důležité uplatnění na trhu práce, jedinec získává znalosti a kompetence potřebných pro začlenění se do pracovního procesu již v průběhu školní docházky a na všech stupních vzdělávací soustavy. Pro zajištění trvalého rozvoje ekonomiky i společnosti je tedy nezbytně nutné, aby byla vzdělávací sféra schopná dostatečně rychle reagovat na stále se měnící podmínky, a to jak sociální, tak i politické. Ideální by byla situace, kdy by pracovní síla vstupující na trh práce byla vzdělávána právě tak, aby byla dobře připravena na aktuální podmínky a požadavky současného trhu, aby byla schopná rychle se adaptovat a ochotna se případně dále vzdělávat a rozvíjet. A právě z těchto důvodů je v současnosti žádoucí efektivně a pružně fungující vazba mezi trhem práce a vzdělávací soustavou (Sak, 2007, s. 117).

4.2 Celoživotní vzdělávání

V současné znalostní evropské společnosti se buduje systém celoživotního vzdělávání, změnami prochází vzdělávací soustava od základního vzdělání po vysokoškolské, ale hlavně další vzdělávání v rámci celoživotního vzdělávání (Sak, 2007, s. 130). Celý systém celoživotního vzdělávání oživuje subjektivní složka, a to motivace lidí ke vzdělávání (Bakoš, 2006, s. 13). Strategie EU přebírá pro charakteristiku různých oblastí vzdělávání člověka v učící se společnosti ve světě užívaný pojem gramotnost, přičemž se konkrétně zaměřuje na gramotnost informační, občanskou, ekonomickou a jazykovou (Sak, 2007, s. 92). Vzdělávací strategie patří k politickým prioritám demokratických zemí a je často diskutovaným tématem jak odborníků, tak i veřejnosti (Walterová, 2000, s. 3).

Lisabonská strategie EU klade důraz na přechod ke společnosti založené na znalostech, zvyšování úrovně vzdělání a přípravy pro život v informační společnosti, význam celoživotního vzdělávání a prioritu investic do lidských zdrojů. Konkrétně pro Českou republiku byly vize Lisabonské strategie konkretizovány v dokumentu Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku. Materiál byl zveřejněn v roce 2003 a snaží se navést Českou republiku stejným směrem po vzoru západních zemí. Co se týká vzdělávání, tuto kategorii vidí z hlediska celoživotního. Právě zde zavádí a objasňuje termíny formální vzdělávání, neformální a informální (Sak, 2007, s. 91).

Formální vzdělávání „se realizuje ve vzdělávacích institucích, jejichž funkce, cíl, obsah, prostředky a způsoby hodnocení jsou definovány a legislativně vymezeny. Takovouto typickou vzdělávací institucí je škola.“ Neformální vzdělávání „nevede k ucelenému školskému vzdělání. Realizuje se mimo formální vzdělávací systém. Je zaměřeno na určité skupiny populace a organizují jej různé instituce (instituce pro vzdělávání dospělých, podniky, kulturní zařízení, nadace, kluby apod.).“ Informální vzdělávání se chápe „jako proces získávání vědomostí, osvojování dovedností a postojů z každodenních zkušeností, z prostředí, kontaktů. Na rozdíl od formálního vzdělávání či neformálního vzdělávání je neorganizované, nesystematické a institucionálně nekoordinované“ (Sak, 2007, s. 92).

Modernizace vzdělávacího systému je klíčová, a to modifikací vzdělávání do podoby systému otevřeného novým poznatkům. Je třeba poskytnout program pro celoživotní doplňování nových poznatků, ovšem nepůjde o rozšiřování poznatků ve vědních disciplínách, nýbrž o stav, kdy nové poznatky umožní jedincům prohlubovat komplexní vhled do zásadních kategorií života, společnosti a bytí. Můžeme tedy konstatovat, že modernizace vzdělávacího systému se stává nezbytnou. Přičemž v současné době informační společnosti nesmíme při modernizaci a rozvoji vzdělávacího systému opomenout průnik informačních a komunikačních technologií do vzdělávání (Sak, 2007, s. 125).

5. Evropská unie

Obrázek č. 1 - Vlajka Evropské unie

Zdroj: *Evropská komise* [online]. 2009 [cit. 2010-11-24]. Členské státy. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/index_cs.htm>.

5.1 Evropská unie a její vznik

„Evropská unie je společenství evropských států vytvořené na základě mezinárodní smlouvy, které vytváří nový typ mezinárodní organizace založené na dobrovolně sdílené suverenitě členských států. Cílem Evropské unie je vytvořit mírovou, demokratickou a prosperující sjednocenou Evropu“ (Had, Stach, Urban, 2005, s.8).

„Evropská unie je společenství demokratických států, spojených zásadami svobody, právního státu a úcty k lidským právům, jež se rozhodly vzájemně spolupracovat a postupně se integrovaly v nadnárodní strukturu, která je výhodná pro všechny zúčastněné země“ (Maňák, 2000, s. 11).

Evropská unie, která od posledního rozšíření z roku 2007 sdružuje 27 evropských států, sdružuje na základě mezinárodních smluv dříve rozdělený evropský kontinent a je základem mírové, stabilní a demokratické Evropy. Rozloha Evropské unie přesahuje čtyři miliony kilometrů čtverečních (konkrétně se jedná o 4 325 675 km²). Nejmenší zemí EU je Malta, největší rozlohu má Francie (Europa.cz, 2010). Členské státy Evropské unie a jejich mapa jsou zobrazeny v příloze této práce. Seznam členských států spolu s mapou je umístěn také v příloze této diplomové práce.

Členské státy dobrovolně delegovaly část své suverenity společným evropským institucím, jež řeší otázky společného zájmu v určených oblastech a zastupují členské země, jejich občany (resp. 496 milionů lidí, tj. 7,3 % světové populace) i samotnou Unii navenek vůči nečlenským zemím i mezinárodním organizacím. Evropská unie představuje

největší světové ekonomické uskupení a největší světovou obchodní mocnost (Had, Stach, Urban, 2005, s. 8).

Po skončení první světové války v Evropě začaly vznikat první regionální organizace, které měly za cíl nastolit v Evropě mír a nastolit mechanismy ekonomické spolupráce. V tomto duchu vznikaly hlavní myšlenky organizací jako Panevropský pakt, Mezinárodní ocelářské společenství nebo také Montánní unie. V této době již existovalo i spojenectví Belgie a Lucemburska. Ovšem v této době se myšlenka nastolení celoevropského míru ukázala jako nereálná, zvláště po nástupu Adolfa Hitlera (Škottová, 2008, s. 13).

Pro evropskou spolupráci hrál rozhodující roli tzv. Marshallův plán, který nabízel ekonomickou pomoc Evropě postižené hospodářskou krizí. Státní tajemník George Marshall zadal úkol rozdělit americké finanční prostředky Výboru pro evropskou hospodářskou spolupráci (CEEC) a poté Organizaci pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC). A právě v rámci těchto organizací vznikla řada dobře fungujících agentur, např. Evropská platební unie (Škottová, 2008, s. 14).

Narůstající ohrožení ze strany Sovětského svazu donutila evropské země ještě k užší spolupráci, nejprve byla založena Západní unie, a to mezi Brity a Francouzy, kteří se tímto krokem chtěli bránit spíše Německu než komunistickému Rusku. Ovšem vrcholem snah obrany před Sovětským svazem se stalo ustanovení Severoatlantické aliance (NATO), která Západní unii pohltila. V této době již vznikaly zárodky Evropské unie (Škottová, 2008, s. 14).

Vznik Evropské unie tedy navazuje na integrační proces z 50. let. Současná podoba Evropské unie vznikla v roce 1993 díky Smlouvě o Evropské unii, tzv. Maastrichtské smlouvy podepsané v roce 1992. Tato smlouva zahrnuje jak tradiční mezivládní spolupráci, tak prvky sdílené suverenity členských států. O Evropské unii se mluví jako o struktuře opírající se o tři pilíře. Prvním pilířem jsou tři Evropská společenství – Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), Evropské hospodářské společenství (po vstoupení smlouvy v platnost roku 1993 nazýváno Evropské společenství) a Evropským společenstvím pro atomovou energii (Euratom). Druhým pilířem je společná zahraniční a bezpečnostní politika a třetí pilíř představuje justice a vnitřní záležitosti (Had, 2001, s. 7).

Evropská unie je založena na čtyřech smlouvách:

- Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO) – podepsána 18.4.1951 v Paříži, vstoupila v platnost 23.7.1952. Tato Pařížská smlouva byla podepsána šesti státy, Belgií, Francií, Itálií, Lucemburskem, Německem a Nizozemskem, a jejím cílem byl společný postup v rozvoji těžby uhlí a výroby oceli, tehdejších strategických odvětví.
- Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS) – podepsána 25.3.1957 v Římě a v platnost vstoupila 1.1.1958. Hlavním cílem Smlouvy o EHS bylo vytvořit rozsáhlý společný trh. K významné revizi Římských smluv) ale především Smlouvy o EHS) přispělo přijetí Jednotného evropského aktu, jež byl podepsán v únoru roku 1986 tehdejšími 12 členskými zeměmi.
- Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom) – podepsána v Římě společně se smlouvou o EHS, proto jsou obě tyto smlouvy označovány jako Římské smlouvy.
- Smlouva o Evropské unii – podepsána v Maastrichtu 7.2.1992 a vstoupila v platnost 1.11.1993. Tato smlouva je považována za důležitý předěl v integračním procesu a přidala k Unii další dva pilíře, stanovila harmonogram zavádění jednotné evropské měny a rozšířila pravomoci Evropského parlamentu. Maastrichtskou smlouvu rozšiřuje Amsterodamská smlouva, která byla podepsána 211.1997 a vstoupila v platnost 1.5.1999. Amsterodamská smlouva např. prohlubuje společné zahraniční a bezpečnostní politiky či harmonizaci vízové a přistěhovalecké politiky (Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004; Maňák, 2000, s. 13).

Integrační proces zašel nejdále v oblasti ekonomiky, rozhodující náplní prvního pilíře EU. Jednotný trh bez vnitřních hranic je základem Evropských společenství a jeho vrcholnou podobou je měnová unie se společnou měnou euro. Politiky druhého a třetího pilíře, tj. obranná, vnitřní, bezpečnostní a zahraniční, jsou tradičně vymezeny pro suverénní rozhodování členských států. Státy EU zde postupují dle tradičních forem a postupů mezivládní spolupráce, integrační proces v nich postupuje pomalu. Instituce vytvořené v rámci druhého a třetího pilíře rozhodují v rámci konsenzu, pouze omezeně

kvalifikovanou většinou (Had, 2001, s. 7-8). Orgány EU jsou zapojeny do činností druhého a třetího pilíře, ovšem netvoří zvláštní legislativu závaznou pro členské státy. V oblastech druhého a třetího pilíře ani neexistují nadstátní instituce se zvláštními pravomocemi, nýbrž tradiční instituce rozhodující právě na základě konsenzu (Had, 2001, s. 9).

5.2 Instituce Evropské unie

Evropská unie představuje jedinečný projekt, z hlediska jejího uspořádání a fungování se nejedná ani o federaci jako Spojené státy americké, ani o pouhou organizaci pro vládní spolupráci jako u OSN. Členské státy se dobrovolně vzdaly části své suverenity, a to kvůli možnosti mít takovou sílu a světový vliv, kterého by samotné země nedosáhly. Státy EU i nadále zůstávají nezávislými suverénními zeměmi, které ovšem část své suverenity spojují a některé ze svých rozhodovacích pravomocí delegují na společně vytvořené a sdílené instituce. To vše proto, že je nutné, aby bylo o některých konkrétních otázkách společného zájmu jednáno demokraticky na evropské úrovni (Europa.eu, 2010).

Obecně se na procesu rozhodování v Evropské unii podílí tři hlavní instituce EU, tzv. „institucionální trojúhelník“. Jedná se o Evropský parlament, který je volen přímo občany EU a je také zastupuje, dále pak jde o Radu Evropské unie, která zastupuje jednotlivé členské státy, a v neposlední řadě Evropskou komisi, která se snaží o obranu zájmů EU jako celku. „Institucionální trojúhelník“ tvoří politiky a zákony, které jsu závazné pro celou Evropskou unii. Konkrétně Komise je navrhovatelem nových zákonů, Parlament a Rada je poté schvalují, Komise a členské státy tyto zákony poté provádějí a Komise je má právo vymáhat. Základní smlouvy EU vymezují pravomoci a stanovují úkoly, pravidla a postupy všech institucí EU. Fungování těchto institucí tedy přímo vychází ze smluv o ESUO, EHS a Euratom, kde právě došlo k přenesení části své suverenity na tyto společné orgány (Europa.eu, 2010).

Mezi hlavní orgány EU patří:

- *Evropská rada* – rozhoduje o dalším směřování politiky Evropské unie, jejím úkolem je shodnout se na celkové politice EU a projednání dosaženého pokroku, jedná se o pravidelné schůze hlav států a vlád členských států s předsedou Evropské komise. Evropská rada je orgánem EU s rozhodovací pravomocí nejvyšší politické úrovně, její zasedání se často nazývají summity a zpravidla jsou uskutečňovány čtyřikrát do roka.

- *Rada EU (Rada ministrů)* – zde jsou členské státy zastoupeny svými ministry vlád, kteří se pravidelně scházejí a společně rozhodují o politických záležitostech svých úřadů, přijímají usnesení k dílčím problémům a schvaluje evropskou legislativu. Radu navíc tvoří Výbor stálých zástupců, kteří se starají o každodenní chod tohoto orgánu.
- *Evropská komise* – se skládá z komisařů a tvoří exekutivní složku nadnárodního významu. Komise navrhuje novou legislativu, ovšem jednotlivé právní normy jsou schvalovány Radou nebo parlamentem.
- *Evropský parlament* – zastupuje občany EU prostřednictvím europoslanců volených přímo a spolu s Radou EU je legislativním orgánem, který se podílí na vytváření legislativy, jež bude realizována ve členských státech, dále schvaluje a kontroluje rozpočet EU i úřední aparát Unie. Oficiálním sídlem Evropského parlamentu je Štrasburk, výbory ovšem zasedají v Bruselu a výkonné funkce plní sekretariát, jehož část má sídlo v Lucemburku.
- *Evropský soudní dvůr* – zajišťuje pro členské státy výklad a aplikaci evropského práva. Část jeho agendy přebral od roku 1989 Soud prvního stupně a od roku 2005 Soud pro veřejnou službu EU zaměřený na spory mezi orgány Evropské unie a jejich pracovníky.
- *Evropský účetní dvůr* – sídlí v Lucemburku, má ve správě rozpočet Evropské unie a také provádí jeho kontrolu.

Poradní orgány EU tvoří:

- *Hospodářský a sociální výbor* – sděluje vyjádření organizované občanské společnosti o sociálních a hospodářských tématech.
- *Výbor regionů* – informuje o postojích místních a regionálních orgánů.

Finančními orgány EU jsou:

- *Evropská centrální banka* – je odpovědná za měnovou politiku a společnou měnu euro.
- *Evropská investiční banka* – finančně podporuje evropské investiční projekty, čímž pomáhá naplňovat cíle EU a zároveň je hlavním akcionářem Evropského investičního fondu.
- *Evropský investiční fond* – finančně podporuje malé podniky.

Mezi jiné specializované subjekty jsou řazeni:

- *Evropský ombudsman* – je zástupcem občanů EU a řeší jejich stížnosti na EU a její orgány.
- *Evropský inspektor ochrany údajů* – má na starosti ohlídat, aby bylo dodrženo právo na soukromí občanů EU a s jejich osobními údaji bylo nakládáno podle zákona a nedocházelo k jejich zneužívání.

Interinstitucionální orgány:

- *Úřad pro úřední tisky Evropských společenství* – má na starosti vydávání a distribuci všech materiálů o EU jak v papírové, tak v elektronické podobě.
- *Úřad pro výběr personálu Evropských společenství* – zabezpečuje výběrová řízení pro všechny zaměstnance orgánů Evropské unie.
- *Evropská správní škola* – obstarává vzdělání všem zaměstnancům EU.

Decentralizované orgány (agentury):

- *Agentury Společenství*
- *Agentury společné zahraniční a bezpečnostní politiky*
- *Agentury pro spolupráci policejních a soudních orgánů v trestních věcech*
- *Výkonné agentury*

Tyto specializované a decentralizované agentury se řídí potřebami geografické diverzifikace a pomáhají občanům EU s úkoly právního, technického a vědeckého charakteru (Euroskop.cz, 2010; Maňák, 2000, s. 15-16). Přehled hlavních institucí Evropské unie spolu se základními informacemi je umístěn ve 4. příloze této práce.

5.3 Politiky EU

Pro fungování jednotného evropského hospodářského prostoru je nutné mít vypracované jednotlivé evropské politiky. Ty se dělí na společné politiky, které jsou prováděny orgány Evropské unie, a na politiky komunitární, jež zůstávají v rukou jednotlivých členských států. Instituce Evropské unie zajišťují jejich koordinaci a harmonizaci. Postupem času se ovšem ukázalo, že toto členění není v současné době

přesné, a proto se z hlediska pravomocí a povinností politiky EU člení následujícím způsobem:

1. Výlučné pravomoci, které přijímají instituce Evropské unie a určují jejich pravidla. Samotné členské státy do výlučných pravomocí mohou zasahovat jen s povolením unie. Patří sem např. společná obchodní politika vůči třetím zemím, měnová politika pro 15 zemí eurozóny, společný celní sazebník a do velké míry vnitřní trh.
2. Sdílené pravomoci, v těchto politikách mohou členské státy vydávat vlastní legislativu, pokud tak však již neučinila sama Unie. Do sdílených pravomocí je řazena sociální politika, vízová, přistěhovalecká a azylová politika, doprava, daně, hospodářská soutěž, životní prostředí, ochrana spotřebitele, zemědělství a rybolov a v neposlední řadě regionální politika, hospodářská a sociální soudržnost.
3. Doplňující pravomoci, u kterých je činnost EU omezena jen na podporu členských států, patří sem např. politika zaměstnanosti, hospodářská politika, mnohojazyčnost, vzdělávání a školství, kultura, věda a výzkum, veřejné zdraví aj.

V kompetenci zemí EU nadále zůstaly oblasti jako např. vnitřní organizace státu, organizace ozbrojených sil, národní identita, organizace ozbrojených sil, veřejný pořádek a bezpečnost, justice, mzdy, veřejná správa, lékařská péče aj. (Tomšík, 2009, s. 66).

5.4 Regionální politika EU

Regionální politika Evropské unie je založena na principu podpory rozvoje chudších států a problematických regionů z prostředků států bohatších. Takto podporovanými regiony jsou členské státy, jejichž výše HDP nedosahuje úrovně 75 % HDP EU na osobu, mají významné sociální problémy nebo značně poškozené životní prostředí. Regionální politika EU je také nazývána politikou hospodářské a sociální soudržnosti.

Hlavními nástroji regionální politiky EU jsou dva strukturální fondy, Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond, a Fond soudržnosti (Kohezní fond). Pro období 2007 – 2013 byly vymezeny tři hlavní cíle regionální politiky:

1. Konvergence
2. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

3. Evropská územní spolupráce (Euroskop.cz, 2010).

Rozdělení finančních prostředků fondů Evropské unie mezi cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti je zobrazeno v následující tabulce. Konkrétními částkami pro ČR se budou zabývat další kapitoly této diplomové práce.

Tabulka č. 1 – Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007—2013:

Cíl	Fondy pro celou EU		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. €	81,54 %	25,88 mld. €	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. €	15,95%	419,09 mil. €	1,56%
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. €	2,52%	389,05 mil. €	1,46%
Celkem	**347 mld. €**	**100,00%**	**26,69 mld. €**	**100,00%**

Zdroj: *Strukturální fondy EU* [online]. 2010 [cit. 2011-03-04]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>.

5.4.1 Strukturální fondy

Evropský fond pro regionální rozvoj (dále jen ERDF) podporuje především projekty investičního charakteru (tzv. „tvrdé“ projekty), čímž se snaží o odstraňování nerovností v zaostávajících regionech a upadajících průmyslových oblastech.

Aktuálně nejvíce finančních prostředků ERDF alokuje do zlepšení stavu infrastruktury, výstavby čističek odpadních vod či instalování obnovitelných zdrojů energie. Pro názornost se konkrétně jedná o výstavbu nových silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, regeneraci brownfields, úpravy koryt řek či podporu inovačního potenciálu podnikatelů. Z pohledu regionů se jedná o rozvoj obcí a měst, zlepšování stavu infrastruktury nebo podporu cestovního ruchu (finanční podpora materiální vybavenosti školských zařízení, zvyšování ubytovací kapacity měst a obcí,

budování turistický cest, rekonstrukce kulturních památek či zlepšování stavu městské hromadné dopravy aj.) (Euroskop.cz, 2010).

Evropský sociální fond naopak finančně podporuje tzv. měkké projekty, jež mají neinvestiční charakter a týkají se zejména podpory zaměstnanosti a počtu pracovních příležitostí. Konkrétně se jedná o vzdělávání pracovníků, podporu návratu lidí na pracovní trh, programy pro osoby postižené sociální exkluzí, inovativní vzdělávací programy a zavádění moderních metod vzdělávání (Euroskop.cz, 2010).

5.4.2 Kohezní fond

Kohezní fond (Fond soudržnosti) je primárně určen k podpoře chudších států, nikoli regionů jako je tomu u strukturálních fondů. V České republice je řídícím orgánem Kohezního fondu stanoveno Ministerstvo pro místní rozvoj, které řídí dva orgány Kohezního fondu, a to Ministerstvo dopravy a Ministerstvo životního prostředí. Kohezní fond vznikl v roce 1993 prostřednictvím Maastrichtské smlouvy a podporuje nové členské státy spolu s Řeckem, Portugalskem a Španělskem. Možnost získání finančních prostředků z tohoto fondu mají státy, jejichž HDP nedosahuje 90 % průměru HDP Evropské unie a zároveň realizují program „hospodářské konvergence“. Kohezní fond finančně podporuje infrastrukturní projekty v oblasti ochrany životního prostředí a transevropských dopravních sítí, jedná se např. o výstavbu dálnic a silnic I. třídy, železnic, vodní dopravu, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy, městskou dopravu při dodržování zásad udržitelného rozvoje, dále fond přispívá na zajištění posunu podporovaných států k rozpočtové stabilitě, které jsou vyžadované Hospodářskou a měnovou unií (EMU), aniž by docházelo k omezování velkých investic, které jsou ve zmíněných oblastech nezbytné (Euroskop.cz, 2010).

6. Vzdělávací politika EU

6.1 Vzdělávací politika

Vysoký význam kladený na vzdělávací politiku vychází ze samotného významu vzdělání ve vyspělých zemích. Vzdělání je chápáno jako zdroj budoucího blahobytu států, je považováno jako nejdůležitější faktor ekonomického růstu a v neposlední řadě tvoří ekonomiky konkurenceschopnější, protože bezpochyby zvyšuje produktivitu práce (Brdek, Výchová, 2004, s. 13).

V literatuře lze najít mnohé definice vzdělávací politiky, jako např. tyto:

„Vzdělávací politika je odvětví pedagogického zkoumání zabývající se řízením vzdělávacího systému nebo vzdělávací instituce a politickým myšlením ovlivňujícím jejich vývoj“ (Brdek, Výchová, 2004, s. 15-16).

„Vzdělávací politikou rozumíme principy, priority a metody rozhodování vztahující se k uplatňování společenského vlivu na vzdělávání. Toto rozhodování zahrnuje strategické záměry rozvoje vzdělávání, legislativní rámce činnosti vzdělávacích a vzdělávaných subjektů. Dále pak jde i o způsob financování, vymezování vzdělávacích cílů a obsahů, stimulování a ovlivňování činností vzdělávacích subjektů a způsob jejich kontroly“ (Brdek, Výchová, 2004, s. 15-16).

„Vzdělávací politiku lze vymezit jako souhrn konkrétních činností a opatření, kterými zejména stát, ale i další subjekty ovlivňují celou vzdělávací oblast“ (Brdek, Výchová, 2004, s. 15-16).

Vzdělávací politika by v podstatě měla představovat základní postoje k problematice vzdělávání a výchovy, které by měly být východiskem při řešení praktických problémů školské politiky. Tento postoj by měl být výsledkem konsensu, na který nebude mít vliv změna vlády či změna politických stran u moci, protože by vzdělávací politika měla zajistit základní kontinuitu vývoje školství. Neměly by tedy nastávat ty situace, kdy by došlo ke zcela nepochopitelným zvratům po nástupu nové vlády či nového ministra. Zároveň by měla vzdělávací politika zastávat názor celé veřejnosti, tj. ministerských úředníků, politiků, pedagogických odborníků, jednotlivých škol, veřejnosti, profesních i zájmových organizací (Brdek, Výchová, 2004, s. 16).

6.1.1 Problémy řešené vzdělávací politikou

Vzdělávací politika řeší v oblasti vzdělávání celou řadu úkolů, mezi nejdůležitější problémy je řazeno:

1. Vymezení vazby mezi vzděláváním, pracovní silou a ekonomickými faktory – společnost potřebuje kvalifikované odborníky, a proto by měly být vzdělávací příležitosti v souladu s potřebami společnosti.

2. Zohledňování sociálního aspektu vzdělávacího systému – do této oblasti řadíme např. řešení péče o děti předškolního i školního věku mimo vyučování, problémy vzdělávání romské populace, integraci dětí se zdravotním postižením aj.
3. Vztah mezi všeobecným přístupem ke vzdělání a kvalitou výuky – zde je řešeno dilema mezi tím, že se stát snaží o zvýšení vzdělanosti rozšířením řad absolventů středních a vysokých škol, ovšem na úkor snížení kvality vzdělání, protože se požadavky na tyto studenty musí přizpůsobit i slabším žákům a studentům.
4. Evaluace pedagogického procesu – cílem tohoto hodnocení je porovnávat jednotlivé školy mezi sebou, ale i srovnávat kvalitu vzdělávacího procesu mezi jednotlivými státy, což by mělo usnadnit zavádění reforem či práci školní inspekce.
5. Problematika pedagoga a jeho vlastní vzdělávání – cílem této problematiky je získat kvalifikované pedagogy, je třeba řešit problém profesionalizace práce učitele, možnosti odborného růstu, metodu odměňování, která by měla zahrnovat i kvalitu odváděné práce.
6. Problematika řízení školství a školního managementu – zde se usiluje o nalezení efektivního způsobu vedení školství, přičemž je nutné rozhodnout o kompetencích a z nich vycházející odpovědnosti na různých úrovních řízení.
7. Financování školství – jedná se o velmi důležitou oblast řešící objem finančních prostředků spolu se stanovováním priorit ve financování vzdělávání (Brdek, Výchová, 2004, s. 17-18).

6.1.2 Nástroje vzdělávací politiky

Mezi nástroje vzdělávací politiky patří plánování, legislativa, financování, kurikulární politika, evaluace, monitorování a vzdělávací reforma. Jednotlivé nástroje vzdělávací politiky jsou popsány dále.

Proces plánování mimo jiné zahrnuje vytyčení hlavních cílů a navrhování cest k dosažení těchto cílů.

Legislativu lze použít k regulaci vzdělávací politiky, tedy v první řadě ústavu, zákony, vyhlášky a směrnice týkající se problematiky vzdělávání. V tomto ohledu se jednotlivé země rozcházejí, např. Nizozemí má zakotvenou problematiku vzdělávání přímo

v Ústavě Nizozemského království, zatímco v Belgii mohou o vzdělávacích problémech rozhodovat i soudy.

Problematika financování školství především spadá do veřejných zdrojů, důležitým nástrojem vzdělávací politiky je také sestavování a schvalování rozpočtu, jež spadá do kompetence ministerstva financí ve spolupráci s ostatními ministerstvy. Vytvořený rozpočet musí být schválen vládou a projednáván parlamentem.

Kurikulární politika zahrnuje předpis procedur při tvorbě vzdělávacího programu, rozdělení kompetencí subjektů, jež se na jeho tvorbě podílejí a míru závaznosti kurikulárních dokumentů. Národní kurikulum představuje společný národní rámec kurikula garantovaný státem, který o něm také rozhoduje a toto kurikulum je přijímáno jako politický dokument. Kurikulum, resp. vzdělávací program nebo také smysluplně uspořádané na sebe navazující výchovné a vzdělávací prvky, které by měly zdokonalit rozvoj člověka, např. zahrnuje národní cíle ve vzdělávání, stanovuje cíle, kterých mají žáci v určitém věku dosáhnout, a v neposlední řadě obsahuje směrnice určené pro realizaci na jednotlivých školách.

Evaluace představuje hodnocení pedagogických jevů a procesů, jejich účinnosti a efektivity. Na jednotlivých školách se hodnotí např. počet absolventů, kvalita řízení školy, získávání finančních zdrojů, rozvoj lidských zdrojů nebo také koncepce školy a její vztah k okolnímu prostředí.

Monitoring hodnotí celý vzdělávací systém jako celek a jeho výstupem jsou různé zprávy a statistické údaje, které popisují celý vzdělávací systém.

Vzdělávací reforma je nástrojem k prosazování záměrných změn a nových myšlenek a postupů týkajících se např. metod výuky, samotného vzdělávacího systému, řízení a financování školství nebo školských zákonů (Brdek, Výchová, 2004, s. 18-19).

6.1.3 Subjekty vzdělávací politiky

Mezi nejvýznamnějšími subjekty resp. aktéry vzdělávací politiky jsou řazeni zvolení politici, školská administrativa, učitelé a jejich organizace, rodiče spolu s asociacemi, studenti, církve, zaměstnavatelé a vzdělávací experti.

Do kategorie zvolených politiků se řadí ústavní činitelé, a to prezident, premiér, ministři, poslanci a senátoři. Kromě ústavních činitelů sem patří ještě primátoři, starostové

a obecní zastupitelé. Do kompetencí politiků patří hlasování o rozpočtu a schvalování zákonů. Problémem této skupiny je délka volebního období, protože výsledky zrealizovaných opatření mnohdy přesahují délku volebního období a politik tedy těžko přesvědčuje voliče o jeho znovuzvolení, když mu nemůže předložit průkazné výsledky své práce. To je důvodem, proč se většina politiků na problematiku vzdělávání nezaměřuje nebo ji neřadí mezi své priority a začínají se jimi zabývat až v době, kdy už hrozí závažné problémy, které už se nedají déle odkládat.

Školská administrativa je zodpovědná za fungování vzdělávacího systému, sleduje stav vzdělávací soustavy, odhaluje problémy a nahrnuje změny, přičemž se skládá z pracovníků ministerstva školství, vedení školské inspekce, vedoucích školských úřadů a ředitelů škol. Sestavování rozpočtu je v kompetenci ministerstva financí, ovšem dále ve školské politice působí i ostatní ministerstva, např. ministerstvo průmyslu a obchodu, práce a sociálních věcí nebo také ministerstvo zdravotnictví.

Učitelé tvoří cílovou skupinu, které se koncepce vzdělávací politiky přímo dotýkají a mají i vliv na její implementaci. Samotní učitelé se organizují do učitelských organizací, aby získali větší vyjednávací sílu.

Rodiče a jejich asociace mají malou schopnost se zorganizovat a také se vyznačují rozdílností v názorech, mají teda malou schopnost ovlivnit celostátní vzdělávací politiku. Skupina rodičů se zajímá spíše o řešení individuálních problémů na konkrétních školách, které navštěvují jejich děti.

Studenti tvoří skupinu s nejmenší možností významně měnit státní vzdělávací politiku. Občas se snaží na problémy upozornit protesty, aby vyvolali zájem politiků, médií a veřejnosti. Avšak pro politický boj mívají malé zkušenosti a nedostatečné finanční zdroje.

Zaměstnavatelé prosazují své zájmy prostřednictvím profesních organizací, přičemž jsou pro vzdělávací politiku důležité požadavky na pracovní sílu. Tyto profesní organizace mají zájem o kvalifikovanou pracovní sílu a mohou např. podporovat danou školu finančními zdroji, vybavením dílen či zabezpečováním praxe ve svém podniku, protože mají zájem na zavedení či udržení určitých profesí v daném oboru.

A v neposlední řadě do aktérů vzdělávací politiky patří experti, mezi něž se řadí vědečtí pracovníci v oblasti vzdělávání, představitelé profesionálních organizací a zájmových sdružení, školitelé učitelů a redaktoři významných deníků v problematice vzdělávání a školství. Sem právě patří zastánci nejvýraznějších změn, kteří zpracovávají pro politiky nebo školskou administrativu různé návrhy nebo teoretické studie (Brdek, Výchová, 2004, s. 20-22).

6.1.4 Základní principy vzdělávací politiky

Mezi základní myšlenkové koncepty, ze kterých vzdělávací politika vychází, patří:

Princip rovnosti příležitostí ke vzdělání, který se snaží dát zajistit rovné šance ke vzdělání pro všechny. K tomuto záměru jsou využívána různá opatření např. programy podporující znevýhodněné obyvatele (tzv. kvóty jako vyhrazený určitý počet míst na škole pro handicapované osoby nebo národnostní menšiny, čili pozitivní diskriminace), rozšíření nabídky studijních možností, zavádění studentských podpor a půjček, aj.

Koncept celoživotního vzdělávání, který reaguje na zvyšující se význam informací a na nové výzvy a problémy doprovázející neustále se zrychlující změny v technologiích. Realizace celoživotního vzdělávání pro ekonomiku znamená důležitý faktor zvyšující konkurenceschopnost ekonomiky, demokracie i sociální soudržnosti. Celý tento koncept by měl být založen na široké nabídce možností pro učení, formálních i neformálních, aby jedinci bylo umožněno vzdělávat se podle svých přání a potřeb po celý život.

Podstata dalšího principu vzdělávací politiky, principu individualizace a diferenciace, se snaží o individuální přístup ke konkrétnímu vzdělávanému jedinci. Je nezbytné si uvědomit, že každý žák má odlišné schopnosti a možnosti, které je třeba respektovat a na jejich základě by se k jednotlivým žákům mělo přistupovat, což ovšem vyžaduje vytvořit širokou nabídku oborů, stupňů i forem studia.

Jako poslední princip vzdělávací politiky je uváděna internacionalizace, protože se hlavně ve vyspělých zemích vzdělávací politika stává záležitostí mezinárodní spolupráce. Např. v zemích Evropské unie byla zahájena řada vzdělávacích programů v rámci spolupráce těchto evropských zemí.

V jiné literatuře je dále zmiňován princip diferenciace vzdělávacích aktivit, který zdůrazňuje existenci dalších vzdělávacích subjektů mimo stát, např. soukromé školy či církev (Brdek, Výchová, str. 23-24, 2004).

6.2 Přístup EU ke vzdělávací politice

6.2.1 Vývoj vzdělávací politiky Evropské unie

Evropská unie si uvědomuje velký význam vzdělávání, které chápe jako jeden z klíčových faktorů ekonomického rozvoje, boje proti nezaměstnanosti a zvyšování konkurenceschopnosti jednotlivých států. Za neméně důležitý přínos je považován i prostředek proti sociálním nerovnostem, proti sociální exkluzi či znevýhodňování určitých skupin ze společnosti.

Vzdělávací politiku Evropské unie tvoří souhrn činností a iniciativ Evropské unie v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. Ovšem tato vzdělávací politika nepatří mezi společné politiky EU a většina iniciativ není pro členské státy závazná, pravomoci ve vzdělávací politice tedy zůstávají i nadále v kompetenci členských zemí. Zmíněné iniciativy Evropské unie zahrnují programy mobility pedagogů a studentů, zprávy o problematice vzdělávání a jeho vývoje a pravidla strukturálních fondů. Celkově je vzdělávací politika Evropské unie obrazem spolupráce EU s členskými zeměmi.

Vzdělávací politika se v Evropské unii postupně vyvíjela a získávala na významu, v Římské smlouvě z roku 1957 se touto problematikou zabývá jen článek 128, a to se ještě ani nejedná o téma vzdělávání, ale o odbornou přípravu, která má teda v historii EU delší historii než vzdělávání všeobecně. Je však nutné si uvědomit, že je to zčásti způsobeno i faktem, že se v té době Evropské společenství utvářelo jako společenství hospodářské, proto bylo potřeba zajistit kvalifikované odborníky a jejich volný pohyb. Od podpisu Římské smlouvy se celých 20 let v oblasti vzdělávací politiky nestalo nic podstatného.

Změny v oblasti vzdělávání nastaly totiž až v roce 1976, kdy rada školství, složená z ministrů školství toho času devíti zemí, přijala akční program ve vzdělávání. Tento program se již zabýval problematikou důležitosti evropské výměny studentů, učitelů i badatelů a také upozorňoval na fakt, že je potřeba zajistit kvalitní dokumentaci a statistiky v oblasti vzdělávání a školství.

Prvními právními normami přijatými Společenstvím se staly směrnice týkající se vzájemného uznávání dosažené úrovně kvalifikace v roce 1976. Přijetím těchto směrnic došlo k velké změně, jelikož byly důležitou podmínkou pro zavedení volného pohybu služeb a pracovní síly na trhu. Na setkání Rady Společenství ve Stuttgartu (1983), ve Fontainebleau (1984) a v Miláně (1995) byly cíle Společenství rozšiřovány na cestě k tzv. Evropě občanů. V 80. letech měla pro Evropu občanů velký přínos podpora studijní výměny mladých lidí a důraz na studium cizích jazyků, resp. snaha, aby bylo umožněno každému před koncem povinné školní docházky studovat minimálně dva cizí jazyky. Evropské společenství se dále snažilo o to, aby bylo možné diskutovat na jednotlivých školách o evropských otázkách, aby získaná odborná kvalifikace z jedné země platila a byla uznávána i v zemi druhé a aby byl pro absolventy co nejvíce usnadněn přechod ze školy do zaměstnání. V této době začaly vznikat i evropské programy na podporu vzdělávání.

V problematice vysokého školství se vedly kompetenční spory o to, zda se jedná o odbornou přípravu či všeobecné vzdělávání. Tento spor rozhodl až Nejvyšší evropský soud verdiktem, že se opravdu jedná o odbornou přípravu. Dodnes tedy platí, že ostatní typy vzdělávání kromě všeobecně vzdělávacích škol jsou pojímány jako odborné vzdělání ve smyslu článku 128 Římské smlouvy. Jedná se o velmi důležitý fakt, jelikož odborné vzdělávání tímto rozhodnutím získalo legislativní základ pro tvorbu iniciativ v problematice vzdělávání a za krátkou dobu mohly právě vzniknout i některé evropské vzdělávací programy jako např. Erasmus (Brdek, Výchová, 2004, s. 25-26).

Významnou roli získalo přijetí Maastrichtské smlouvy, jež vytvořila právní základ pro oblast vzdělávání a tím došlo k rozšíření činnosti Evropského společenství o oblast vzdělání a odborné přípravy. Problematika vzdělávání byla touto smlouvou formálně zahrnuta do specifických oblastí v kompetencích Evropské unie a odděluje odpovědnost jednotlivých členských zemí a odpovědnost Evropské unie. Maastrichtská smlouva stanovuje činnost Evropské unie jako doplňování národní vzdělávací politiky, podporu výměny informací a spolupráce mezi členskými institucemi a v neposlední řadě rozvíjení evropské dimenze ve vzdělávání (Brdek, Výchová, 2004, str. 28).

Tato ustanovení nebyla podstatně změněna ani pozdější Amsterodamskou smlouvou, ze článků 149 a 150 zmíněné smlouvy vyplývá, že je školství výslovně

vyloučeno ze sbližování právních předpisů prostřednictvím aktů Evropských společenství. Činnost v oblasti vzdělávací politiky je tedy opravdu předmětem spolupráce mezi členskými státy Evropských společenství (Brdek, Výchová, 2004, str. 28).

Kompetence Evropské unie v oblasti vzdělávací politiky jsou uvedeny ve třetí kapitole Smlouvy o založení Evropského společenství v konsolidovaném znění, resp. po Amsterodamské smlouvě. Kapitola týkající se problematiky vzdělávání je pojmenována Všeobecné a odborné vzdělávání a mládež. Zde je činnost společenství vymezena následujícími body:

- Rozvoj evropské dimenze ve vzdělávání, a to výukou a šířením jazyků členských států
- Podpora mobility studentů a pedagogů, uznávání akademických diplomů a započítávání doby studia
- Podpora spolupráce mezi vzdělávacími orgány
- Rozvoj výměny informací a zkušeností o společných vzdělávacích systémech členských států
- Podpora výměn studentů, učitelů a vychovatelů
- Podpora rozvoje dálkového vzdělávání

Členské státy tedy opravdu nesou zodpovědnost za obsahovou a organizační úpravu systému vzdělávání a za jejich kulturní a jazykovou rozmanitost. Harmonizaci ve vzdělávací politice podléhají ustanovení, jež mohou ovlivnit fungování a rozvoj jednotného trhu (Brdek, Výchová, 2004, s. 27-28).

Vzdělávací politiky členských zemí EU vycházejí z odlišných tradic, rozdílné kultury, potřeb a zkušeností, ovšem je možné identifikovat i trendy směřující ke sbližování a aplikaci společných strategií v problematice vzdělávání. Jedná se o princip spravedlnosti, vyrovnávání podmínek pro znevýhodněné skupiny, např. menšiny, jazykově, zdravotně či sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel, imigrantů aj. Dalšími neméně důležitými tendencemi jsou respektování osobnosti jedince, uznávání lidských práv a výchova k humanitě. Vzdělávací systém v jednotlivých zemích má i přes svou odlišnou strukturu také některé společné znaky, např. vícestupňovost vysokoškolského vzdělání, snaha o integraci handicapovaných žáků do běžných školských zařízení nebo požadavek na vysokoškolské vzdělání učitelek mateřských škol. Pro dnešní společnost je významný

multikulturní charakter, který na rozdíl od dřívějšího monokulturního a národně orientovaného vzdělávání vyžaduje znalosti interkulturní. A právě proto je do kurikula zaváděna evropská problematika, žáci i studenti jsou zapojováni do evropských výměnných programů a i školy z jiných států pracují na společných projektech (Brdek, Výchová, 2004, s. 160 – 162).

6.2.2 Instituce EU působící v oblasti vzdělávací politiky

Mezi nejdůležitější orgány zabývající se vzděláním a mládeží bezpochyby patří Evropská rada a Rada Evropské unie. Evropská rada je tvořená hlavami států a předsedů vlád členských států a ovlivňuje vývoj v oblasti vzdělávání tím, že přijímá důležitá politická rozhodnutí, které jsou nezbytné pro vývoj Společenství. Do kompetencí Rady Evropské unie složené z ministrů práce a sociálních věcí spadá především projednávání otázek všeobecného vzdělávání a profesní přípravy. A právě za přípravu a realizaci usnesení této Rady ministrů odpovídá Evropská komise. Oblast vzdělávání a mládeže patří do kompetence generálního ředitelství XXII – vzdělávání, odborný výcvik a mládež. V určitých záležitostech je rozhodovací pravomoc tzv. spolurozhodovací (upravena článkem 251 Smlouvy ES), protože je rozložena mezi Evropský parlament a Radu. O výdajích na vzdělávání rozhoduje Evropský parlament ve spolupráci s Radou, ovlivňuje tedy finanční zajištění problematiky vzdělávání a péče o mládež (Brdek, Výchová, 2004, s. 29-30).

Dále v oblasti vzdělávací politiky Evropské unie fungují mnohé agentury, z nichž lze uvést Evropské centrum pro rozvoj odborného školství (tzv. CEDEFOP), jež bylo založeno v roce 1975 Radou Evropského společenství, a to na návrh Evropské komise. Mezi kompetence zmírněného centra především patří poradenství pro Komisi ve sféře profesního vzdělávání. O dvacet let později byla založena Evropská nadace pro odbornou praxi, která sídlí v Turíně a stará se o podporu a koordinaci reformy systémů odborného školství. Mezi další instituce a agentury působící v rámci vzdělávací politiky EU patří Evropský univerzitní institut a informační síť se sídlem ve Florencii EURYDICE sloužící k výměně dat ve vzdělávací oblasti. Ve všech členských státech byla také zřízena tzv. Národní informační střediska pro uznávání akademického vzdělání NARIC (Brdek, Výchová, 2004, s. 29-30).

6.2.3 Dokumenty EU pojednávající o vzdělávací politice

Jednotlivá opatření Evropské unie, která se zabývají vzdělávací politikou, jsou zformulována v právních aktech EU, vedle nich ovšem existuje řada dohod a politických grémií EU, které pro členské státy závazné naopak nejsou.

Zákonná opatření Evropské unie týkající se vzdělávání lze rozčlenit do tří níže uvedených skupin:

1. Primární právní dokumenty, mezi které patří Smlouva o založení EHS, Maastrichtská smlouva a Amsterodamská smlouva. Dokumenty byly již zmíněny v předchozí kapitole.
2. Sekundární právní dokumenty, tj. různá nařízení, výnosy a směrnice, které vydávají orgány Evropské unie. Dokumenty této kategorie konkretizují ustanovení primárních právních dokumentů.
3. Právní rozhodnutí Evropského soudního dvora pojednávající o právech v oblasti výchovy a vzdělávání. Jedná se o rozhodnutí soudu týkající se např. přístupu ke vzdělávacím institucím, studijních poplatků, podpor vzdělávání aj. (Brdek, Výchová, 2004, str. 31-32).

Důležité východisko pro vzdělávací politiku jednotlivých členských zemí představují i jiné dokumenty, jež jsou výsledkem diskuzí uvnitř Evropské unie a mezi orgány EU a členskými státy. Tyto dokumenty jsou pro členy EU nezávazné a nazývají se Bílá a Zelená kniha. Hlavním smyslem těchto knih je definice směrnic, principů vývoje vzdělávání a i konkrétních opatření, které vedou k realizaci směrnic a rozvoji vzdělání.

Významnými dokumenty jsou i tzv. memoranda EU. V roce 1991 bylo Evropskou komisí vydáno memorandum Odborné vzdělávání v Evropském společenství a v roce 1994 memorandum pod názvem Odborné vzdělávání v Evropském společenství, výzvy a perspektivy. Hlavním cílem obou těchto dokumentů je vytvořit společnou politiku v rámci odborného vzdělání a podpořit mobilitu pracovních sil. Jako priority si tato memoranda kladou rozšířit odborné vzdělávání žen, malých a středních podniků, odborné vzdělávání dospělých a posílení postavení sociálních partnerů.

V roce 1991 bylo také vydáno Memorandum o vysokém školství v Evropském společenství, které definovalo tyto oblasti pro budoucí vývoj: zvýšenou účast na

diverzifikovaném vysokém školství, partnerství s hospodářským sektorem, celoživotní vzdělávání, dálkové vzdělávání a evropskou dimenzi ve vysokém školství. Ve stejném roce bylo vydáno také Memorandum o otevřeném a dálkovém vzdělávání v Evropském společenství, které především zdůrazňovalo výhody dálkového vzdělávání a podporovalo nápad založit dálkovou univerzitu na evropské úrovni. Ovšem mnoho členských států již v té době investovalo do této formy vzdělávání, proto se spíše doporučilo zaměřit se na spolupráci již existujících dálkových univerzit.

Na Maastrichtskou smlouvu navazuje Zelená kniha z roku 1993, ve které je obsažena výzva aktérům vzdělávacích systémů, aby určili oblasti, ve kterých by se měla Evropská unie angažovat a podpořit či doplnit vzdělávací politiku jednotlivých zemí.

Zásadní dokument Evropské komise se nazývá Vyučování a učení na cestě k učící se společnosti. Jedná se o dokument, kterým Evropská komise navazuje na Bílou knihu – Růst, konkurenceschopnost a zaměstnanost. V této knize jsou vymezeny výzvy, na něž EU bude muset reagovat – vývoj informační společnosti, internacionalizace ekonomik, růst vědeckých a technologických poznatků. A právě tyto zmíněné výzvy vedly ke stanovení následujících pěti cílů Evropské unie v oblasti vzdělávací politiky:

1. Podpora získávání nových vědomostí, a to pomocí posílení evropské mobility vzájemným uznáváním studijních kreditů a rozvojem multimediálních softwarových produktů
2. Přibližování škol s podnikatelskou sférou
3. Boj proti vylučování znevýhodněných skupin obyvatel ze vzdělávání
4. Ovládání minimálně tří jazyků EU
5. Investice do vzdělání na stejné úrovni jako investice kapitálové (Brdek, Výchová, 2004, s. 32-33)

V roce 1996 vychází tzv. Zelená kniha Vzdělávání, odborná příprava, výzkum: překážky nadnárodní mobility, která se zabývá záležitostmi, které brzdí evropskou mobilitu studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků. Dokument dále definuje konkrétní opatření, jako např. vytvoření statutu „evropský učeň“, uznání „evropského prostoru kvalifikací, jazykovou přípravu jako požadavek pro evropskou mobilitu aj. (Brdek, Výchová, 2004, s. 32-33).

Představitelé EU přijali v roce 2000 Lisabonskou strategii, tj. plán pro růst a zaměstnanost pro období dalších deseti let. Na zasedání konaném v březnu 2002 v Barceloně Evropská rada potvrdila pracovní program Vzdělávání a odborná příprava 2010, tj. pevný rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy v kontextu Lisabonské strategie spočívající ve společných cílech a podporující vylepšování vnitrostátních systémů vzdělávání a odborné přípravy prostřednictvím rozvoje doplňkových nástrojů na úrovni Evropské unie, vzájemného učení a výměny osvědčených postupů formou otevřené metody koordinace. Komise EU vydává v rámci tohoto plánu výroční zprávy o dosaženém pokroku. Ze zprávy o plnění cílů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy vyplývá, že se jim nepodaří dosáhnout vytyčených cílů z roku 2000 ve stanoveném termínu, tj. do roku 2010 (Evropská komise, EUR – Lex, 2009).

Splněn byl pouze jeden cíl, jelikož se podařilo zvýšit počet absolventů vysokých škol se specializací matematika, přírodní vědy či technika, a to o 15 %. Důležitý je také fakt, že je mezi těmito absolventy více žen, což splňuje další podmínku v daném cíli definovanou. Ovšem ze zprávy dále vyplývá, že v plnění ostatních cílů bude mít EU zpoždění. Členské státy v dalších oblastech – zapojení dospělých do celoživotního vzdělávání, snížení počtu studentů, kteří nedokončí studium na střední či vysoké škole, a naopak zvýšení počtu žáků s dokončeným středoškolským vzděláním – dosáhly sice pokroku, ovšem zdaleka nebyly splněny cíle vztahující se ke zmíněným oblastem. Co se dále týká dalšího cíle – schopnosti 15letých žáků číst – zde se dokonce jedná o zhoršení s porovnáním se stavem v roce 2000. Od roku 2000 se úroveň dosaženého vzdělání v EU zvýšila, nižší vzdělání než středoškolské má přibližně 30 % lidí v aktivním věku (77 mil. obyvatel), ovšem toto číslo se rok od roku snižuje, a to přibližně o jeden milion ročně (Evropská komise, 2009).

Ze zprávy je patrné, že EU chápe nezbytnost zvyšování vzdělávací úrovně svých občanů jako nástroj k překonávání hospodářských i společenských překážek je naprosto nezbytné zlepšit úroveň vzdělání svých občanů. Během současné hospodářské recese je z této zprávy patrné, že podle Komise je nutné co nejrychleji provést reformy ve vzdělávacích systémech a provádět investice do vzdělání. Platnost Lisabonské strategie však v roce 2010 uplynula, Unie musela své cíle přehodnotit a vlády členských států v roce 2009 navrhovaly cíle nové týkající se předškolního a postsekundárního vzdělávání.

Členské státy se mimo jiné shodly na potřebě zvýšení úrovně znalostí patnáctiletých studentů v oblasti matematiky a přírodních věd (Evropská komise, 2009).

V roce 2009 probíhala jednání Rady EU o roli vzdělávání a odborné přípravy v rámci úsilí o růst zaměstnanosti, jejichž cílem bylo připravit novou strategii Evropské unie 2020, jež nahradila Lisabonskou strategii. V rámci jednání o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy ("ET 2020") byl Radou EU v květnu roku 2009 stanoven hlavní cíl evropské spolupráce, a to podpora dalšího rozvoje systémů vzdělávání a odborné přípravy v členských státech, jejichž cílem je zajistit osobní, sociální a profesní seberealizaci všech občanů a zároveň udržitelnou hospodářskou prosperitu a zaměstnatelnost a současně prosazovat demokratické hodnoty, sociální soudržnost, aktivní občanství a mezikulturní dialog (EUR – Lex, 2009).

Tyto cíle by měly členské státy EU vnímat v celosvětovém kontextu, být otevřené okolnímu světu, což je nutnou podmínkou globálního rozvoje a prosperity. Jen tak by EU byla blíže svého cíle na základě velmi kvalitního a atraktivního vzdělávání, odborné přípravy a výzkumných příležitostí, a to stát se nejvýkonnější znalostní ekonomikou na světě. Evropská spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy by měla být do roku 2020 uskutečňována prostřednictvím strategického rámce z hlediska celoživotního učení, což je hlavní zásada, a to jak na všech úrovních vzdělání, tak ve všech prostředích (EUR – Lex, 2009).

Zmíněný rámec by měl být zaměřen na tyto strategické cíle:

1) Realizovat celoživotní učení a mobilitu

2) Zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy

3) Prosazovat spravedlivost, sociální soudržnost a aktivní občanství

4) Zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností, na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy (EUR – Lex, 2009).

Pravidelné sledování pokroku bude zajištěno prostřednictvím tzv. evropských referenčních úrovní, které pomohou změřit dosažený pokrok a vycházejí z minulých referenčních úrovní přijatých v rámci pracovního programu Vzdělávání a odborná příprava 2010. Členské státy dohodly na pěti referenčních úrovních. V roce 2020 by se minimálně 15 % dospělých občanů EU mělo účastnit programů celoživotního učení, dále by měl být

podíl 15letých žáků s problémy se čtením, matematikou a přírodními vědami nižší než 15 %. V roce 2020 by podíl osob ve věku od 30 do 34 let s dokončeným terciárním vzděláním měl činit minimálně 40 % a podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu měl být nižší než 10 %. A jako poslední dohodnutý bod bylo schváleno, že by se v roce 2020 vzdělávání v raném věku mělo účastnit alespoň 95 % dětí ve věku od 4 let do věku, kdy mají zahájit povinnou školní docházku (EUR – Lex, 2009).

Evropská unie chce tedy v rámci strategie 2020 dosáhnout toho, aby alespoň 40 % mladých lidí dosáhlo na vysokoškolské vzdělání. Ve věkové kategorii 25-34 let z občanů EU byl tento podíl v roce 2010 34 %, přičemž nejvíce absolventů VŠ má z EU Irsko (45 %). Investice do vysokoškolského studia se vrátí jak kvalifikovaným jednotlivcům rychleji rostoucími výdělky, tak celé společnosti. Jak poptávka po vysokoškolském vzdělání roste, dochází ke zvyšování návratnosti finančních prostředků z veřejných zdrojů investovaných do tohoto vzdělávání, a to zvyšováním příjmů z daní. Je také pravda, že je v současné době zaznamenáno nejvíce studentů VŠ v celé historii (Evropská komise, 2010).

V roce 2010 byla zveřejněna zpráva Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OECD) Education at a Glance, jež se zaobírá 35 zeměmi (21 z nich jsou právě členskými státy EU). Tato zpráva hodnotí objem vynakládaných prostředků do vzdělávání, fungování vzdělávacích systémů jednotlivých zemí a jejich výsledky. Ze zprávy Education at a Glance a vyjádření komisařky EU pro oblast vzdělávání Androully Vassiliou je patrné, že došla ke stejným závěrům jako provedená analýza Komise EU a souhlasí se zaměřením EU na cíle stanovené ve výše zmíněné strategii Evropa 2020 (Evropská komise, 2010).

Obecně zde byla opět potvrzena nutnost investic do vzdělávání jako nástroj k překonání ekonomické krize, která postihla největší měrou právě mladé občany s nižší úrovní vzdělání. Pro příklad lze uvést zjištění, že u občanů EU s nedokončenou střední školou vzrostla nezaměstnanost v letech 2008 a 2009 o téměř 5 %. Ze zprávy OECD vyplývá, že občanům s nedokončenou střední školou hrozí ztráta zaměstnání daleko více než občanům vysokoškolsky vzdělaným. Na tento nepříznivý trend reagovala Komise v září 2010 iniciativou Mládež v pohybu, jež má mladým lidem zlepšovat perspektivy při hledání práce a zajistit jim opravdu využitelné vzdělání. Tato iniciativa tvoří významnou

součást výše zmíněné strategie pro růst a zaměstnanost Evropa 2020 (Evropská komise, 2010).

7. Systém vzdělávání v České republice

Systém českého školství byl organizován z historického pohledu velmi brzy, vzdělání se v naší zemi těšilo velké vážnosti a zahrnovalo i takové skupiny obyvatel, které se v jiných zemích vzdělávat nemohly, např. ženy v období husitství. V české společnosti je tradiční mobilitní funkce vzdělání. Jednou z příčin vysoké prestiže vzdělání v české společnosti byla mnohageneračí zkušenost spojení vzdělání se zaujetím vyšší sociální pozice (Sak a kol., 2007, s. 118).

Pojetí vlastního obsahu vzdělávání – v 19. a 20. století se rozvíjelo tak, aby splňovalo potřeby průmyslové společnosti, jak v oblasti elementárního vzdělávání, tak v oblasti odborného a všeobecného. Všeobecné vzdělávání reprezentované různými typy gymnázií se snažilo respektovat roli vědy a techniky své doby. Na postupný vývoj vědy a techniky se reagovalo přidáváním nových předmětů a nových témat. Časem se vytvořila množstvím učiva přetížená a encyklopedizující koncepce středního všeobecného vzdělání, která je v podstatě pojatá akademicky. Po roce 1990 došlo v českém školství k četným změnám, jejichž hlavním cílem byla decentralizace, deetizace a diverzifikace školského systému (Sak a kol., 2007, s. 106).

Kritika české vzdělávací soustavy spočívá např. v tom, že jsme značně pod průměrem EU v oblasti terciárního vzdělávání v podílu populace ve věku od 25-64 let, dále kvůli nerovnosti v mezigenerační reprodukci vzdělávání v ČR, dvojité selekci v české vzdělávací soustavě (v 11 letech na osmiletá gymnázia a po maturitní zkoušce na VŠ). Tento vzdělávací systém přispívá k odtržení akademického a praktického pohledu na svět, navíc je kritizována nedostatečná jazyková kompetence dospělé populace. Řešením by měl být nový způsob podpory vzdělávání, tzn. vytvářet prostředí, ve kterém je nejrozumnější volbou učit se, investovat do svých schopností, být tvořivý, snažit se využít dostupného vědění k tvorbě svého i společenského bohatství. Je třeba poskytovat relevantní a rozmanité vzdělávací nabídky a také motivovat občany, aby je využili. Především by se mělo jednat o nabídky ve všeobecně vzdělávacích programech středních škol a na terciární úrovni, zvýšení prostředků na celoživotní učení, tvorbu nových poznatků a jejich aplikací (Sak a kol., 2007, s. 92-93).

Schéma vzdělávacího systému České republiky je umístěno v příloze, v podstatě se jedná o první etapu celoživotního vzdělávání – vzdělávání počáteční. Celoživotní učení lze totiž členit do dvou základních etap, které označujeme jako počáteční a další vzdělávání. Počáteční vzdělávání probíhá zejména v mladém věku a může být ukončeno kdykoli po splnění povinné školní docházky vstupem na trh práce nebo přechodem mezi ekonomicky neaktivní obyvatele. Počáteční vzdělávání tedy zahrnuje:

1. Předškolní vzdělávání (ISCED 0) s charakterem počátečního stupně organizovaného vzdělávání.

2. Základní (primární) vzdělávání (primární a nižší sekundární stupeň – ISCED 1, 2) se všeobecným charakterem se zpravidla kryje s dobou plnění povinné školní docházky.

3. Střední (sekundární) vzdělávání (vyšší sekundární stupeň a post-sekundární vzdělávání – ISCED 3, 4) se všeobecným nebo odborným charakterem, je ukončeno maturitní zkouškou (ISCED 3A), výučním listem (ISCED 3C) nebo závěrečnou zkouškou (ISCED 3C). Součástí středního vzdělání je v ČR i tzv. nástavbové studium pro absolventy středního vzdělání s výučním listem (ISCED 4) ukončené maturitní zkouškou.

4. Vysokoškolské (terciární) vzdělávání (ISCED 5, 6) zahrnující široký sektor vzdělávací nabídky následující zpravidla po vykonání maturitní zkoušky. Vysokoškolské vzdělávání poskytuje specializované vzdělání odborné nebo umělecké, náleží k němu vysokoškolské vzdělávání uskutečňované vysokými školami, vyšší odborné vzdělávání uskutečňované vyššími odbornými školami a částečně i vyšší odborné vzdělávání v konzervatořích. Vysokoškolský vzdělávací systém je upraven zákonem o vysokých školách, ostatní školy terciárního sektoru se řídí školským zákonem (Ústecký kraj, 2010).

Zde je důležité podotknout, že na vysokých školách jsou studijní programy rozděleny na bakalářské a navazující magisterské, příp. pokračující doktorské studijní programy. Právě strukturované studium, zavádění kreditních systémů a srovnatelné diplomy jsou důsledkem Boloňského procesu, který se snaží o větší transparentnost a flexibilitu celého systému akademických hodností. Cílem je usnadnění uznávání a čitelnost akademických titulů, za tímto účelem byly zavedeny také dodatky k diplomům, které jsou přikládány na většině vysokých škol v České republice. Tím se usnadní mobilita pracovních sil a uznávání studia v zahraničí. V Boloňském procesu je zapojeno 46 evropských států, UNESCO, Rada Evropy, Evropská komise, ale i mezinárodní

organizace, jež zastupují jednotlivé vysokoškolské instituce, studenty a zaměstnavatele. Velký důraz je kladen právě na evropskou dimenzi ve vysokém školství a zabezpečení kvality vysokoškolského studia. A právě Česká republika se k Boloňskému procesu připojila podpisem Boloňské deklarace v roce 1999, která představovala akční plán rozvoje vysokých škol do roku 2010 (MŠMT, 2010).

Druhá etapa celoživotního učení – další vzdělávání - probíhá v kraji zejména ve středních školách, ale také v podnicích v rámci podnikového vzdělávání nebo formou rekvalifikačního vzdělávání. Pojem celoživotní učení není řešen žádnou konkrétní právní normou, ani není řešen komplexně. Problematikou se zabývají zejména Bílá kniha, Národní program rozvoje vzdělání, Národní akční plán zaměstnanosti na rok 2001, Dlouhodobé záměry a další koncepční materiály MŠMT a krajů spolu se Strategií rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku. V roce 2007 vláda schválila nový strategický dokument Strategii celoživotního učení České republiky. Tento dokument mapuje oblast celoživotního učení v naší republice a navrhuje, jak tuto oblast rozvíjet a podporovat. Celoživotní učení je zde popsáno jako zásadní koncepční změna pojetí vzdělávání i jeho organizačního principu. Všechny možnosti učení jsou chápány jako jediný propojený celek dovolující různé přechody mezi vzděláváním a zaměstnáním a umožňuje získávat stejné kvalifikace a kompetence rozličnými cestami a kdykoli během života. V konceptu celoživotního učení je zahrnut individuální a sociální rozvoj všeho druhu a ve všech prostředích, zdůrazňuje rozvoj schopností a dovedností během celého zaměstnání a dokonce i po jeho ukončení, pokud se k tomu jednotlivec rozhodne. Pro koncept celoživotního učení je zdůrazněna možnost svobodné volby jednotlivce a jeho aktivní úloha i odpovědnost v procesu učení a dále nutnost využívání ICT v této oblasti. (Ústecký kraj, 2010)

7.1 Evropské vzdělávací programy a Česká republika

Evropská dimenze spolu s evropskou spoluprácí se v české společnosti a na českých školách začala ve větší míře uplatňovat po roce 1989, kdy v ČR nastaly zásadní společensko-politické změny. Důležitým aktem se v roce 1991 stalo podepsání asociační dohody mezi ČSFR a EU. Evropská orientace neustále sílila a vyvrcholila v roce 1996, kdy právě Česka republika podala žádost o vstup do Evropské unie. Pro oblast vzdělávání byl velmi důležitý Dodatkový protokol k Evropské dohodě z roku 1995, který umožnil

zapojení ČR do vzdělávacích programů ES zprvu v rámci přípravného období a od roku 1997 jako plného člena. Referendum ke vstupu do EU v červnu 2003 umožnilo dokončit celý proces přistoupení k EU, tak se v roce 2004 mohla Česká republika stát členem EU. Dalším významným rokem pro ČR se stal rok 2009, kdy v 1. pololetí Česká republika předsedala Radě EU.

Mnoho evropských vzdělávacích programů je realizováno také v České republice, viz následující výčet:

a) Program celoživotního učení, který je dále dělen na dalších šest programů:

- Comenius podporuje vzdělávání od předškolních zařízení po vyšší odborné školy výukou jazyků, pomocí evropské dimenze ve vzdělávání a multikulturní výchovou na školách.
- Erasmus se týká vysokého školství a stal se nejdůležitějším programem podporujícím evropskou spolupráci v terciárním stupni vzdělávání.
- Leonardo da Vinci je programem odborného vzdělávání a přípravy. Hlavní snahou je zavádět nové inovativní postupy a zvyšovat tím kvalitu odborného vzdělávání, podporovat celoživotní vzdělávání a kooperaci mezi různými typy organizací jako např. podniky, výzkumnými ústavy a středními školami aj.
- Grundtvig je zaměřen na evropskou spolupráci v problematice vzdělávání dospělých a celoživotního učení.
- Transversální (průřezový) program podporuje jazykové vzdělání, využívání informačních a komunikačních technologií, předávání znalostí a zkušeností, šíření dosažených výsledků a především jejich využívání v praxi.
- Jean Monnet se v České republice snaží o rozvoj evropských studií v rámci vzdělávacích institucí.

b) Mládež v akci je určen mladým lidem ve věkovém rozmezí od 13 do 30 let a obsahuje programy výměny mládeže, dobrovolnou službu, podporu místní komunity, demokratické projekty, školení a semináře pro pracovníky s mládeží.

c) Tempus má velmi široký záběr, jelikož zahrnuje společné evropské projekty, strukturální a doplňkové aktivity a individuální granty.

d) Erasmus Mundus je program na podporu mobility v oblasti terciárního vzdělávání ve spolupráci se zeměmi třetího světa. Hlavním cílem projektu je zviditelnění a zvyšování atraktivnosti evropského vysokoškolského vzdělávání v zemích třetího světa.

e) Program eLearning se především snaží o efektivní zapojení informačních a komunikačních technologií do vzdělávání a odborné přípravy v Evropě. Do programu eLearning spadá podpora počítačové a informační gramotnosti, Evropské virtuální univerzity a tzv. eTwinningu, který se snaží o partnerskou spolupráci základních a středních škol v Evropě a podporu vzdělávání učitelů.

f) Jazyková cena Label se zaměřuje na nové a výjimečné aktivity pro podporu jazykového vzdělávání, jež poté propaguje mezi odbornou veřejností a snaží se ostatní inspirovat k jejich implementaci do výuky jazyků.

g) Program spolupráce EU – podporuje programy zahrnující spolupráci zemí EU se zeměmi ostatními (MŠMT, 2010).

7.2 Strukturální fondy a Česká republika v období 2007-2013

V České republice koordinuje problematiku čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie Ministerstvo pro místní rozvoj. V programovacím období 2007-2013 by mohla Česká republika z různých fondů EU získat až 26,69 mld. € (pro srovnání přibližně tři čtvrtiny ročního státního rozpočtu ČR v roce 2009, kdy byl ve výši 974,615 mld. Kč). Při tomto způsobu čerpání prostředků Evropská unie financuje max. 85 % veškerých výdajů, zbylou částku tedy musí ČR dofinancovat z vlastních zdrojů.

Operační programy jsou tvořeny vyjednáváním Evropské komise s jednotlivými členskými státy, přičemž musí vycházet z priorit politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro aktuální programovací období, které jsou definovány v dokumentu nazvaném Strategické obecné zásady Společenství, a musí řešit individuální potřeby členského státu nadefinované v Národním rozvojovém plánu. Soulad těchto dokumentů na území konkrétního státu zastřešuje Národní strategický referenční rámec.

V České republice je pro aktuální programovací období připraveno 24 operačních programů. Operační programy se dále dělí na tematické, ve kterých činí přidělenou částku 21,271 mld. € (79,5 %). Do tematických OP patří:

- OP Podnikání a inovace
- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- Integrovaný operační program
- OP Technická pomoc

Druhou skupinu OP tvoří regionální operační programy, pro které je vyčleněno 4,659 mld. € (tj. 17,6 %):

- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Střední Čechy
- ROP NUTS II Střední Morava

Třetí skupinu operačních programů tvoří OP Praha s přiděleným finančním obnosem 372,4 mil. € (1,4 %) a skládá se ze dvou OP:

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptabilita

Poslední skupinu OP tvoří programy spadající pod cíl Evropská územní spolupráce s 389 mil. € (tj. 1,5 %) a skládá se z devíti OP:

- OP Meziregionální spolupráce
- OP Nadnárodní spolupráce
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko
- INTERACT II
- ESPON 2013 (Euroskop, 2010).

Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé operační programy zobrazuje následující graf.

Graf č. 1 - Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé programy v období 2007 - 2013

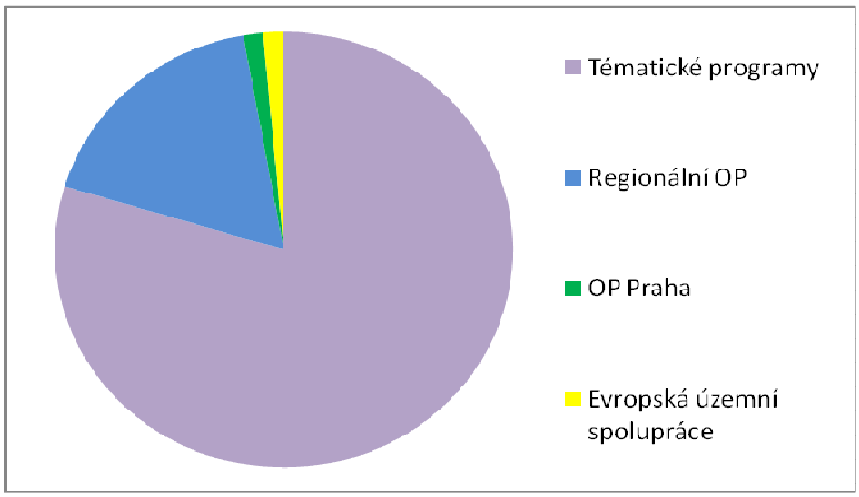

Zdroj: vlastní zpracování dle informací z Euroskop.cz

7.3 Aktuální stav čerpání ČR z evropských fondů

Česká republika obdržela na aktuální programovací období 754,9 mld. Kč (26,69 mld. € dle kurzu 28,28 Kč/€ z počátku programovacího období), které jsou určeny na rovnoměrný rozvoj regionů. Od počátku programovacího období k 3. únoru 2011 bylo v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU realizované v ČR celkově

předloženo 59 292 žádostí o podporu včetně zamítnutých projektů, které nebyly vybrány. Předkladatelé těchto projektů žádali v souhrnu o 1 014,1 miliard Kč, což je částka dokonce i převyšující dostupné prostředky na aktuální programovací období. Konkrétně se jedná o 134,3 % celkové alokace NSRR na programové období 2007–2013. Počet předložených projektů a částky překračující dostupné zdroje svědčí o velkém zájmu Čechů o peníze z EU. Řídící orgány OP doposud vydaly 24 445 rozhodnutí, tj. smluv o poskytnutí dotace v celkové výši 423,9 mld. Kč. V současné době je tedy přiděleno 56,2 % z celkového objemu určeného na aktuální programovací období (strukturalni-fondy.cz, stav ke 3.2.2011).

Graf č. 2 - Souhrnný stav čerpání ze SF a národních zdrojů v mld. Kč (stav k 1.2.2011)

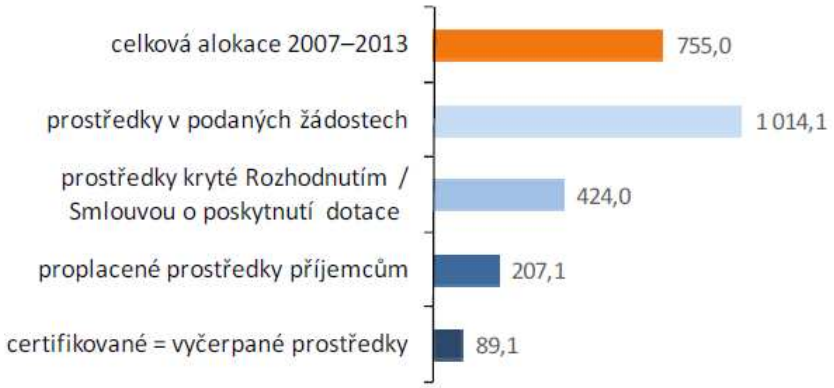

Zdroj: *Strukturální fondy EU* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Aktuální měsíční monitorovací zpráva - leden 2011. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/dede9178-48d1-400e-b941-3c9ace46ee5a/MMZ---leden-2011>.

Necelá polovina těchto finančních prostředků tedy ještě zbývá, ovšem zde je nutné podotknout, že situace není stejná ve všech oblastech podpory. Nerozdělené finanční prostředky zbývají např. v oblasti vědy a výzkumu (OP Výzkum a vývoj pro inovace začal fungovat o rok později oproti ostatním OP), ve školství a v životním prostředí. U mnohých operačních programů končí období výzev s velkým záběrem a velkým finančním obnosem a nyní se budou připravovat spíš výzvy zaměřené úzce a i s menším finančním objemem. V následujícím grafu je zobrazen přehled krytých prostředků k začátku února 2011, které zahrnují projekty individuální, globální i neschválené velké projekty.

Graf č. 3 - Stav prostředků krytých Rozhodnutím / Smlouvou o poskytnutí dotace v % vzhledem k celkové alokaci OP v programovém období 2007–2013 k 3. 2. 2011

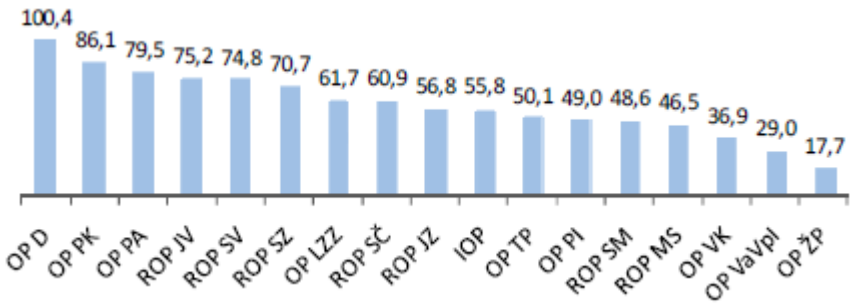

Zdroj: *Strukturální fondy EU* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Aktuální měsíční monitorovací zpráva - leden 2011. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/dede9178-48d1-400e-b941-3c9ace46ee5a/MMZ---leden-2011>.

Z jiného pohledu – atraktivnosti jednotlivých OP z hlediska objemu požadovaných finančních prostředků v podaných žádostech - je největší zájem o čerpání finančních prostředků v OP Praha – Adaptabilita (objem finančních prostředků v podaných žádostech představuje 397,6 % alokace OP), ROP Jihozápad (263,5 %) a OP Praha – Konkurenceschopnost (191,4 %). Naopak nejnižší objem finančních prostředků v podaných žádostech vzhledem k celkové alokaci operačního programu vykazuje OP Technická pomoc (98,7 %), Integrovaný OP (106,3 %) a OP Životní prostředí (110,2 %). Co se týká výhledu do budoucna, prognózy odhadují, že by se České republice mělo podařit vyčerpat všechny dostupné finanční prostředky z EU. Usuzuje se tak i z velmi úspěšné zkušenosti z minulého programovacího období v letech 2004-2006, kdy se České republice podařilo vyčerpat více než 99 % z dostupného objemu peněz z EU (strukturalni-fondy.cz, stav ke 3.2.2011).

7.4 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Obrázek č. 2 – Logo OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Zdroj: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* [online]. c2006 [cit. 2010-11-24]. OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vpk-obdobi-2007-2013>.

„Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) je víceletým tematickým programem v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT), v jehož rámci je možné v programovacím období 2007-2013 čerpat finanční prostředky z Evropského sociálního fondu (ESF), jednoho ze strukturálních fondů Evropské unie (EU). OP VK se zaměřuje na oblast rozvoje lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání ve všech jeho rozmanitých formách s důrazem na komplexní systém celoživotního učení, utváření vhodného prostředí pro výzkumné, vývojové a inovační aktivity a stimulace spolupráce participujících subjektů“ (MŠMT, 2010).

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost má jako globální cíl pro programovací období 2007-2013 rozvíjet vzdělanostní společnost za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

K naplnění globálního cíle by měly vést následující specifické cíle:

- Rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání
- Inovace v oblasti terciárního vzdělávání
- Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů

- Vytvoření moderního, kvalitního a efektivního systému celoživotního učení (MŠMT ČR, 2010).

Příjemci podpory z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost mohou být ústřední orgány státní správy, kraje, města a obce, školy a školská zařízení, sdružení a asociace škol, zaměstnavatelé, profesní organizace zaměstnavatelů a zaměstnanců, podnikatelů, profesní organizace odborové, zaměstnanecké, zaměstnavatelské a oborové, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, organizace působící v oblasti volného času dětí a mládeže, poradenské instituce v rámci dalšího vzdělávání, instituce vědy a výzkumu, vývojová a inovační centra, nestátní neziskové organizace a v neposlední řadě zdravotnická zařízení. Projekty v rámci OP VK se dělí na dvě skupiny, a to na individuální projekty, které jsou předkládány v rámci konkrétních výzev MŠMT obsahujících výše podpory i délku trvání těchto projektů, a na grantové projekty, které jsou vyhlašovány kraji ČR a délka trvání je omezena horní hranicí tří let.

V programovacím období 2007 – 2013 je objem finančních prostředků na OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost stanoven na 1.828,7 mil. €. Celkově je tento objem prostředků opět tvořen 85 % ze zdrojů EU (resp. z Evropského sociálního fondu) a zbylých 15 % ze státního rozpočtu České republiky. Na prioritní osu 1 Počáteční vzdělávání je z fondů EU vyčleněno 612,1 mil. € (34 % alokace OPVK), na prioritní osu 2 Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj je vyčleněno 626,5 mil. € (35 %), na prioritní osu 3 Další vzdělávání je vyčleněno 289,9 mil. € (16 %), u prioritní osy 4 Systémový rámec celoživotního učení je tato částka rovna 227,1 mil. € (12 %) a na poslední prioritní osu 5 Technická pomoc je z fondů EU vyčleněno 72,4 mil. €, což jsou 4 % alokace OPVK (strukturalni-fondy.cz, 2010).

Graf č. 4 - Prioritní osy OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

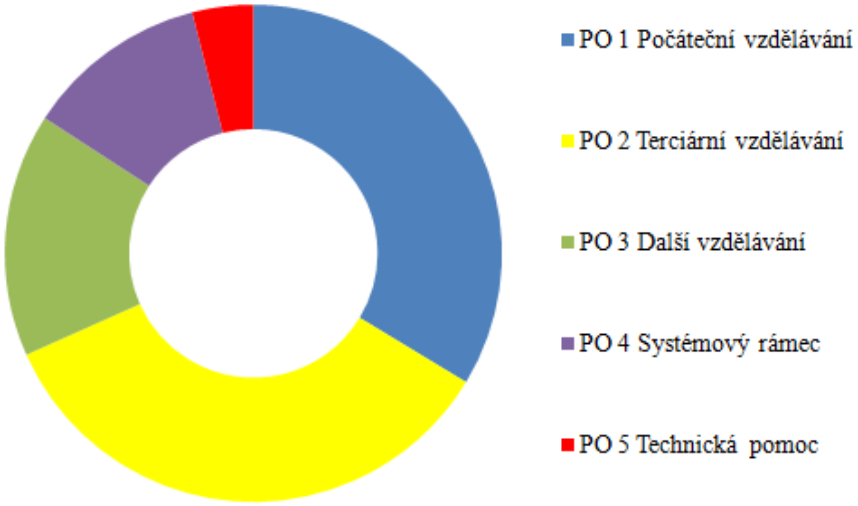

Zdroj: Vlastní zpracování dle informací z internetového zdroje *strukturalni-fondy.cz*, 2011.

V rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost bylo na počátku února 2011 podáno 4 736 žádostí v celkové hodnotě 41,9 mld. Kč o individuální projekty a 91 žádostí o globální granty ve výši 13,0 mld. Kč. V rámci globálních grantů bylo celkově podáno 6 959 žádostí v hodnotě 32,6 mld. Kč. V OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost bylo k únoru 2011 vydáno 2 254 Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši 12,9 mld. Kč na individuální projekty a 52 Rozhodnutí na globální granty ve výši 9,5 mld. Kč. V rámci globálního grantu bylo schváleno 1 557 projektů ve výši 6,4 mld. Kč. Celkově proplacené finanční prostředky v rámci projektů individuálních i grantových dosahují hodnoty 9,1 mld. Kč, což tvoří 17,4 % z celkové alokace na OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Objem certifikovaných výdajů předložených Evropské komisi činí 847,4 mil. Kč, což je 1,6 % z alokace na OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007-2013 (strukturalni-fondy.cz, 2011).

7.5 Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

Dalším důležitým operačním programem přispívajícím k růstu konkurenceschopnosti a orientaci České republiky na znalostní ekonomiku v rámci cíle Konvergence je Výzkum a vývoj pro inovace. Na tento program bylo na začátku programovacího období vyčleněno 2.070,68 mil. € (cca 58,6 mld. Kč), což jej řadí na čtvrtou příčku v porovnání alokovaných finančních prostředků na ostatní OP. Hlavní uplatnění programu spočívá v podpoře výzkumných, vývojových a proinovačních center a

vysokých škol, dále OP Výzkum a vývoj pro inovace podporuje aplikaci výsledků vědy a výzkumu v praxi, průmyslu i na trhu. Tento operační program je finančně zajištěn z Evropského fondu regionálního rozvoje a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR plní funkci řídícího orgánu (strukturalni-fondy.cz, 2010). Stav čerpání k začátku února 2011 je zobrazen v následujícím grafu.

Graf č. 5 - Čerpání prostředků z OP Výzkum a vývoj pro inovace ke 3.2.2011 (v mld. Kč)

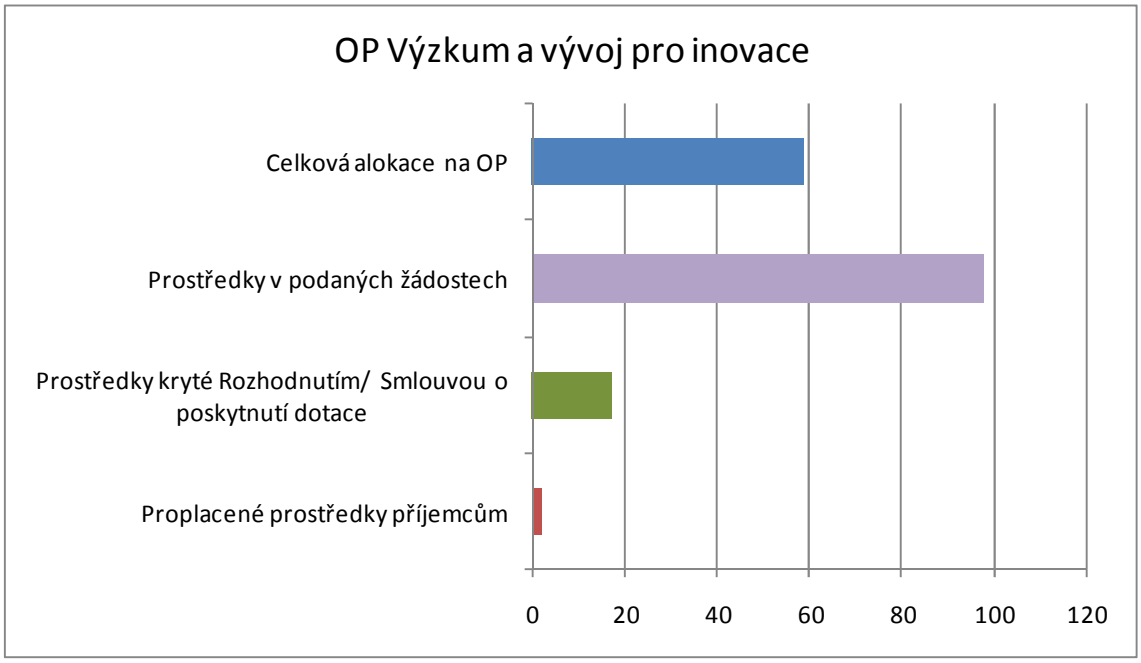

Zdroj: Vlastní zpracování dle informací z internetového zdroje *strukturalni-fondy.cz*, 2011.

K předchozímu grafu lze doplnit, že na začátku února 2011 bylo v rámci OP Výzkum a vývoj pro inovace podáno 220 žádostí v celkovém ohodnocení 97,9 mld. Kč (167,1 % z celkové alokace na OP). MŠMT jako řídící orgán doposud vydal 44 Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši 17,1 mld. Kč (29,0 % z alokace na program pro programovací období 2007 - 2013). Proplacené prostředky na účty příjemců se prozatím vyšplhaly na 2,0 mld. Kč, což jsou 3,3 % z celkové alokace OP Výzkum a vývoj pro inovace pro aktuální programovací období (strukturalni-fondy.cz, 2010).

7.6 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Zaměření OP Lidské zdroje a zaměstnanost spočívá v aktivní politice na trhu práce snižující nezaměstnanost, dále v profesním vzdělávání, začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpátky do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a v neposlední řadě se zde jedná také o mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Operační program Lidské

zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) patří do tzv. vícecílových tematických OP, jelikož je financován především z prostředků cíle Konvergence, ale v oblastech aktivní politiky trhu práce, modernizace veřejné správy a veřejných služeb a mezinárodní spolupráce též z prostředků pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, proto je v těchto oblastech způsobilým územím také Hl. m. Praha. Pro OP LZZ je v současném programovacím období z fondů EU vyčleněno celkem 1,84 mld. € (přibližně 6,80 % veškerých prostředků určených pro ČR, cca 51,998 mld. Kč). Navíc má být financování programu navýšeno o dalších 0,32 mld. €, a to z českých veřejných zdrojů (strukturalni-fondy.cz, 2010).

OP Lidské zdroje a zaměstnanost je rozdělen na 6 prioritních os:

- *PO 1 - Adaptabilita* s přidělenými finančními prostředky ve výši 525,4 mil. € (28,6 % z tohoto OP), zaměření této PO především spočívá v dalším profesním vzdělávání podporovaném zaměstnavateli, tvorbě nových vzdělávacích programů pro zaměstnance včetně přípravy podnikových lektorů a instruktorů, uplatňování pružných forem organizace práce apod.
- *PO 2 - Aktivní politika trhu práce* s finančními prostředky ve výši 605,8 mil. € (33,0 % OP LZZ), zde se jedná o rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání, zajištění odborné praxe, podporu nových forem zaměstnání pro uplatnění žen a mladých lidí na trhu práce, aj.
- *PO 3 - Sociální integrace a rovné příležitosti* s přidělenými 398,6 mil. € (21,7 % z OP) se zaměřením na vzdělávací programy, kurzy, odborné vzdělávání pro sociálně vyloučené, poradenské programy k aktivizaci a motivaci sociálně vyloučených při vyhledávání zaměstnání, poradenství pro zaměstnavatele v oblasti netradičních zaměstnání pro ženy, aj.
- *PO 4 – Veřejná správa a veřejné služby* s finančním obnosem 195,1 mil. € (10,6 % OP), zaměření spočívá ve zefektivnění řízení lidských zdrojů ve veřejné správě, vzdělávání zaměstnanců úřadů veřejné správy, metodiků a školitelů pro veřejnou správu apod.
- *PO 5 – Mezinárodní spolupráce* s vyčleněným finančním obnosem 39,0 mil. € (2,1 % OP), zde mezi podporované činnosti patří výměna zkušeností a přenos dobré praxe

mezi členskými státy v otázkách týkajících se věcného zaměření ESF, vznik tematických sítí, zaměřených na řešení specifického problému apod.

- *OP 6 – Technická pomoc* je finančně ohodnocena na 73,5 mil. € (4,0 % OP LZZ), v této poslední ose se financují především aktivity spojené s řízením programu, např. výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, publicita programu, apod. (strukturalni-fondy.cz, 2010). Přidělené finanční prostředky v rámci prioritních os OP LZZ jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 2- Rozdělení finančních prostředků mezi prioritní osy PO LZZ

Prioritní osa	Přidělené finanční prostředky (mil. €)
PO 1 Adaptabilita	525,4
PO 2 Aktivní politika trhu práce	605,8
PO 3 Sociální integrace a rovné příležitosti	398,6
PO 4 Veřejná správa a veřejné služby	195,1
PO 5 Mezinárodní spolupráce	39,0
PO 6 Technická pomoc	73,5
CELKEM	**1837,4**

Zdroj: Vlastní zpracování dle informací z internetového zdroje *strukturalni-fondy.cz*, 2011.

Co se týká aktuálního stavu čerpání z OP Lidské zdroje a zaměstnanost, ke 3. únoru 2011 bylo podáno v rámci tohoto OP 626 žádostí o individuální projekty v celkovém ohodnocení 30,3 mld. Kč a zároveň 15 žádostí o globální granty ve výši 22,0 mld. Kč, v rámci globálního grantu bylo podáno 7 852 žádostí o projekty v hodnotě 39,2 mld. Kč. V rámci OP Lidské zdroje a zaměstnanost bylo vydáno 392 Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši 22,2 mld. Kč na individuální projekty a 14 Rozhodnutí na globální granty ve výši 19,3 mld. Kč. V rámci globálního grantu bylo schváleno 2 199 grantových projektů v hodnotě 10,3 mld. Kč. Proplacené prostředky za individuální projekty a globální granty dosahují 8,8 mld. Kč (cca 16,7 % z celkové alokace na OP LZZ). Z hlediska objemu certifikovaných výdajů předložených Evropské komisi se jedná o 5,7 mld. Kč, což činí 10,8 % z alokace na OP LZZ v aktuálním období (strukturalni-fondy.cz, 2011).

8. Analýza vzdělávání v podmínkách Ústeckého kraje

8.1 Základní charakteristika Ústeckého kraje

Ústecký kraj leží na severozápadě České republiky. Severozápadní hranice kraje tvoří státní hranici se Spolkovou republikou Německo, resp. se spolkovou zemí Sasko. Na severovýchodě ÚK sousedí s krajem Libereckým, na západě s Karlovarským a z malé části i s krajem Plzeňským a na jihovýchodě s krajem Středočeským. Rozloha kraje je 5 335 km^2 (6,8 % rozlohy České republiky). Ústecký kraj je charakterizován značnou rozdílností jak z hlediska přírodních podmínek, tak z hlediska hospodářské struktury, hustoty osídlení a stavu životního prostředí (ČSÚ, 2010).

V kraji lze vymezit čtyři oblasti, které se od sebe významně odlišují. Je to oblast s vysoce rozvinutou průmyslovou výrobou, která je soustředěna především v Podkrušnohoří (okresy Chomutov, Most, Teplice a částečně Ústí nad Labem). Z odvětví má významné postavení energetika, těžba uhlí, strojírenství, chemický a sklářský průmysl. Další oblastí je Litoměřicko a Lounsko významné svou produkcí chmele a zeleniny. Především Polabí s Poohřím jsou proslulé ovocnářské oblasti, nazývané Zahrada Čech. Skvělou pověst mají i vína pěstovaná na Litoměřicku. V posledních letech se i oblast Mostecka stává známou vinařskou oblastí, kde se vinná réva pěstuje z velké části na pozemcích zrekultivovaných po těžbě hnědého uhlí. Oblast Krušných hor představuje velmi řídce osídlený horský pás s omezenými hospodářskými aktivitami a nakonec oblast Děčínska není ani územím s koncentrací těžkého průmyslu, ani oblastí zemědělskou. Jeho severní část Šluknovsko je svou odlehlostí a obtížnou dostupností z centrální části kraje charakterizováno jako typicky periferní území (ČSÚ, 2010).

Ústecký kraj je rozčleněn do sedmi okresů (Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem), které se dále člení na 354 obcí nejrůznější velikosti, z toho je 58 obcí se statutem města. Od 1. 1. 2003 vstoupila do 2. fáze reforma veřejné správy, která stanovila vyhláškou správní obvody obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem, včetně jejich sídel. Od tohoto data vzniklo v Ústeckém kraji 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností: Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Roudnice nad Labem, Rumburk,

Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf a Žatec a 30 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (ČSÚ, 2010).

Ke konci roku 2009 obývalo Ústecký kraj 836 198 obyvatel, což jej řadí na páté místo v republice. Hustota obyvatel (157 obyvatel/km^2) je vyšší, než vykazuje celostátní průměr (133 obyvatel/km^2), a Ústecký kraj je tak po hlavním městě Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji čtvrtou nejzalidněnější oblastí. Nejhustěji je osídlena oblast podkrušnohorské hnědouhelné pánve, méně oblast Krušných hor a okresy Louny a Litoměřice, které jsou charakteristické především menšími venkovskými sídly. Největší obcí a zároveň sídlem kraje je město Ústí nad Labem s 95 477 obyvateli. Charakteristickým rysem kraje je relativně mladé obyvatelstvo, průměrný věk je 39,8 let (ČSÚ, 2010). Co se týká výdajů kraje, nejvyšší podíl na výdajích představují dotace obcím včetně obecních škol a finanční prostředky pro příspěvkové organizace ÚK, což je patrné z níže umístěné tabulky. Další prioritou Ústeckého kraje jsou stavební práce, údržba majetku kraje a zajištění dopravní obslužnosti.

Tabulka č. 3 - Výdaje za rok 2009 dle věcné struktury (v mil. Kč)

Oblast	Skutečnost k 31.12.2009	Podíl v %
Dotace obcím včetně obecních škol	4 134	30,74
Příspěvek zřízeným příspěvkovým organizacím	4 036	30,01
Investiční stavby, velká údržba a investiční nákupy	2 505	18,62
Dopravní obslužnost	1 110	8,25
Běžné výdaje	613	4,56
Půjčky příspěvkovým organizacím a občanským sdružením	330	2,45
Dotace FO, neziskovým a podobným organizacím	327	2,43
Dotace podnikatelům	326	2,42
Nákup akcií	70	0,52
Celkem	13 451	100

Zpracováno podle: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Výroční zpráva za rok 2009. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=98826&p1=183598>.

V Ústeckém kraji celkově působí 178 příspěvkových organizací, z nichž 139 spadá do oblasti školství, mládeže a tělovýchovy. Právě na tuto oblast bylo v roce 2009 Ústeckým krajem přispěno 419 mil. Kč, více informací je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 4 - Poskytnuté prostředky příspěvkovým organizacím z rozpočtu kraje za rok 2009 (v mil. Kč)

Příspěvková organizace	Počet PO	Příspěvek na provoz	Investiční příspěvek
Odbor dopravy a silničního hospodářství	1	530	-
Oblast školství, mládeže a tělovýchovy	139	413	6
Oblast zdravotnictví	7	281	2
Oblast kultury a památkové péče	12	139	-
Oblast sociálních věcí	18	80	7
Oblast majetková	1	12	-
Celkem	**178**	**1455**	**15**

Zpracováno podle: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Výroční zpráva za rok 2009. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=98826&p1=183598>.

V roce 2009 se kraj podílel na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice 6,4 %. V přepočtu na jednoho obyvatele dosahuje 79,8 % republikového průměru a je mezi kraji na desáté pozici. K nejvýznamnějším zaměstnavatelům Ústeckého kraje patří Mostecká uhelná společnost, Severočeské doly, Chemopetrol a nemocnice v Ústí nad Labem (ČSÚ, 2010).

Podle výběrového šetření pracovních sil je v kraji zaměstnáno přibližně 365,7 tisíc osob, z nichž nejvíce je pracujících ve zpracovatelském průmyslu (cca 97,1 tisíc osob). V roce 2009 průměrná hrubá měsíční mzda v kraji dosáhla 21 179 Kč na přepočtenou osobu, za celorepublikovým průměrem zaostala o 2 309 Kč, ve srovnání krajů je Ústecký kraj na šestém místě. Pokles těžby uhlí, restrukturalizace podniků, útlum výrob i zemědělství mají za následek, že v republikovém srovnání je v Ústeckém kraji dlouhodobě nejvyšší míra registrované nezaměstnanosti (13,61 %, v ČR 9,24 % k 31. 12. 2009). Ve statistickém registru ekonomických subjektů bylo koncem roku 2008 více než 175 tisíc firem, organizací a podnikatelů. Největší část tvoří podnikatelé –

živnostníci nezapsaní v obchodním rejstříku (téměř 124 tisíc). Z hlediska třídění podle odvětvové klasifikace ekonomických činností se nejvíce subjektů zabývalo obchodem, opravami motorových vozidel a spotřebního zboží (ČSÚ, 2010).

Kraj má důležitou dopravní polohu danou vazbou na Evropskou Unii. Teplickým a litoměřickým okresem prochází významná mezinárodní silniční trasa E 55 spojující sever a jih Evropy, která u Lovosic přechází v dálnici D 8. Koncem roku 2006 byl uveden do provozu nový úsek dálnice D 8 přes Krušné hory s napojením na německou dálnici A 17. Další významný silniční tah směřuje z Karlovarského kraje podél Krušných hor do severní části Libereckého kraje. Významná je také spojnice ze Spolkové republiky Německo přes Chomutov a Louny do Prahy. Hlavním železničním tahem je mezinárodní trať ze Spolkové republiky Německo přes Ústí nad Labem do Prahy. Řeka Labe je nejdůležitější vodní cestou v České republice a umožňuje lodní přepravu do Hamburku, přístavu v Severním moři (ČSÚ, 2010).

8.2 Vzdělání v Ústeckém kraji

Vzdělanostní struktura obyvatelstva je značně ovlivněna předchozí jednostrannou specializací Ústeckého kraje na těžký průmysl a energetiku, což představuje jeden z hlavních důvodů nepříznivé pozice kraje ve srovnání vzdělanosti s ostatními kraji ČR. Z pohledu stupně dokončeného vzdělání je vzdělanostní struktura obyvatel Ústeckého kraje nižší než v celé České republice, spolu s Karlovarským a Libereckým krajem má Ústecký kraj nejméně příznivou vzdělanostní strukturu, to je patrné i na mapce vzdělanostní struktury obyvatel podle krajů v roce 2009, příloze č. 6. Situace je stejná i v případě pracovní síly, i zde je Ústecký kraj na posledním místě z celé republiky, což vychází i z následujícího grafu porovnávajícím index vzdělanosti pracovní síly v roce 2009 za jednotlivé kraje i celou ČR. Index vzdělanosti představuje počet let formálního vzdělávání, tzn. základní a neukončené vzdělání je ohodnoceno jako 7, střední vzdělání bez maturity 11, střední vzdělání s maturitou 13 a vysokoškolské vzdělání má váhu 18 (ČSÚ, 2010).

Graf č. 6 - Index vzdělanosti pracovní síly v roce 2009

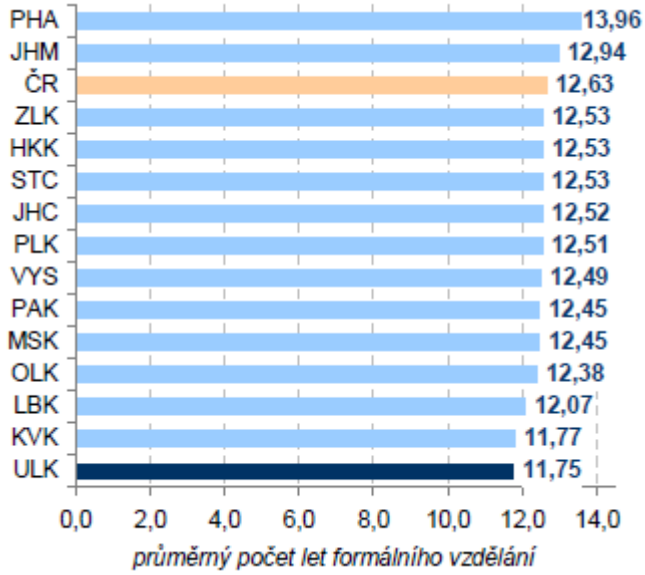

Zdroj: *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Kvalita pracovní síly. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/D60050340A/$File/42136310t02.pdf >.

Důvodem této nepříznivé situace je značně vyšší podíl obyvatel pouze se základním vzděláním nebo bez vzdělání a výrazně nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Pro názornost je uveden další graf, který zachycuje vzdělanostní strukturu Ústeckého kraje a celé ČR v letech 2001 a 2009.

Graf č. 7 - Vzdělanostní struktura pracovní síly v Ústeckém kraji a ČR v letech 2001 a 2009

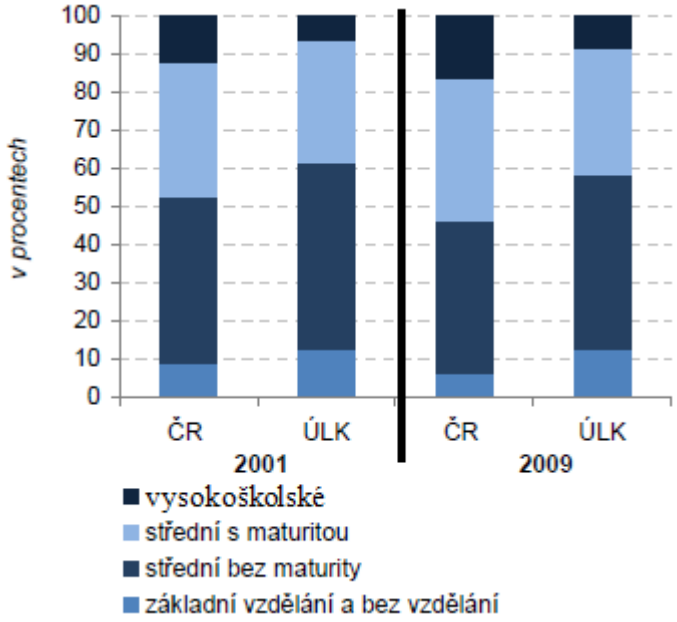

Zdroj: *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Kvalita pracovní síly. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/D60050340A/$File/42136310t02.pdf >.

Vzdělanost obyvatel Ústeckého kraje se zvyšuje, ovšem pomaleji v porovnání s celou ČR. Zatímco pro celou ČR se průměrný počet let formálního vzdělávání zvýšil od roku 1993 o 0,9 let, tak pro Ústecký kraj se jednalo o nárůst o 0,5 let. Důvodem tohoto nárůstu je změna složení pracovní síly, nastupuje již nová generace, pro kterou je střední vzdělání s maturitou považováno za standard, naopak od dnešní šedesátileté generace, pro kterou byla tato úroveň dosaženého vzdělání spíše výjimkou a vyšší úrovní (ČSÚ, 2010).

8.2.1 Počty škol v primárním, sekundárním a terciárním stupni vzdělání ÚK

Následující tabulka podává základní přehled o všech typech škol včetně počtu jejich žáků za oblast Ústeckého kraje za poslední tři ukončené školní roky.

Tabulka č. 5 - Školy podle typu v Ústeckém kraji v roce 2010

	Školní rok		
	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Mateřské školy	**325**	**326**	**328**
třídy	1 004	1 022	1 033
děti	22 881	23 489	23 977
učitelé	1 822	1 855	1 909
Základní školy	**285**	**284**	**283**
třídy	3 785	3 715	3 655
žáci	73 202	70 599	68 636
učitelé	5 305	5 176	5 031
Střední školy celkem[1)]	**122**	**116**	**117**
třídy	1 968	1 971	1 963
žáci	45 201	44 942	44 772
učitelé	3 634	3 625	3 672
v tom vyučující:			
obory gymnázií	24	23	23
třídy denního studia	338	339	337
žáci	9 063	9 105	8 962
obory odborného vzdělání na středních školách (bez nástavbového studia)[1)]	99	95	96
třídy denního studia	1 398	1 404	1 401
žáci	32 204	31 810	31 862
obory nástavbového studia	41	39	34
třídy denního studia	79	75	66
žáci	3 934	4 027	3 948
Konzervatoře	**2**	**1**	**1**
žáci	257	212	204
učitelé	68	55	53
Vyšší odborné školy	**10**	**10**	**9**
studijní skupiny denního studia	62	62	68
studenti	1 479	1 570	1 924
učitelé	102	89	86
Vysoké školy	**2**	**1**	**1**
studenti (fyzické osoby) státního občanství ČR[2)]	20 640	21 815	22 648

[1)] počet škol celkem není součtem škol podle jednotlivých oborů, protože školy mohou realizovat svou činnost souběžně v různých oborech vzdělávání

[2)] studenti veřejných a soukromých vysokých škol podle kraje trvalého bydliště

Zdroj: *Český statistický úřad* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Statistická ročenka Ústeckého kraje - 20. VZDĚLÁVÁNÍ. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/421011-10-2010-20>.

Porovnáme-li tyto tři poslední ukončené školní roky na jednotlivých typech škol, je zřejmé, že u jediných mateřských škol dochází k růstu jak v počtu škol, tak i v počtu žáků. Co se týká základních i středních škol, zde je patrná zcela opačná tendence, jak v počtu škol, tak i v počtu žáků. Zde se jedná o projev demografického poklesu, který se naplno projevuje i v celorepublikových tabulkách. Ovšem na rozdíl od Ústeckého kraje, v celorepublikovém počtu základních škol dochází na této úrovni k částečné stagnaci. Ovšem situace na středních školách se zde shoduje, dochází zde ke snížení počtu přijatých žáků i celkového počtu žáků na středních školách. Jedná se o již zmíněný demografický pokles, díky kterému v poslední době dochází ke slučování mnohých středních škol, a to právě kvůli nenaplněnosti tříd a tak nevyužití kapacit těchto vzdělávacích zařízení. Právě téma slučování středních škol a tím pádem snaha o každého potenciálního žáka i případné propouštění nepotřebných pedagogů je aktuální záležitostí, kterou v současné době musí řešit i Ústeckého kraj a tamní ředitelé středních škol.

Ústecký kraj má v porovnání s ostatními kraji v ČR poměrně vysoký počet malých středních škol. Tato skutečnost je dána především sociálně ekonomickým a historickým vývojem území a také v 90. letech minulého století realizovanou resortní politikou vzdělávání, kdy střední odborné školy a střední odborná učiliště „šily“ žáky na míru budoucích zaměstnavatelů. Ovšem v současné době je stávající síť škol pro klesající počet žáků příliš rozsáhlá. Neustále probíhající změny vzdělávací nabídky, jež jsou vyvolané současnými potřebami místního a evropského trhu práce, vedou ke značným disproporcím v zájmu o konkrétní typy vzdělání, a tím vyvolávají nerovnoměrný vývoj v naplněnosti, velikosti, a tím i možnostech rozvoje škol (Ústecký kraj, 2010).

Výše popsané tendence v počtu žáků základních, středních a vysokých škol jsou zaznamenány v následujícím grafu, který zachycuje trend v časové řadě od roku 1993 do roku 2009.

Graf č. 8 - Žáci a studenti ve věku starších 15 let - ekonomicky neaktivní, v Ústeckém kraji (v tis. osob)

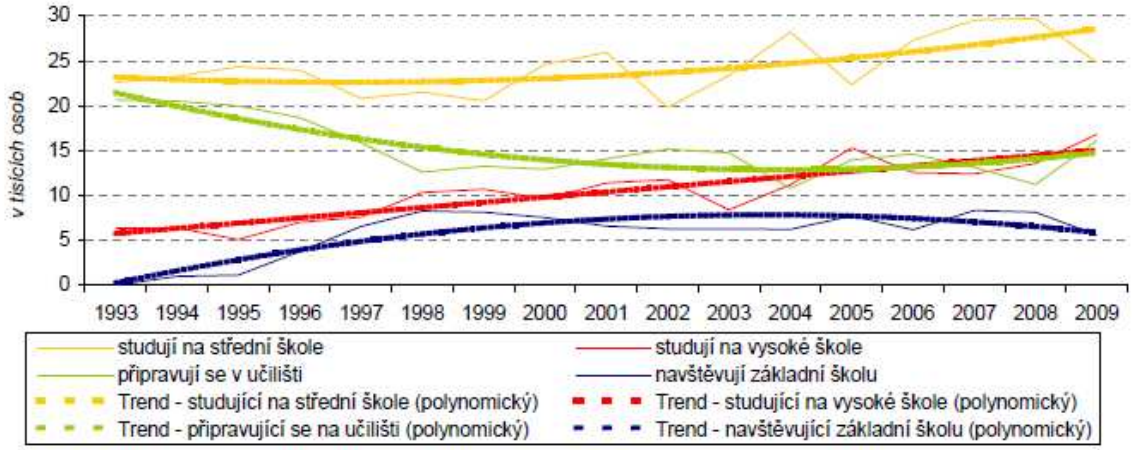

Zdroj: *Český statistický úřad : Mapy a grafy kraje* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Studenti veřejných a soukromých škol v Ústeckém kraji. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mapy_a_grafy_kraje>.

Od počátku 90. let se v kraji objevuje tendence žáků ZŠ preferovat střední vzdělání s maturitou před vzděláváním na učilištích. Zájem o učňovské obory tedy klesá a některá školská zařízení se snaží propagovat vzdělávání na učilištích také s pomocí finančních prostředků z Evropské unie. V poslední době je zaznamenávána větší ochota středních škol i odborných učilišť nabírat žáky bez výběru a bez ohledu na jejich školní výsledky. Tím byl snížen práh pro vstup do maturitních oborů pro všechny zájemce.

A druhou, neméně významnou tendencí posledních téměř dvaceti let, se stal nárůst počtu studentů vysokých škol. Zde se jedná o markantní rozdíly, od roku 2000 do roku 2009 stoupl počet studentů VŠ v kraji o 75 %, zatímco v celé ČR o 73 %. A pokud budeme porovnávat roky 1993 a 2009, jedná se o 163% nárůst. V případě celé ČR jde o 172 %. Oba popsané trendy posledních let přispívají k jedinému, budoucí pracovní síla odkládá svůj nástup na trh práce prodlužováním vzdělávání a tato prodlužující se délka formálního vzdělávání příznivě ovlivňuje do budoucna úroveň vzdělání v regionu (ČSÚ, 2010).

Zaměříme-li se podrobněji na situaci vysokoškolských studentů Ústeckého kraje, z níže přiložené tabulky vyplývá, že v Ústeckém kraji studuje vysokou školu celkově 22 648 studentů a tento údaj má od roku 2001 rostoucí tendenci, což je pro Ústecký kraj pozitivní. Z celkového počtu studentů s trvalým pobytem v Ústeckém kraji převažují ženy, a to konkrétně 56,5 %. V kraji se nachází jedna vysoká škola, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Ovšem v kraji se nachází i konzultační střediska jiných

vysokých škol, např. v Litoměřicích je možné dálkově studovat určité bakalářské i magisterské obory na České zemědělské univerzitě. Většina studentů navštěvuje vysoké školy v ostatních krajích, resp. se jedná o 71,8 % studentů. Více informací o studentech VŠ s místem výuky v kraji je k nahlédnutí v příloze č. 5 – Vybrané ukazatele vysokého školství v Ústeckém kraji v časové řadě 2000 – 2009, což je rozšířená verze následující tabulky.

Tabulka č. 6 - Vybrané ukazatele vysokého školství v Ústeckém kraji v časové řadě 2000 - 2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	u středního a vyššího odborného vzdělávání školní ročník									
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010
VYSOKÉ ŠKOLY[1)]										
Studenti s trvalým bydlištěm v kraji k 31. 12.	**10 603**	**11 152**	**12 266**	**13 718**	**15 198**	**16 770**	**18 830**	**20 640**	**21 815**	**22 648**
z toho ženy	5 051	5 383	5 937	6 822	7 792	8 886	10 102	11 275	12 219	12 803
z celku:										
na veřejných VŠ	10 532	10 906	11 713	12 808	13 666	14 671	16 381	17 527	18 347	18 966
na soukromých VŠ	72	249	556	921	1 545	2 113	2 467	3 141	3 495	3 721
z celku:										
na VŠ se sídlem v kraji	2 871	2 923	3 229	3 578	3 811	4 207	5 003	5 559	5 898	6 382
UJEP Ústí nad Labem	2 871	2 923	3 229	3 578	3 811	4 207	5 003	5 559	5 898	6 382
na VŠ se sídlem v ostatních krajích	7 732	8 229	9 037	10 140	11 387	12 563	13 827	15 081	15 917	16 266

Zdroj: *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Vzdělávání - vybrané ukazatele v časové řadě 2000 - 2009. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajp/421363-10-xu>.

Většina studentů v Ústeckém kraji si vybrala pro své studium veřejné školy, konkrétně se jedná o 83,7 % studentů. Rostoucí trend studentů vysokých škol je příznačný pro VŠ veřejné i soukromé, což potvrzuje i následující graf.

Graf č. 9 - Studenti veřejných a soukromých vysokých škol v Ústeckém kraji

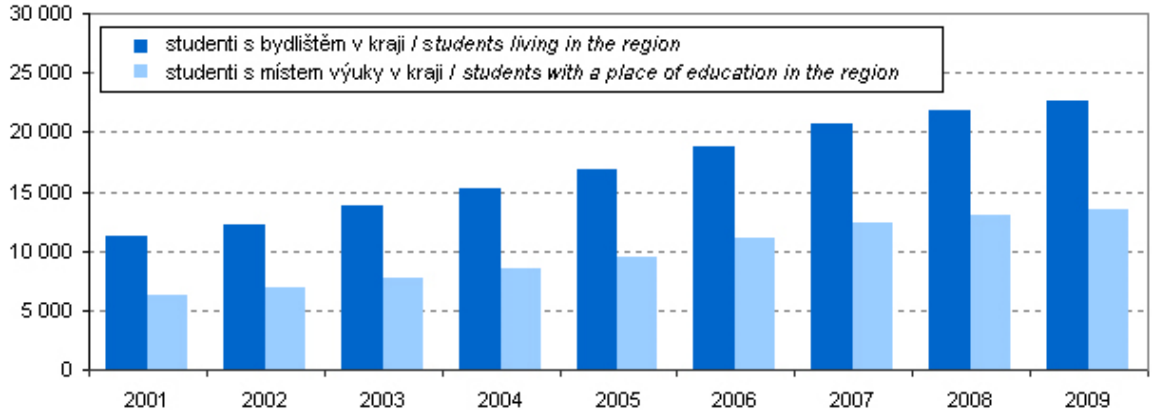

Zdroj: *Český statistický úřad : Mapy a grafy kraje* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Studenti veřejných a soukromých škol v Ústeckém kraji. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mapy_a_grafy_kraje>.

Jak již bylo uvedeno výše, počet vysokoškolských studentů v kraji má rostoucí tendenci, což je pro kraj příznivé, ovšem pravdou je, že v porovnání s ostatními kraji ČR se Ústecký kraj řadí stále ke krajům s menším počtem VŠ studentů, což vyplývá i z mapy umístěné v příloze č. 7 Studenti VŠ podle krajů v roce 2009. Dlouhodobým problémem kraje je také fakt, že mnozí absolventi vysokých škol v Ústeckém kraji nepracují. Absolventi se z kraje stěhují, nebo dojíždí do jiných krajů za lépe placenou prací. Hraje zde roli špatná situace na trhu práce, která je příznačná vysokou nezaměstnaností a nedostatkem dobře placených míst pro vysokoškolsky vzdělané absolventy. Důležitá je i blízkost hlavního města, do kterého není tak těžké za prací dojíždět a jako přirozené ekonomické centrum nabízí širokou škálu uplatnění. Dochází zde tedy k migraci „nové“ pracovní síly, která je v průměru vzdělanější než předchozí generace. Proto se kraj v posledních letech snaží udržet své absolventy, např. zde funguje systém stipendií pro studenty vysokých škol.

Tento program Stipendium ÚK byl poprvé realizován v akademickém roce 2004/2005. V akademickém roce 2009/2010 již proběhl šestý ročník. Program probíhá podle Pravidel pro poskytování Stipendia Ústeckého, které byly schváleny Radou ÚK. Samozřejmě pro zařazení do programu musí žadatel splňovat určitá kritéria. Podmínkami je trvalé bydliště na území Ústeckého kraje, studium prvního prezenčního studia VŠ nebo absolvent prvního či vyššího ročníku studia, dále pak vynikající studijní výsledky (studijní průměr žadatele za poslední absolvovaný ročník do hranice 1,8). Každý zúčastněný student uzavírá s Ústeckým krajem Smlouvu o zařazení do stipendijního programu Ústeckého kraje, na jejímž základě je studentům vždy do konce 14. kalendářního roku poskytována finanční částka 20 000,- Kč, a to maximálně po dobu o jeden rok delší, než je standardní délka studia pro zvolený studijní program. Ze Smlouvy dále vyplývá závazek studenta pracovat nebo podnikat na území kraje po ukončení studia, a to po dobu odpovídající standardní délce absolvovaného studia. S ohledem na stále se zvyšující zájem o získání a udržení stipendia lze předpokládat zachování a další rozšíření programu i v dalších letech (Ústecký kraj, 2010).

8.2.2 Strategie kraje v oblasti školství v oblasti vzdělávání po vstupu do EU

Ústecký kraj si uvědomuje důležitost kvality lidského a sociálního kapitálu. Pro sociální a vzdělanostní skladbu Ústeckého kraje byl klíčovým mezníkem ve 20. století

konec 2. světové války. Odsunem původního obyvatelstva a příchodem nových osídlenců došlo k zpřetrhání po generace budovaného vztahu k rodnému kraji. Noví obyvatelé přicházeli především kvůli práci v těžkém průmyslu, který vyžadoval specifickou pracovní sílu charakteristickou převážně nízkou kvalifikací. Tyto skutečnosti zásadně ovlivnily současný stav v oblasti lidských zdrojů (Ústecký kraj, 2010).

Z následujícího grafu výdajů ÚK za rok 2009 vyplývá, že největší podíl výdajů připadá právě na vzdělávání a školské služby. Jedná se především o transfery ze státního rozpočtu na přímé náklady regionálního školství, jež tvoří 6 751 mil. Kč.

Graf č. 10 - Výdaje za rok 2009 dle jednotlivých oblastí (v mil. Kč)

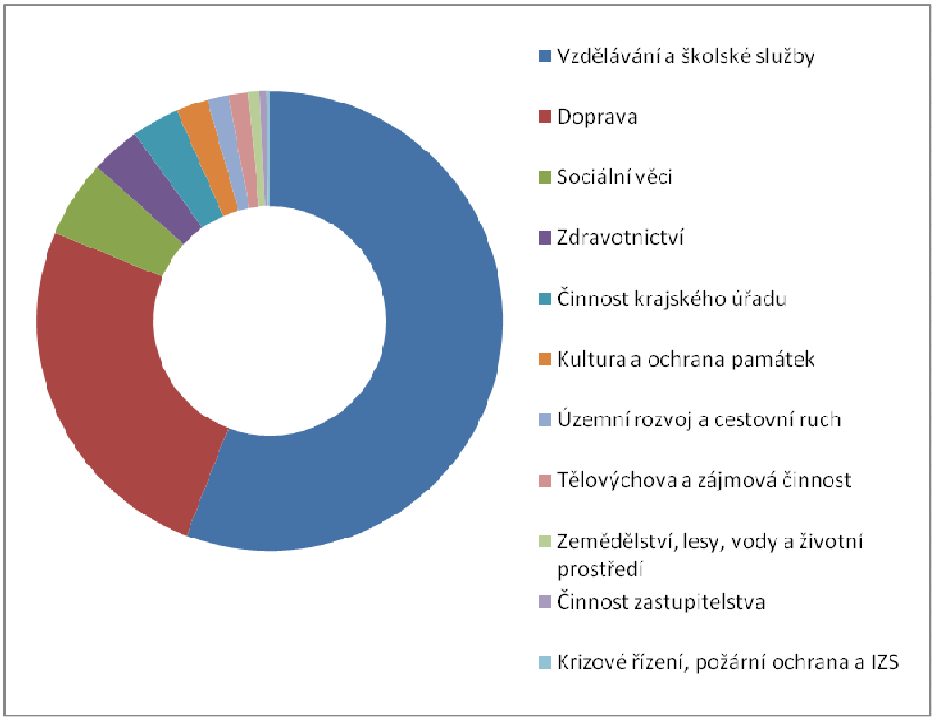

Zpracováno podle: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Výroční zpráva za rok 2009. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=98826&p1=183598>.

Krajský úřad na začátku roku 2006 zpracoval pro ÚK Strategii udržitelného rozvoje Ústeckého kraje 2006 - 2020, která kraj v budoucnu charakterizuje jako průmyslový region s rozmanitým zaměřením odvětví využívajících moderní environmentálně šetrné technologie. Pozornost by měla být věnována efektivnímu propojení výzkumu a vývoje podpořeného kvalitním vzdělávacím zázemím s přímou aplikací inovativních řešení v praxi, což by posunulo Ústecký kraj mezi nejprogresivnější evropské regiony. Důraz přibývajícího počtu ekonomických subjektů na environmentální a sociální odpovědnosti a uplatňování principu partnerství by přispělo ke kvalitě životního prostředí Ústeckého kraje,

které by si občané volili nejenom jako místo k práci, ale hlavně jako místo k životu. Udržitelnost rozvoje je chápána jako přímo úměrná míře konkurenceschopnosti regionu (Ústecký kraj, 2010).

Z hlediska lidských zdrojů si Ústecký kraj do roku 2020 klade za cíl udržet svou kulturní identitu na úrovni národní i mezinárodní, zatímco na místní úrovni svou kulturní heterogenitu. Velký důraz by měl být kladen na rozvoj lidského kapitálu, nové znalosti, vědu a techniku, dále pak rozvoj kultury, duchovního i intelektuálního života. Z hlediska vzdělávání by měl mít každý občan Ústeckého kraje přístup ke kvalitnímu vzdělání. V oblasti lidských zdrojů je v ÚK určena priorita průběžně a systematicky vytvářet podmínky pro zvyšování vzdělanosti a kvalifikace obyvatelstva Ústeckého kraje v souvislosti se zvýšením konkurenceschopnosti na trhu práce (Ústecký kraj, 2010).

Jako strategické cíle si ÚK ve výhledu do r. 2020 stanovil následující:

1) Zvýšit podíl obyvatelstva s dokončeným vysokoškolským vzděláním na 9 % do r. 2020.

2) Snížit podíl obyvatelstva Ústeckého kraje se základním vzděláním nebo bez vzdělání na 20 % do r. 2020.

3) Zvýšit počet samostatných fakult vysokých škol v ÚK do r. 2020 na 7 (Ústecký kraj, 2010).

Jako další důležitý dokument pro ÚK v oblasti vzdělávání byl vytvořen Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji, a to nejprve pro období 2005 až 2008 a následně pro období let 2008 až 2010.

V prvním období bylo v rámci Dlouhodobého záměru rozvoje vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2005/2008 splněno následující:

- V roce 2007 byl dokončen proces postupné *rekonstrukce dětských domovů* zřizovaných krajem.
- V základních školách běžného typu byl úspěšně realizován *proces integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Byly otevřeny speciální třídy pro tyto žáky v běžných základních školách, případně vznikla místa pro asistenty pedagoga. Průběžně proběhla modernizace stávající sítě základních škol praktických a speciálních tak, aby vyhovovala potřebám vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Současně dochází k restrukturalizaci škol, péči o žáky v léčebnách a nemocnicích postupně převzaly ZŠ speciální.

- V oblasti *restrukturalizace sítě středních a vyšších odborných škol* byly v kraji naplňovány konkrétní úkoly. Racionalizačním procesem došlo k nárůstu průměrné velikosti střední školy z přibližně 460 na 520 žáků. Tím pádem došlo k uvolnění objektů dosud využívaných 6 školami. Souběžně došlo k lepšímu a efektivnějšímu využití společných prostor tam, kde v případě málo naplněné školy byly k dispozici volné prostory. Taková volná kapacita byla určena k uspokojení poptávky po oborech škol naopak kapacitně nedostačujících (Ústecký kraj, 2010).

Následný dokument Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji pro období let 2008 až 2010 si klade za cíl vytvoření moderní a efektivní vzdělávací soustavy, jejíž struktura a objem bude v souladu s celkovým rozvojem a potřebami Ústeckého kraje. Mezi řešené problémy v období 2008/2010 se řadí:

- Na základě demografického vývoje se předpokládala setrvalá tendence poklesu celkového počtu žáků středních škol, což by znamenalo úbytek dalších tříd a tím pádem uvolnění dalších školních prostor. Menším středním školám se kvůli snížení počtu žáků zásadním způsobem sníží příjmy. Kraj bude nucen na konkrétní situaci reagovat, a to zejména přizpůsobováním využívání jeho nemovitého majetku podle aktuálních kapacitních potřeb středních škol. A právě zde kraj vyhodnotil jako efektivní řešení postupně *slučovat školy s příbuznou vzdělávací nabídkou* ze stejné spádové oblasti. Tím bude zajištěna dostatečná kapacita škol a na druhé straně bude zajištěn chod těchto sloučených škol díky finančním prostředkům z odprodeje nepotřebného nemovitého majetku. Tento projekt bude rozložen do 3 – 4 let a výsledkem těchto změn v soustavě středních škol bude vybudování systému páteřních škol, které zajistí pro obyvatele kraje ve věku 15 – 19 let dostatečný přístup ke střednímu vzdělání v odpovídající škále oborů vzdělání. Konečný počet, skladba a velikost škol musí zaručovat i optimální efektivitu finančních prostředků vložených do vzdělávání, k čemuž je potřeba zajistit průhledné a efektivní financování. Po vytvoření soustavy páteřních škol by v kraji měly působit jen 4 školy s počtem žáků nižším než 300. Počet žáků ve většině škol by měl převyšovat hranici 400 žáků. V systému by po roce 2010 nemělo zbýt více než 58 výchovně vzdělávacích center, příspěvkových

organizací kraje (oproti počtu 86 v roce 2005). Centra by měla nabízet pestrou vzdělávací nabídku, včetně všeobecného středního vzdělání v oborech gymnázií a lyceí tam, kde nebude možné zachovat malá gymnázia (s počtem žáků pod 200) a oborů zdravotnických. V případě úplné realizace záměru by mohlo být uvolněno k prodeji postupně asi 9 budov.

- Dalším trendem ve vzdělávání v ÚK by měla být kromě racionalizace systému středního vzdělávání souběžná realizace takových opatření, které by vedly ke *zrušení zařízení pro volný čas zřizovaných doposud krajem*. Obcím by bylo umožněno, aby v případě zájmu převzaly tato zařízení včetně jimi spravovaného krajského majetku do svého vlastnictví a kompetencí. Stejný postup by měl být souběžně realizován v případě *základních uměleckých škol*. Očekávaný ekonomický přínos by měl, po postupném realizování programu v letech 2007 – 2010, činit až 15% provozních a 10% mzdových prostředků oproti roku 2006.
- V rámci základního vzdělávání se kraj především snaží o *rozšíření školního poradenství*, *péče o talenty* a *žáky se speciálními vzdělávacími potřebami*.
- Ústecký kraj ve školách a školských zařízeních podporuje *multikulturní výchovu*, zejména při vytváření nástrojů ke zefektivnění vzdělávání dětí cizinců, kterých na území kraje žije nezanedbatelný počet, a podporou procesu vzdělávání a inkluze skupin obyvatel se speciálními vzdělávacími potřebami. V oblasti multikulturní výchovy se kraj snaží např. vzdělat pedagogy v kurzu znakové řeči na ZŠ, ve kterých jsou integrováni žáci se sluchovým postižením, v rámci podpory zavádění zdravého životního stylu a jeho propagace pokračovat v navázané spolupráci s Muzeem hygieny v Drážďanech, rozšířit výuku jednotlivých ŠVP (zdraví jako nadpředmětové téma, výchova ke zdravému životnímu stylu, multikulturní výchova, osobnostní výchova), zkvalitnit práci se stále narůstajícím počtem asistentů pedagoga ve školách cestou pravidelných setkávání, vyučovat český jazyk jako cizí jazyk pro děti cizinců, aj. (Ústecký kraj, 2010).
- Dalším cílem týkajícím se už samotných pedagogických pracovníků je plán středních škol v kraji spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou a Zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Ústeckého kraje. Aktivity *Dalšího vzdělávání*

pedagogických pracovníků (DVPP) jsou hrazeny z prostředků škol, v současné době v nemalé míře také z prostředků ESF (Ústecký kraj, 2010).

8.3 Čerpání z dotací EU v Ústeckém kraji a úspěšnost projektů

Od roku 2004, vstupu České republiky do Evropské unie, k rozvoji kraje významně přispívá využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU. Čerpání těchto prostředků podléhá důkladné administrativě a Ústecký kraj s ní na všech stupních řízení žadatelům pomáhá. Díky fondům EU vzniklo v Ústeckém kraji 813 nových pracovních míst, proběhly vzdělávací kurzy, podařilo se zrekonstruovat či vybudovat 21 provozoven a výrobních hal a vybavit je novým strojním zařízením, bylo vystavěno 359,5 km nových kanalizačních a 78,3 km vodovodních sítí, přičemž u řady stávajících proběhly rozsáhlé rekonstrukce. Zapomenout nelze ani na kilometry dopravních komunikací a cyklostezek. Podporu získalo i 16 rekreačních, sportovních a ubytovacích zařízení, u nichž byly rozšířeny kapacity a zvelebeno okolí pro potěšení návštěvníků (Ústecký kraj, 2010).

8.3.1 Programovací období 2004-2006

V prvním programovacím období 2004-2006 bylo na projekty realizované v Ústeckém kraji získáno celkem 5,8 mld. Kč, a to v podobě dotací ze strukturálních fondů EU ve výši 4,3 mld. Kč a dotací ze státního rozpočtu ČR 1,5 mld. Kč. Co se týká zaměření, subjekty v Ústeckém kraji k získání dotací z EU využívaly prakticky všech operačních programů. Největší měrou byl v kraji využíván OP Rozvoj lidských zdrojů a SROP, který byl zaměřen zejména na podporu rozvoje podnikání, cestovního ruchu, infrastruktury a informačních technologií v kraji. V rámci ostatních operačních programů byly podpořeny činnosti zaměřené na vzdělávání obyvatel v regionu, na ochranu životního prostředí, na rozvoj dopravy a na podporu zemědělství a rozvoj obcí (Ústecký kraj, 2010). Tabulkový přehled čerpání ÚK v prvním programovacím období je umístěn jako příloha č. 8 Přehled vyčerpaných finančních prostředků z fondů EU a státního rozpočtu za období 2004-2006.

V programovacím období 2004-2006 byl v oblasti vzdělávání a školství využit Společný regionální operační program spolu s OP Rozvoj lidských zdrojů, konkrétní popis čerpání z těchto programů je uveden níže.

Společný regionální operační program

V prvním programovacím období proběhla v rámci Společného regionálního programu celkem čtyři kola výzev, ve kterých bylo schváleno celkem 17 projektů vypracovaných školami a školskými zařízeními zřizovaných ÚK. Tři projekty spadaly do Opatření č. 2.2 Rozvoj infrastruktury a komunikačních technologií a zbylých čtrnáct projektů spadalo do Opatření č. 3.1 Infrastruktura pro RLZ v regionech. Celková výše podpory na těchto 17 projektů byla ve výši 169,96 mil. Kč, přičemž jde o součet finančních prostředků z EU a ze státního rozpočtu (Ústecký kraj, 2010).

Z přehledu úspěšně realizovaných projektů umístěném v příloze č. 9 (Projekty realizované v rámci SROP školami a školskými zařízeními zřizovanými Ústeckým Krajem v programovacím období 2004-2006) je důležitá tendence zlepšování spolupráce mezi SOŠ a zaměstnavateli. U tří škol v kraji byla vybudována centra vzdělávání na podporu strojírenských a technických oborů, konkrétně se jedná o tyto příspěvkové organizace - Střední školu technickou ve Varnsdorfu, Střední školu technickou v Mostě Velebudicích a Střední průmyslovou školu a Vyšší odbornou školu v Chomutově.

Operační program Rozvoj lidských zdrojů

V rámci OP Rozvoj lidských zdrojů bylo přijato a financováno 25 projektů vytvořených školami a školskými zařízeními v ÚK. Nejvíce projektů, resp. 12, spadalo do Opatření č. 3.1 Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání, dalších osm projektů bylo zařazeno do Opatření č. 3.3 Rozvoj dalšího profesního vzdělávání, čtyři projekty spadaly do Opatření č. 1.1 Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání a poslední projekt do Opatření č. 4.1 Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti (Ústecký kraj, 2010). Celková výše podpory na těchto 25 projektů byla stanovena ve výši 71,03 mil. Kč, což je patrné i z přehledu úspěšných projektů a přidělených částek umístěném v příloze č. 10 – Projekty realizované v rámci OP RLZ školami a školskými zařízeními na území Ústeckého kraje v programovacím období 2004-2006.

8.3.2 Programovací období 2007-2013

Na podporu školství a vzdělávání v ÚK je v současném programovacím období využíván ROP Severozápad spolu s OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Regionální operační program Severozápad

Ústecký kraj v aktuálním plánovacím období čerpá z Regionálního operačního programu Region soudržnosti NUTS II Severozápad pro období 2007 – 2013 a právě školní rok 2008/09 byl charakteristický intenzivním čerpáním prostředků právě z tohoto programu. Obecným cílem ROP Severozápad je zvýšení kvality fyzického prostředí a přeměna ekonomických a sociálních struktur regionu jako předpoklad pro zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel.

V ÚK byla díky ROP Severozápad zahájena realizace 9 projektů v oblasti infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů, jejichž celkové náklady tvoří 708,9 mil. Kč a právě 655,7 mil. Kč je financováno dotací z EU. Co se týká zaměření jednotlivých projektů, jedná se konkrétně o prioritní osu 1 Regenerace a rozvoj měst, oblast podpory 1.3 Infrastruktura v oblasti lidských zdrojů spolu s prioritní osou 2 Integrovaná podpora místního rozvoje, oblast podpory 2.2 – Investice pro zlepšení fyzické infrastruktury. Seznam projektů realizovaných v rámci ROP Severozápad je uveden v příloze č. 11 - Projekty realizované v rámci programu Severozápad v aktuálním programovacím období 2007 - 2013. Uvedené projekty jsou především zaměřeny na dobudování infrastruktury škol a školských zařízení tak, aby splňovala parametry moderních evropských škol a zároveň odpovídala potřebám systému Páteřních škol v kraji. Jednotlivé projekty budou průběžně dokončovány do konce roku 2011 (Ústecký kraj, 2010).

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

V aktuálním programovacím období bylo pro Ústecký kraj, který působí v roli Zprostředkujícího subjektu pro Prioritní osu 1 Počáteční vzdělávání a Prioritní osu 3, oblast podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání, alokováno téměř 51 mil. €, tedy necelých 1,5 mld. Kč (Ústecký kraj, 2010). Citovaný přepočet není dle aktuálního kurzu Eura (k 18.3.2011 24,39 Kč/€), nýbrž jsou tyto částky přepočteny v kurzu z konce roku 2006, kdy byl kurz Eura ještě ve výši 28,3 Kč/€.

Pro aktuální programovací období si Ústecký kraj v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost plánuje následující projektové záměry:

- Podporovat začlenění výchovy k podnikání do školního kurikula, včetně zahraničních zkušeností.
- Systematické poradenství pro žáky ohrožené předčasným ukončením školní docházky.
- Systematicky podporovat propojení zaměstnavatelů a vzdělávacích institucí včetně posílení získání odborné praxe žáků s dopadem do školních vzdělávacích plánů.
- Provádět kariérové poradenství a další vzdělávání pedagogických pracovníků včetně realizace odborných praxí a zahraničních stáží.
- Podporovat podmínky pro výuku technických oborů včetně zvyšování motivace žáků ke vzdělávání v těchto oborech (Ústecký kraj, 2010).

V roce 2008 patřil ÚK mezi první kraje, které vyhlásily výzvy k předkládání žádostí o projekty, a ÚK se v tomto roce stal prvním krajem, který rozdělil peníze mezi žadatele. V Ústeckém kraji je viditelná snaha o dlouhodobě problematické oblasti, zejména o podporu technického vzdělávání, motivaci žáků ZŠ ke studiu v technických oborech, o podporu podnikatelských kompetencí a rozvoj podnikatelských dovedností na ZŠ a SŠ, podporu environmentálního vzdělávání, posílení klíčových kompetencí pedagogických pracovníků zejména v oblasti ICT. I nadále je pozornost kraje věnována dětem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. V této oblasti podpory je řešena problematika xenofobie a multikultury ve školách, podpora talentovaných dětí a žáků i výuka dětí cizinců stejně jako v předcházejícím programovacím období 2004 - 2006 (Ústecký kraj, 2010).

Po více než roce realizace projektů podpořených v 1. výzvě byly v projektech viditelné výsledky a výstupy. Projekty jsou velmi často realizovány v partnerství škol, vzdělávacích institucí, hospodářských komor a dalších institucí. V Ústeckém kraji bylo realizováno 40 projektů za více než 500 mil. Kč. V úspěšnosti čerpání finančních prostředků patřil kraj rovněž k prvním v ČR. V roce 2009 vznikl jako nový odbor krajského úřadu Odbor strategie, přípravy a realizace projektů, který byl rozdělen na dva samostatné celky - oddělení projektů a oddělení grantů EU pro vzdělávání (Ústecký kraj, 2010).

Odbor se v průběhu roku 2009 podílel na přípravě jednoho z nejrozsáhlejších projektů, které chtěl ÚK financovat ze zdrojů EU. Pro tento účel bylo společně s městem

Terezín založeno zájmové sdružení právnických osob „Terezín – město změny“, které předložilo Ministerstvu kultury ČR v září 2009 projekt „Terezín – projekt oživení kulturních památek“ se žádostí o dotaci ve výši 500 milionů korun. Strategickým cílem projektu je postupně zachránit a obnovit jedinečný barokní komplex pevnostního systému a jeho následné využití rozvoj vzdělávacích, společenských a kulturních aktivit. Dotace byla přidělena v rámci Integrovaného operačního programu Prioritní osa 5, oblast intervence 5.1 - Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví a projekt musí být dokončen v roce 2013 (Ústecký kraj, 2010).

Oddělení grantů EU pro vzdělávání vykonává funkci tzv. zprostředkujícího subjektu operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Jako zprostředkující subjekt řídí a administruje 4 globální granty, 3 globální granty v prioritní ose 1 a 1 globální grant v prioritní ose 3. V prioritní ose 1 bylo v roce 2009 v realizaci 27 projektů z 1. a 2. výzvy v celkové hodnotě 431,35 mil. Kč, což je patrné z přehledu schválených projektů v příloze č. 12 – Projekty realizované v rámci GG Ústeckého kraje v OPVK v roce 2009 a v rámci prioritní osy 1.

V únoru 2009 byla vyhlášena 3. Výzva k předkládání grantových projektů. V rámci této výzvy obdržel zprostředkující subjekt 92 žádostí v celkovém požadavku více jak 535 mil. Kč. Nakonec bylo k realizaci schváleno 13 projektů ve výši 92,52 mil. Kč, viz přehled v příloze č. 13 – Projekty doporučené v rámci 3. výzvy GG Ústeckého kraje v OPVK ve školním roce 2008/2009. Z těchto čísel je patrné, že většina projektů byla zamítnuta, mezi nejčastější chyby patřily nedostatky formální stránky žádostí nebo nedostačující zdůvodnění projektů.

Ke konci roku 2009 bylo celkem podpořeno 56 projektů v hodnotě 676,06 mil. Kč a probíhala realizace 41 projektů v rámci prioritní osy 1, proplaceno bylo 73 průběžných žádostí o platbu ve výši 107,35 mil. Kč. V průběhu roku 2009 realizovalo oddělení grantů EU pro vzdělávání také tři projekty technické pomoci ve výši necelých 28 mil. Kč, které byly určeny k zabezpečení řízení a administraci globálních grantů (Ústecký kraj, 2010).

V roce 2010 měl kraj v plánu vyhlásit výzvy do všech 4 globálních grantů, které kraj administruje. V prioritní ose 3 byl předložen Řídícímu orgánu (MŠMT) návrh na globální grant v oblasti 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání. V rámci dvoukolové výzvy obdržel zprostředkující orgán 36 žádostí v objemu 139,92 mil. Kč. V rámci této

výzvy bylo doporučeno 15 žádostí ve výši 152,19 mil. Kč, takže méně než polovina projektů bylo úspěšných.

V roce 2010 proběhla 4. Průběžná výzva k předkládání žádostí v oblastech podpory 1.1, 1.2 a 1.3 globálního grantu OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Tato výzva byla ukončena 28.5.2010. V oblasti podpory 1.1 bylo předloženo 42 žádostí v celkovém požadavku 168,397 mil. Kč, z nichž bylo schváleno 13 projektů o celkové alokaci 53,49 mil. Kč. V oblasti podpory 1.2 bylo obdrženo 23 žádostí v celkovém požadavku 78,72 mil. Kč, ze kterých byly schváleny 4 projekty o celkové alokaci 16,93 mil. Kč. A v poslední oblasti podpory 1.3 bylo přijato 19 žádostí v celkovém požadavku 54,06 mil. Kč a schváleny byly 4 z nich o celkové alokaci 19,85 mil. Kč. Přehledy schválených projektů jsou umístěny jako přílohy č. 14 - 16. Z uvedených čísel vyplývá, že uspěje jen přibližně třetina podaných projektů, což není pro Ústecký kraj povzbudivé. Takto vysoká neúspěšnost projektů by měla být pro Ústecký kraj signálem pro kvalitnější zaškolování školských zařízení usilujících o evropské peníze.

8.4 Konkrétní případy čerpání finančních prostředků na vzdělání v Ústeckém kraji

Jako příklad řešení problémů v oblasti vzdělávání a školství jsou v této kapitole zařazeny následující dva projekty financované právě prostředky z EU.

8.4.1 Propagace řemeslných a technických oborů

8.4.1.1 Základní charakteristika a zdůvodnění projektu

První příklad úspěšně zpracovaného projektu nese název Propagace řemeslných a technických oborů, byl zrealizován Střední odbornou školou a Středním odborným učilištěm Roudnice nad Labem p.o. a je financován z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky. Projekt Podpora technických a řemeslných oborů (dále jen Propagace řemesel) proběhl od srpna roku 2008 do července 2010 a Evropský sociální fond na něj přispěl celkovým finančním obnosem 24,4 mil. Kč v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, prioritní osa 3. Počáteční vzdělávání, oblast podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělání.

Samotná příprava projektu Podpora řemesel vychází ze Strategie rozvoje lidských zdrojů v Ústeckém kraji, resp. potřeby technické pracovní síly, dále ze závěrů Institutu trhu

práce, konkrétně potřeby technické a řemeslné pracovní síly a pomoci malým a středním podnikům, a v neposlední řadě se projekt opírá o výstupy z projektu Systém komunikace v rámci celoživotního vzdělávání (ESF) – potřeba zprostředkovatele spolupráce školy – firmy.

Záměrem školy je propagace řemeslných a technických oborů mezi žáky posledních ročníků ZŠ, tak aby si právě nastupující generace uvědomila budoucnost těchto oborů. Škola by také chtěla vyvrátit řadu předsudků a falešných mýtů ve společnosti o nízké prestiži a špatném ohodnocení technicky zaměřených oborů a řemesel. Cílem je celoplošné reálné představení řemeslných a technických oborů v rámci Ústeckého kraje. Výstupem celého projektu je prezentace a přiblížení těchto oborů žákům ZŠ a jejich rodičům v dostatečném předstihu před výběrem povolání.

8.4.1.2 Aktivity a očekávané výsledky projektu Podpora řemesel

Počáteční fáze projektu Podpora řemesel zahrnuje následující aktivity:

- Navázání kontaktu a spolupráce se základními školami a středními odbornými školami v regionu
- Spolupráci se zaměstnavateli v technických a řemeslných oborech
- Aktivní zapojení zaměstnavatelů do systému exkurzí a ukázkových dní
- Zadání a využití situačních analýz pro jednotlivé okresy Ústeckého kraje
- Získání kompetencí pro zaměstnavatele
- Vypracování technologických profilů zaměstnavatelů
- Vypracování tištěné publikace tzv. Katalogu řemesel
- Aktuální informace na internetových stránkách školy

Co se týká výčtu podporovaných oborů, jsou zde vybrána následující povolání – sektor strojírenství (zámečník, obráběč kovů, nástrojář), elektroenergetika a elektrotechnika (silnoproud a slaboproud, mechanik elektronik), stavebnictví (zedník, malíř – lakýrník, tesař – truhlář, obkladač – omítač, montér suchých staveb, klempíř pro stavební výrobu), technická zařízení budov (instalatér, topenář, pokrývač), sektor dopravy (automechanik, klempíř pro strojírenskou výrobu, řidič pro kamionovou dopravu),

povolání spojené s ICT technologiemi (programátor a správce PC sítí), obor chemie a chemického průmyslu (provozní chemik), zemědělství a lesnictví (mechanizace a služby, opravář zemědělských strojů, agropodnikání, zahradník, farmář), hutnictví a slévárenství (slévač – formíř) a v neposlední řadě dřevozpracující průmysl a nábytkářství (umělecký truhlář, čalouník).

Hlavní část projektu Podpora řemesel spočívá ve vytvoření metodiky a prezentace řemeslných a technických oborů, SOŠ a SOU Roudnice nad Labem představovala výše zmíněné obory a prezentovala zúčastněné firmy, organizovala hry pro žáky základních škol a prověřovala jejich znalosti, schopnosti a předpoklady prostřednictvím profesních testů. Škola dále vytvářela prezentační podklady, propagační CD a DVD, letáky a časopisy. Hlavním výstupem projektu byly besedy se žáky a odborníky z praxe, ukázkové dny a exkurze. Cílem těchto aktivit bylo představení a přiblížení technických a řemeslných oborů žákům základních škol a jejich rodičům a ukázka provozu firem, resp. následného uplatnění vyučených žáků v praxi. Během ukázkových dnů byly navíc žákům předvedeny praktické ukázky technických a řemeslných činností s možností vyzkoušení samotnými žáky. Celkovým výstupem projektu Podpora řemesel je 17 zrealizovaných ukázkových dnů, exkurze pro 80 tříd žáků ZŠ a 106 besed na ZŠ. Mezi další výstupy projektu patří katalog řemesel, časopis Řemesla, internetové stránky, další propagační činnost, vyškolení pracovníci škol pro kvalifikované poradenství při výběru povolání a v neposlední řadě navázání spolupráce mezi školami a firmami na pravidelných workshopech.

V rámci ukončování projektu je naplánováno:

- Distribuce katalogů a motivačních filmů do základních škol
- Vypracování závěrečné monitorovací zprávy
- Vypracování postupu udržitelnosti projektu
- Závěrečná konference

8.4.1.3 Zhodnocení projektu

Na závěr je nutné podotknout, že problematika klesajícího zájmu žáků základních škol o učební obory není jen problémem Ústeckého kraje, nýbrž se stává trendem posledních let v celé České republice. Proto tento projekt není zdaleka jediný, nejen v Ústeckém kraji, ale i ve zbytku republiky se střední odborné školy a odborná učiliště

snaží opět nalákat na své studijní obory co nejvíce žáků. Mnohé školy pak právě volí cestu vypracování projektu a tím se snaží získat na své propagační aktivity finanční prostředky z Evropské unie. Pojetí škol se samozřejmě liší, ovšem zpravidla se shodují na oslovování potenciálních zaměstnavatelů vyučených žáků, snaží se o spolupráci již během studia, příp. zapojení do předváděcích akcí pro potenciální žáky a jejich rodiče. Dalším důležitým důvodem těchto aktivit je opět obava škol o budoucí využití svých kapacit, a to vzhledem k neutěšenému stavu klesajícího počtu patnáctileté generace. Řada škol proto volí evropské fondy jako prostředek pro vyřešení své existenční otázky. Důležitým pozitivem předkládaných projektů se stává stále častější a užší spolupráce odborných škol a učilišť s konkrétními zaměstnavateli, avšak v neposlední řadě i se samotnými základními školami, ze kterých ročně vychází jejich potenciální žáci.

Klesající trend žáků učilišť je zobrazen na následujícím grafu, ze kterého je patrné, že do roku 1995 byl počet žáků víceméně stejný, ovšem od té doby dochází víceméně k poklesu. Tento trend je způsoben jak demografickým poklesem již popsaným v kapitole 8.2.2 Počty škol v primárním, sekundárním a terciárním stupni vzdělání, tak klesajícím zájmem žáků ZŠ o studium na učilištích.

Graf č. 11 - Studující na učilišti, střední škole a vysoké škole v Ústeckém kraji

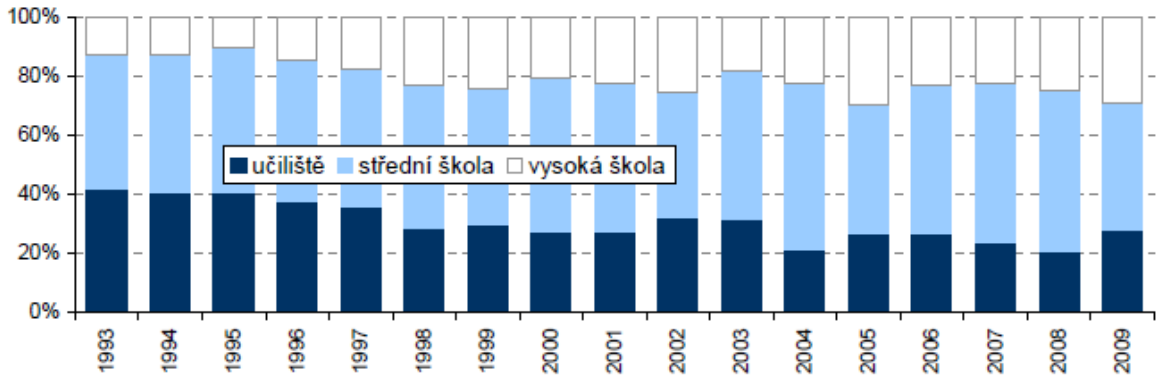

Zdroj: *Český statistický úřad: Mapy a grafy kraje* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Studenti veřejných a soukromých škol v Ústeckém kraji. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mapy_a_grafy_kraje>.

Konkrétní případ roudnické SOŠ a SOU popisuje úspěšně zpracovaný projekt, kterému se podařilo dosáhnout svých vytyčených cílů, k čemuž přispěla i určitá zkušenost vedení školy v dané problematice čerpání finančních prostředků z Evropské unie. Škola dále uspěla i se svým dalším projektem Kariéra – systém kariérového poradenství

v počátečním vzdělávání v Ústeckém kraji, který je zaměřen na vytvoření poradenských programů a pracovišť a také tréninkového pracoviště s krajskou působností.

8.4.2 Celoživotní vzdělávání v programu UNIV 2 – KRAJE

8.4.2.1 Základní charakteristika a zdůvodnění projektu

Jako další příklad úspěšného čerpání dotací na vzdělávání v Ústeckém kraji byla vybrána Soukromá podřipská střední odborná škola a střední odborné učiliště o.p.s. Roudnice nad Labem, jež je zapojena do více projektů, mimo jiné i do programu Evropské unie Leonardo da Vinci. Pro konkrétní ukázku vztaženou k tématu této diplomové práce však byl vybrán projekt jiný, resp. projekt UNIV 2 – KRAJE.

Projekt UNIV 2 – KRAJE, který nese podnázev Proměna škol v centra celoživotního učení, je individuálním projektem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Řešitelem projektu UNIV 2 – KRAJE se stal Národní ústav odborného vzdělávání a na jeho financování se podílí Evropský sociální fond spolu se státním rozpočtem České republiky. UNIV 2 - KRAJE navazuje na systémový projekt pod názvem Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby dospělým (UNIV), jehož realizace proběhla v letech 2005 až 2008, a to opět s podporou ESF.

Projekt UNIV 2 KRAJE je realizován v rámci oblasti podpory 3.2 – Podpora nabídky dalšího vzdělávání. Podle Prováděcího dokumentu k operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a průběžné výzvy je definovaná cílová skupina jako lektoři, pracovníci vzdělávacích institucí a účastníci dalšího vzdělávání. Programy celoživotního vzdělávání se orientují na věkovou kategorii od 18 do 64 let.

Projekt chce významně přispět k realizaci záměrů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy schválených vládou ČR, které jsou obsaženy v Akčním plánu podpory odborného vzdělávání (část 5.5 Podpora dalšího vzdělávání) a Strategii celoživotního učení ČR (část 3.3 Návrh opatření na podporu rozvoje celoživotního učení).

Existence projektu vychází z faktu, že se v poslední době po absolvování školy dále vzdělává stále menší část obyvatel České republiky, což ovšem v současném světě plném rychlých ekonomických i společenských změn přestává stačit a je potřeba svou kvalifikaci zvyšovat a dále si prohlubovat vzdělání. Projekt Proměny škol v centra celoživotního učení

by měl právě přispět ke zvýšení účasti obyvatel na dalším vzdělávání. Projekt pomáhá přeměňovat střední školy na centra celoživotního učení, kdy už nebudou své žáky vzdělávat jen v rámci počátečního vzdělávání, ale rozšíří svou nabídku o různé formy dalšího vzdělávání zaměřeného na dospělou populaci. Do projektu UNIV 2 – KRAJE jsou zapojeny školy z celé České republiky s výjimkou hlavního města, konkrétně se jedná o 325 škol, na kterých vzniknou centra celoživotního vzdělávání. Každá škola si navíc připraví nejméně tři programy dalšího vzdělávání ve spolupráci s vhodnými sociálními partnery.

Projekt celoživotního vzdělávání přináší zapojeným školám rozvoj profesních kompetencí učitelů, vyšší respekt k požadavkům světa práce, propojení počátečního a dalšího vzdělávání a v neposlední řadě rozvoj spolupráce a nová partnerství mezi jednotlivými aktéry projektu. Z pohledu jednotlivce je přínos projektu především v bohatší nabídce dalšího vzdělávání spolu s jeho lepší dostupností a kvalitnějším poradenstvím, což může být pozitivním faktorem pro vyšší motivaci jedince. Zaměříme-li se na obce a kraje, zde je na místě vyzdvihnout školy jako místa setkávání různých generací při učení a dalších navazujících činnostech, lepší využití prostor a materiálního vybavení škol a opět dostupnost dalšího vzdělávání a s ním souvisejícím poradenstvím (Nuov.cz, 2010).

8.4.2.2 Aktivity a očekávané výsledky projektu UNIV 2 - KRAJE

Aktivity projetu UNIV 2 – KRAJE lze shrnout do pěti nejdůležitějších oblastí:

- Vytvořit síť škol – center celoživotního učení
- Prohlubovat vybrané profesní kompetence pedagogických pracovníků
- Připravit modulové programy dalšího vzdělávání a jejich pilotní ověření
- Informační podpora dalšího vzdělávání
- Propagační kampaň „Učíme se všichni – a rádi!“

Předpokládané výsledky projektu lze shrnout do následujících bodů:

1. Výstupem projektu by mělo být vytvoření 325 center celoživotního učení, jelikož předpokládaný počet škol zapojených do projektu je v průměru 25 v každém kraji. Nejdůležitějším výsledkem je proměna středních škol v otevřené instituce aktivně realizující koncept celoživotního učení, poskytující počáteční i další vzdělávání v široké

spektrum (např. různé druhy rekvalifikací, zájmového vzdělávání, dalšího odborného vzdělávání…), v různých formách (např. prezenční, kombinované, uznávání výsledků předchozího učení).

2. V každém kraji ČR (kromě Prahy) bude vytvořena síť spolupracujících škol – center celoživotního učení – výsledkem projektu by teda měla být síť 13 spolupracujících škol.

3. 975 modulově zpracovaných programů dalšího vzdělávání. Předpokladem projektu je čtvrtina programů zpracovaných na „objednávku“ zaměstnavatele, další čtvrtina určena věkové skupině 50+; třetí čtvrtina by měla transformovat v počátečním vzdělávání neotevírané obory do dalšího vzdělávání a poslední čtvrtina by měla záviset na konkrétní volbě školy.

4. Vybrané programy dalšího vzdělávání poskytnou možnost vzdělávání v oborech, které v počátečním vzdělávání nejsou otevírány.

5. Minimálně jedna třetina zpracovaných programů dalšího vzdělávání bude pilotně ověřena.

6. Informační systém o nabídce programů dalšího vzdělávání pro každý kraj (v případě již existujícího informačního systému bude zajištěna jeho inovace a aktualizace). Jednotlivé systémy by měly být plně kompatibilní s informačním systémem DAT.

7. Cílená spolupráce center celoživotního učení se zaměstnavateli, a to konkrétně na regionální úrovni při mapování aktuálních potřeb trhu práce (Nuov.cz, 2010).

8.4.2.3 Hodnocení projektu

Přínos projektu je tedy jednoznačně kladný a jasný, škola usiluje o rozšíření dalšího vzdělávání za pomoci nově vytvořených center celoživotního vzdělávání, zlepšit vzdělanostní strukturu v regionu a nabídnout i absolventům možnosti rekvalifikací či změny oborů. V posledních letech je známo, že ubývá studentů řemeslných oborů a stále více žáků míří na střední školy či gymnázia. Podobné střední školy a hlavně odborná učiliště budou mít tedy v budoucnu problém, pokud se s ním již nepotýkají, naplnit své kapacity. Nenaplněnosti škol také přispívá demografická křivka obyvatelstva, která jasně ukazuje na ubývající počet dětí, tedy potenciálních studentů. Mnohé školy se proto snaží

hledat nové cesty jak přežít tuto nepříznivou dobu, a proto dochází k rozšíření řad žáků i o lektorování dospělých. Tyto školy spatřují v profesním vzdělávání svou jedinou záchranu, čímž může být zčásti vysvětlen zvyšující se zájem škol o zapojení do projektů celoživotního učení.

Ať už je ovšem důvod pro zapojování škol do projektu NUOV 2 – KRAJE jakýkoli, výsledek je jednoznačně kladný, proto není natolik významné, jestli se pro zapojení do projektu rozhodly školy z nutnosti naplnit a využít kapacity své školy, nebo jestli je opravdu zaujala vzdělávací politika EU a chtěly si rozšířit své obzory celoživotním vzděláváním, navíc pomoci nezaměstnaným v regionu s dalším vzděláním či rekvalifikací pro snazší nalezení práce. V závěru bych ráda vyzdvihla snahu projektu vycházet z konkrétních potřeb jednotlivých regionů a plánovanou spolupráci s úřady práce, pro které bude mít tento projekt jednoznačně přidanou hodnotu.

8.5 SWOT analýza vzdělávání v Ústeckém kraji

Následující SWOT analýza vychází z předchozích kapitol a programových dokumentů kraje a je zaměřena právě na problematiku vzdělávání v Ústeckém kraji. Tato metoda strategické analýzy je použita k deskripci celkové situace vzdělávání v Ústeckém kraji. SWOT analýza popisuje vnitřní charakteristiku pomocí silných a slabých stránek a vnější okolí za pomoci příležitostí a ohrožení. Tak bude vytvořen nový rámec pro hodnocení oblasti vzdělávání a školství v kraji. Metoda SWOT analýzy je součástí strategického plánování, na jejím zpracování lze formulovat strategické vize snahou o rozvoj silných stránek, odstraněním těch slabých, vyhýbáním se hrozeb a využitím příležitostí.

Silné stránky

- Probíhající aktivity na nábor žáků do učilišť, mimo jiné financované i z finančních zdrojů EU.
- Program prospěchových stipendií pro studenty VŠ s následným uplatněním v ÚK.
- Výhodná geografická poloha kraje pro spolupráci se školami v zahraničí.
- Přítomnost Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

- Přítomnost výzkumných pracovišť státního i soukromého sektoru - pracoviště ČVUT Praha (Děčín), technologický park Chomutov, VŠCHT Praha (Most) aj.
- Zkušenost a úspěšnost kraje v čerpání dotací z fondů EU.
- Vyšší odborné školy situované ve většině okresů ÚK.
- Vyšší porodnost a příznivější věková struktura v Ústeckém kraji v porovnání s ostatními kraji v ČR.
- Trend růstu počtu žáků v oborech vzdělání s maturitní zkouškou, tím pádem zvyšování vzdělanosti kraje.
- Školy věnují velké úsilí realizaci celoživotního učení a vzdělávání včetně realizace rekvalifikačních kurzů.
- Aktivity v dalším vzdělání pedagogických z prostředků škol i z prostředků ESF.

Slabé stránky

- Trend úbytku žáků v oborech vzdělání zakončených výučním listem, v oborech elektro a stavebních oborů středních škol počet žáků významně klesá.
- Nejnižší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v porovnání s ostatními kraji v ČR.
- Vysoká míra nezaměstnanosti v kraji spolu s méně kvalifikovanou pracovní silou.
- Nedostatek tak široké nabídky pracovních míst jako v jiných krajích.
- Nedostačující počet ekonomicky silných středních a malých podniků.
- Nejnižší vzdělanostní úroveň z celé ČR.
- Neatraktivnost ÚK pro absolventy.
- Trend demografického úbytku patnáctiletých žáků.
- Klesající zájem žáků ZŠ o učební obory.
- Sociální, ekonomický a kulturní status žáků v Ústeckém kraji patří k nejnižším v porovnání s ostatními kraji, tím pádem nevýhodná startovní pozice pro vzdělávání na SŠ a následně je tím do značné míry dán i nízký počet vysokoškolsky vzdělané populace v kraji.
- Nadprůměrný výskyt a vzrůstající trend sociálně-patologických jevů.

- Nižší podíl výdajů na podporu vědy a výzkumu.
- Nedostatečná provázanost středního školství s trhem práce.
- Nedostatečný důraz na polytechnické vzdělání, spojující řemeslnou zručnost s informačními technologiemi, malá motivovanost ke studiu technických a přírodovědných oborů na vysokých školách.
- Nedostatečně intenzivní a účinná výuka angličtiny.
- Malá péče státu o další vzdělávání a jeho nesystémovost.
- Nedostatek odborné pracovní síly, největší problémy sehnat zaměstnance v technických profesích (strojírenství, elektřina, stavebnictví), ale také ve zdravotnictví.

Příležitosti

- Vytváření motivačních nástrojů pro školy a pedagogy s cílem zlepšit obecně gramotnost absolventů ZŠ, a tím zlepšit jejich předpoklady pro další vzdělávání.
- Nastavení kvalitní spolupráce mezi školami a firmami při přípravě absolventů.
- Školy by měly dělat maximum pro získání žáků do oborů, které poptává trh práce, které jsou ovšem náročné na studium a praxi a pro absolventy základních škol nejsou dostatečně lukrativní.
- Efektivní čerpání financí ze strukturálních fondů EU, které je možné jen prostřednictvím opravdu kvalitně vypracovaných projektů.
- Těsnější spolupráce kraje a místních podniků s univerzitou, možnosti praxí a stáží.
- Organizace přednášek a seminářů společnostmi působícími v kraji se zájmem o nové absolventy.
- Snaha o udržení absolventů v kraji.
- Projekty příhraniční spolupráce – výměny studentů, možnosti zahraničních praxí a získání nových zkušeností, následná aplikace v Ústeckém kraji.
- Zpracování kvalitních programů na rekvalifikaci nezaměstnaných v rámci škol i soukromého sektoru.
- Besedy pro ředitele škol, výměna zkušeností při získávání finančních prostředků na rozvoj vzdělávání z fondů EU.

- Vytváření společných projektů více školami s podobnými záměry.
- Zapojení menších škol, které nemají s čerpáním financí z EU žádné zkušenosti.
- Financování propagace systému stipendií VŠ studentům, kteří po studiu zůstanou pracovat v ÚK zahrnující i střední školy.
- Větší podpora a propagace učilišť.
- Pokračovat v podpoře programů celoživotního vzdělávání.
- Reflektování na požadavky trhu práce ze strany vzdělávací soustavy v kraji.
- Zvyšování podílu populace s ukončeným středoškolským a vysokoškolským vzděláním, tím pádem růst vzdělanosti obyvatel Ústeckého kraje.
- Kvalitní a široká nabídka volnočasových aktivit pro mládež jako nástroj pro odstranění sociálně-patologických jevů.
- Další podpora integrace obyvatel ze znevýhodněných skupin.

Ohrožení

- Další odliv vysoce kvalifikované pracovní síly do jiných krajů.
- Nedostatečné výdaje na vědu a výzkum.
- Zhoršení ekonomické situace podniků v kraji.
- Rušení škol a školských zařízení z důvodu nenaplněné kapacity.
- Nedostatečný rozvoj malého a středního podnikání v kraji.
- Neefektivní průběh slučování škol v kraji.
- Nepříznivý vývoj počtu absolventů středních nebo vysokých škol.
- Programy rekvalifikací pomalé, nedostatečně účinné, nebo neaktuální vzhledem k situaci na trhu práce.
- Nedostačující podpora systému celoživotního vzdělávání.
- Nárůst nekontrolovaných sociálně problémových jevů.
- Trend narůstající neúspěšnosti mladých obyvatel na trhu práce v kraji.

Výsledkem této SWOT analýzy by mělo být takové chování kraje, aby minimalizoval hrozby za pomocí svých silných stránek a využíval příležitosti k odstranění stránek slabých. Takové chování by mělo vypadat následujícím způsobem:

Strategie Využití silné stránky ve prospěch příležitosti (SO)

Strategie SO pro Ústecký kraj znamená využívat zkušenosti s čerpáním z dotací EU a šířit je dále mezi doposud nezúčastněné školy a podpořit tak vzdělanost v regionu. Dále by bylo přínosem pružně reagovat na situaci na trhu práce a úzce spolupracovat s podniky v kraji. Tímto postupem by se prostřednictvím kvalitně zpracovaných projektů mohlo získat více finančních prostředků potřebných v tomto kraji s velmi nízkou vzdělaností a vysokou nezaměstnaností.

Strategie Hledání, resp. Překonání slabé stránky využitím příležitosti (WO)

Strategie WO by pro ÚK mohla spočívat v kvalitně připravovaných projektech o prostředky z fondů EU zaměřených na podporu vědy a výzkumu v kraji a podporu oborů, které jsou na trhu práce hodnoceny jako žádoucí. Tím by se zlepšila situace na trhu práce v kraji, zvýšila by se vzdělanost a kraj by se dále rozvíjel a investoval do svého budoucího rozvoje.

Strategie Konfrontace silné stránky s hrozbou (ST)

Ústecký kraj by měl využít své silné stránky pro zamezení dalšího odlivu vzdělané pracovní síly z kraje, neúspěšných rekvalifikací a problémové situaci mladých lidí na trhu práce. K tomu by měly pomoci opět jeho zkušenosti s čerpáním financí z EU, tentokrát na opravdu potřebné rekvalifikační kurzy a i nadále by měl kraj provozovat systém stipendií pro studenty vysokých škol s dobrými studijními výsledky a zlepšit jeho propagaci. Počet studentů zapojených do programu stipendií se sice zvyšuje, na druhou stranu by vzhledem k celkovému počtu studujících v kraji mohl být značně vyšší.

Strategie Vyhýbání se hrozbám a minimalizování slabých stránek (WT)

Kraj by se měl snažit o udržení absolventů vysokých škol a zabránit jejich dalšímu odlivu, vyhnout se neefektivním řešením situace ve školství, naopak je zde žádoucí pružně reagovat na změny na trhu práce, úzká spolupráce s místními podniky, příp. prohlubovat spolupráci se zahraničím.

8.6 Vlastní doporučení a možnosti dalšího rozvoje Ústeckého kraje

V této kapitole budou uvedena doporučení a možnosti dalšího rozvoje vzdělání v Ústeckém kraji, která vychází z provedené analýzy vzdělávání v ÚK.

Školy by měly dělat maximum pro získání žáků do oborů, které poptává trh práce, v této oblasti by bylo vhodné zajistit těsnější spolupráci mezi školami a místními podniky při přípravě absolventů za pomoci programů a stáží, což je ve výsledku výhodné pro obě strany. Pro představu o potřebách trhu práce se žáci ZŠ mohou dozvídat na organizovaných přednáškách a seminářích společností působících v kraji se zájmem o nové absolventy. Kraj by se dále měl zajímat o tvorbu zajímavých pracovních míst pro absolventy, kteří tuto oblast tak často opouštějí. Tím by přispěl ke zlepšení nepříznivé vzdělanostní struktury obyvatel. Dále zde sice funguje zaběhnutý systém stipendií na podporu absolventů VŠ v kraji, ale zde by byla vhodná lepší propagace i na středních školách v kraji, což by zajisté přilákalo více zájemců ze strany studentů.

Ke zlepšení počtu vzdělaných lidí v regionu by pomohlo i rozšiřování kapacity vysoké školy – UJEP, díky níž by došlo k nárůstu studentů, tím spíše by zde studující mohli po absolvování VŠ zůstat a pracovat nebo se sem studenti z jiných krajů mohli po studiu nastěhovat. Ústecký kraj by měl dále podporovat programy celoživotního vzdělávání a organizování pravidelných rekvalifikačních kurzů pro nezaměstnané obyvatele vzhledem k vysoké nezaměstnanosti a nepříznivé situaci na trhu práce. A k tomu by ÚK měl právě využívat finanční prostředky z EU.

Dále by bylo vhodné vytvářet motivační nástroje pro školy a pedagogy s cílem zlepšit obecně gramotnost absolventů ZŠ, a tím zlepšit jejich předpoklady pro další vzdělávání. Pro lepší vzdělávací strukturu obyvatel v kraji by pomohlo i zpracovávat kvalitní programy na rekvalifikaci nezaměstnaných v rámci škol i soukromého sektoru. V současné době by k tomuto účelu mohla sloužit nová centra celoživotního vzdělávání pro dospělé, která by využila volnou kapacitu škol bojujících o přežití kvůli nedostatečné naplněnosti tříd. A jako prevence sociálně patologických jevů by mohlo sloužit zvyšování nabídky volnočasových aktivit.

Ústecký kraj by se měl snažit o efektivní využívání finančních prostředků z EU prostřednictvím kvalitně zpracovaných projektů, které nebudou zbytečně vyřazovány už kvůli nedostačujícím formálním náležitostem, ale bude posuzován i jejich obsah. Mezi

nejčastějšími chybami v projektech zpracovaných v ÚK je bohužel nedostatečné zdůvodnění projektu spolu s nedodržením formálních náležitostí na strukturu projektů. V problematice získávání dotací z EU by bylo vhodné pořádat besedy pro ředitele škol kvůli výměně zkušeností při získávání finančních prostředků na rozvoj vzdělávání v ÚK. Na takovýchto společných setkáních by mohly vznikat společné projekty škol s podobným zaměřením či záměry. Navíc by to především zlepšilo situaci menších škol, které s čerpáním z fondů EU nemají skoro žádné zkušenosti, a proto jsou řazeny mezi neúspěšné ve snaze dosáhnout na finanční prostředky z EU.

Ústecký kraj by dále měl rozvíjet projekty příhraniční spolupráce jako např. výměny studentů, možnosti zahraničních praxí a získávání nových zkušeností, které by studenti následně mohli uplatnit v podmínkách kraje.

Dále je pro ÚK stále vhodná propagace studia na učilištích. A to kvůli skutečnosti, že je ze strany zaměstnavatelů všech okresů stále největší zájem o vyučené uchazeče, zejména v profesích jako např. zedník, zámečník, obráběč kovů, svářeč, soustružník, stavební - tesař, truhlář, kuchař-číšník-barman, prodavačka. Vzhledem k minulému vývoji regionu je nevýhodou pracovní síly v regionu její nevhodná kvalifikační skladba. Tento handicap však mohou úřady práce s využitím rekvalifikačních kurzů odstranit. Pokud by potencionální zaměstnavatel sdělil s dostatečným předstihem své požadavky na pracovní sílu, mohl by kraj připravit uchazeče o práce vhodnou rekvalifikací (Ústecký kraj, 2010).

9. Závěr

Vzdělání je v zemích EU chápáno jako celoživotní záležitost a tento přístup se v posledních letech začíná ujímat i v České republice. Evropská unie chápe přístup ke vzdělávání a školství jako zásadní, což je patrné z výše alokovaných finančních prostředků, kterými ve členských státech podporuje vzdělávání a rozvoj lidského kapitálu. Téma vzdělávání je projednáváno jak na úrovni států, tak i na zasedáních orgánů EU, ovšem funguje zde plná odpovědnost členských států za jejich vzdělávací systémy. Význam vzdělávání je pro budoucnost celé EU zásadní, proto se věnuje vysoká pozornost aktualizovanému rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy "ET 2020", který vychází z pokroku dosaženého pracovním programem "Vzdělání a odborná příprava 2010". Ačkoli se ne všechny vytyčené cíle z tohoto pracovního programu podařilo do důsledků splnit, celkově lze říci, že vzdělání a odborná příprava zásadním způsobem pomohly k plnění dlouhodobých cílů Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost, proto je i nadále nutné mít je i v dalších letech zakotvené v širším rámci strategie EU a prostřednictvím evropské spolupráce dostatečně flexibilně reagovat na stávající i nové výzvy.

Evropská unie podporuje spolupráci členských států, ovšem také usiluje o zachování evropské rozmanitosti, zachování místních specifik a respektuje odlišný kulturní vývoj svých členů. Kvalitní vzdělání je chápáno jako zásadní při zvyšování zaměstnatelnosti, např. uznávání kvalifikací hraje velkou roli pro zvyšování šancí na provádění profesí v jiných členských státech. Ke zvýšení žádoucí mobility žáků i vyučujících přispívá i další důležitá snaha EU znalosti tří jazyků, což by obyvatelům Unie práci v zahraničí také usnadnilo. Mezi hlavní nástroje pro dosažení cílů evropské vzdělávací politiky jsou řazeny vzdělávací programy a různé aktivity, které jsou aplikovány v členských zemích, ČR nevyjímaje (např. Erasmus, Socrates, Leonardo da Vinci). EU se dále snaží o přesunutí těchto vzdělávacích programů až za její hranice, proto jsou zapojeny i kandidátské země, ale i řada zemí mimo evropský kontinent. Vzdělávací programy EU jsou hrazeny z rozpočtu Evropské unie a také Evropský sociální fond zde zaujímá významné postavení.

V České republice zatím není na vzdělávání kladen tak velký důraz, důkazem toho je nedostatečné ohodnocení vyučujících, šetření v prostředcích na provoz i na materiální vybavení školských zařízení. Ovšem zde je nutné podotknout, že stávající úroveň vzdělávání a školství by u nás bez vstupu do EU pravděpodobně nebyla bez četných podnětů právě z Unie. Také Česká republika se snaží efektivně využívat možnosti, které jí Unie nabízí. Důkazem snahy České republiky o rozvoj prostřednictvím finančních prostředků z EU je čerpání financí ze strukturálních fondů. Česká republika obdržela na aktuální programovací období 754,9 mld. Kč. Od počátku programovacího období k 3. únoru 2011 bylo v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU realizované v ČR celkově předloženo 59 292 žádostí o podporu včetně zamítnutých projektů, předkladatelé těchto projektů žádali v souhrnu o 1 014,1 miliard Kč, což je částka převyšující dostupné prostředky na aktuální programovací období. Počet předložených projektů a částky překračující dostupné zdroje svědčí o velkém zájmu Čechů o peníze z EU.

Necelá polovina přidělených finančních prostředků ještě zbývá, ovšem prognózy odhadují, že by se v České republice mělo podařit vyčerpat všechny dostupné finanční prostředky z EU, tedy všech 26,69 mld. €. Usuzuje se tak podle zkušenosti z minulého programovacího období pro léta 2004 - 2006, kdy se České republice podařilo vyčerpat více než 99 % z dostupného objemu peněz z EU, což je nepochybně velký úspěch. Oblast vzdělávání a školství je podporována z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, na který je v aktuálním programovacím období 2007 – 2013 vyčleněn finanční objem 1.828,7 mil. €, dále se zde jedná o finanční podporu z operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace s celkovou alokací 2.070,68 mil. € a v neposlední řadě operační program Lidské zdroje a zaměstnanost s finančními prostředky 1837,4 mil. €.

Díky finančním prostředkům z Evropské unie byl významně podpořen rozvoj Ústeckého kraje v oblasti vzdělávání, což potvrzuje i provedená analýza. Ústecký kraj je charakteristický svou nepříznivou vzdělanostní úrovní, ovšem v posledních letech se nadějí stává rostoucí počet studentů vysokých škol, kteří tuto situaci v kraji zlepšují. Od roku 2004, vstupu České republiky do Evropské unie, tedy k rozvoji kraje významně přispívá využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU. Mnoho probíhajících aktivit a projektů na zvýšení vzdělanosti a podporu školství by bez přispění Evropské unie vůbec nemohlo fungovat. Obzvlášť v období krize by určitě nebylo tolik školských organizací tak

aktivních ve snaze investovat a pouštět se do dlouhodobějších projektů, nebýt podnětů právě z EU. V programovacím období 2004 - 2006 se podařilo kraji získat na rozvoj vzdělávání celkem 169,957 mil. Kč ze Společného regionálního operačního programu spolu s příspěvkem ze Státního rozpočtu ČR na 17 schválených projektů a v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů se jednalo o částku 71,03 mil. Kč na 25 schválených projektů.

Na podporu školství a vzdělávání v ÚK je v současném programovacím období 2007 – 2013 využíván ROP Severozápad spolu s OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. V ÚK byla díky ROP Severozápad zahájena ke konci roku 2009 realizace 9 projektů v oblasti infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů s celkovými náklady 708,9 mil. Kč, z nichž je právě 655,7 mil. Kč financováno dotací z EU. V roce 2010 proběhla 4. Průběžná výzva k předkládání žádostí v oblastech podpory 1.1, 1.2 a 1.3 globálního grantu OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Celkově bylo v rámci této 4. výzvy schváleno 21 projektů o celkové alokaci 90,27 mil. Kč. Ovšem úspěšnost schvalování podaných projektů není příliš dobrá, uspěla jen pouze necelá třetina podaných projektů. Proto by se měl Ústecký kraj více zaměřit na osvětu v čerpání finančních prostředků z EU a zvýšit tak šance školským zařízením a organizacím tvořit kvalitní projekty, které zaujmou a budou mít větší šance na schválení. Ústecký kraj si v čerpání finančních zdrojů i přesto vedl poměrně dobře, ovšem ještě zde bude potřeba mnohem více investic, aby se kraj mohl rovnat v oblasti vzdělávání vyspělým evropským regionům.

Na základě provedené analýzy by měl Ústecký kraj i nadále prosazovat kvalitně zpracované projekty především zaměřené na podporu učebních oborů, projekty celoživotního učení a prevenci sociálně-patologických jevů. Žádoucí je také užší spolupráce škol v Ústeckém kraji se soukromým sektorem a v neposlední řadě flexibilita reakcí na měnící se situaci na trhu práce. Úroveň vzdělání má totiž pro postavení na trhu práce velmi důležitou roli. A pokud by byla navázána užší spolupráce kraje s místními podniky, mohly by být vypisovány rekvalifikační kurzy podle aktuální poptávky na trhu práce nebo na popud investorů s dostatečným předstihem. Tím pádem by se i z Ústeckého kraje mohl stát prosperující region, který bude atraktivní nejen pro nové investory, ale i pro absolventy, kteří by zde po studiích zůstávali a zvyšovali by tím vzdělanostní strukturu kraje. Dále je v kraji žádoucí podporovat takové obory, které právě v tomto kraji chybí, a zlepšit tak velmi nepříznivou situaci na trhu práce. Dalším důležitým tématem je pro kraj

efektivita využívání kapacit školských a vzdělávacích zařízení spolu se slučováním mnohých školských zařízení, kde je potřeba ušetřit finanční prostředky, na druhou stranu by nemělo docházet ke zhoršování kvality výuky. Ústecký kraj by se měl zabývat i svou vzdělanostní strukturou, kterou má nejnižší z celé republiky. Především se jedná o problém odchodu absolventů vysokých škol do jiných krajů za lepší prací, zde by bylo vhodné zvýšit propagaci systému stipendií kraje.

S přihlédnutím k právě probíhajícím procesům globalizace a integrace můžeme očekávat neustále rostoucí důležitost vzdělávací politiky. Faktory jako nestálá situace na trhu práce, změny v průmyslové výrobě, možnosti zvyšování šancí na trhu práce prostřednictvím doplňování vzdělání nebo spolupráce podniků se vzdělávacími institucemi budou vzdělávací politiku i nadále podněcovat. Nová znalostní ekonomika znamená pro vzdělávací politiku významné podněty, na které musí co nejrychleji reagovat. Evropská unie si tuto důležitost vzdělávání náležitě uvědomuje, což je podloženo i nemalými finančními prostředky, které do vzdělávání ve všech členských státech alokuje. Právě díky vysoce kvalitnímu systému vzdělávání a odborné přípravy se může Evropa stát znalostní společností, která bude schopná obstát v globalizované světové ekonomice.

10. Seznam použitých zdrojů

10.1 Použitá literatura

ABRHÁM, Josef. *Komparativní ekonomika EU: trendy, souvislosti a implikace pro ekonomickou governance*. Vydání první. Praha: Vydavatelství MAC, spol. s r.o., 2008. 239 s. ISBN 978-80-86783-34-5.

BAKOŠ, Eduard; BINEK, Jan; PÓČ, David. *Lidské zdroje: Procesy, struktury a dokumenty*. Vyd. 1. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2006. 150 s. ISBN 80-7380-013-6.

BRDEK, Miroslav; VYCHOVÁ, Helena. *Evropská vzdělávací politika: Programy, principy a cíle*. 1. vydání. Praha: ASPI Publishing, 2004. 172 s. ISBN 80-86395-96-0.

CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. a kol. *Evropská integrace – Evropská unie*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, nakl. Oeconomica, 2004. 396 s. ISBN 80-245-0854-0.

ČEJKA, Marek; MOŘKOVSKÁ, Lucie. *Česká republika a Evropská unie: Studijní materiály*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 162 s. ISBN 80-210-3042-9.

eTwinning: Vzdělávací projekty škol v Evropě, Česká republika. Národní podpůrné středisko pro eTwinnig v ČR, Národní agentura pro evropské vzdělávací programy. Praha: Portál s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7367-332-1.

FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

GOLA, Petr. *Evropská unie: V otázkách a odpovědích*. 1. vydání. Třebíč: Nakladatelství Radek Veselý, 2003. 114 s. ISBN 80-86376-30-3.

GREGER, Petr. *Průvodce občana Evropskou unií*. 1. vydání. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1999. 60 s. ISBN 80-85864-76-2.

HAD, Miloslav; PIKNA, Bohumil. *Druhý a třetí pilíř Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2001. 86 s. ISBN 80-86345-06-8.

HAD, Miloslav; STACH, Stanislav; URBAN, Luděk. *Česká republika v Evropské unii: členství, přínosy a výzvy*. 1. vydání. Praha: Český institut pro integraci EU, 2005. 230 s. ISBN 80-7201-611-3.

Jak funguje Evropská unie: Průvodce občana institucemi EU. 1. vydání. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 46 s. ISBN 92-894-6364-3.

KAMENÍČEK, Jiří. *Lidský kapitál: Úvod do ekonomie chování*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2003. 248 s. ISBN 80-246-0449-3.

KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů: Základy moderní personalistiky*. Vydání 3. Praha: Management Press, 2003. 367 s. ISBN 80-7261-033-3.

MAŇÁK, Martin. *100 otázek a odpovědí o Evropské unii*. 1. vydání. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2000. 84 s. ISBN 80-85864-77-0.

PAVLÁK, Miroslav. *Lidské zdroje a fondy EU: Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2005. 128 s. ISBN 80-7357-139-0.

TOMŠÍK, Karel. *Evropská integrace a environmentální ekonomika*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1977-6.

SAK, Petr, et al. *Člověk a vzdělání v informační společnosti: Vzdělávání a život v komperizovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 296 s. ISBN 978-80-7367-230-0.

SCHRŐTTER, Hans Jőrg. *Aktuální slovník Evropská unie: Politika, hospodářství, dějiny, kultura*. První vydání. Praha: Nakladatelství BRÁNA, 2003. 215 s. ISBN 80-7243-167-6.

ŠKOTTOVÁ, Nina, et al. *Vývoj a perspektivy Evropské unie*. Vydání první. Praha: Nakladatelství Jalna, 2008. 179 s. ISBN 978-80-86396-38-5.

WALTEROVÁ, Eliška, et al. *Rozvoj národní vzdělanosti a vzdělávání učitelů v evropském kontextu: Úvodní teoreticko-analytická studie*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta, 2000. 215 s. ISBN 80-7290-034-X.

10.2 Použité internetové zdroje

- *Český statistický úřad* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Charakteristika kraje. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje>.

- *Český statistický úřad: Mapy a grafy kraje* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Studenti veřejných a soukromých škol v Ústeckém kraji. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mapy_a_grafy_kraje>.

- *Český statistický úřad* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Statistická ročenka Ústeckého kraje - 20. VZDĚLÁVÁNÍ. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/421011-10-2010-20>.

- *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Vývoj lidských zdrojů v Ústeckém kraji v letech 2000 až 2009 – Kvalita pracovní síly. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajp/421363-10-xu>.

- *Český statistický úřad* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Vzdělanostní struktura obyvatel podle krajů v roce 2009. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajp/421363-10-xu>.

- *EU2009.cz* [online]. Vláda ČR, 2009, 5.5.2009 [cit. 2010-11-24]. Členské státy EU. Dostupné z WWW: <http://www.eu2009.cz/cz/about-the-eu/clenske-staty-eu-523/>.

- *EUR - Lex: Přístup k právu Evropské unie* [online]. 2009 [cit. 2011-11-08]. Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020). Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:01:CS:HTML>.

- *Europa: Oficiální stránky Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-11-08]. Činnosti Evropské unie - Vzdělávání, odborná příprava a mládež. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/pol/educ/index_cs.htm>.

- *European comission* [online]. 2010 [cit. 2010-12-10]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/index_en.htm>.

- *Euroskop.cz* [online]. Euroskop - odbor informování o evropských záležitostech, 2010 [cit. 2010-11-24]. Instituce EU. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>.

- *Eurydice: Network on education systems and policies in Europe* [online]. 2009 [cit. 2010-11-13]. Dostupné z WWW: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php>.

- *Evropská komise* [online]. 2009 [cit. 2010-11-24]. Členské státy. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/index_cs.htm>.

- *Evropská komise* [online]. 26.11.2009 [cit. 2011-03-21]. Pokrok EU v oblasti vzdělávání. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/news/culture/091126_cs.htm>.

- *Evropská komise* [online]. 08/09/2010 [cit. 2011-03-21]. Zpráva OECD podporuje cíle strategie Evropa 2020 v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/news/culture/100908_cs.htm>.

- *Evropské vzdělávací programy realizované v ČR* [online]. 2010 [cit. 2010-11-09]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropske-vzdelavaci-programy-realizovane-v-cr>.

- *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* [online]. c2006 [cit. 2010-11-24]. OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vpk-obdobi-2007-2013>.

- *Národní ústav odborného vzdělávání: Školy - centra celoživotního učení* [online]. 2010 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <http://www.nuov.cz/univ2k>.

- *National summary sheets on education systems in Europe and ongoing reforms : 2010 Edition* [online]. Brusel: European commission, 2010 [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_CZ_EN.pdf>.

- NEZVAL, Jiří. *Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008 – 2015)* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2008, 28. srpen 2008 [cit. 2010-11-09]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/dokumenty/strategie-vzdelavani-pro-udrzitelny-rozvoj-ceske-republiky>.

- *Organisation of the education system in the Czech Republic : 2008-09* [online]. Brusel : European commission, 2010 [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/CZ_EN.pdf>.

- *Souhrnná zpráva o činnostech Evropské unie - 2009* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2010 [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/generalreport/cs/2009/files/rg2009_cs.pdf>. ISBN 978-92-79-14330-4.

- *Strukturální fondy EU* [online]. 2010 [cit. 2010-11-27]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/>.
- *Strukturální fondy EU* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Aktuální měsíční monitorovací zpráva - leden 2011. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/dede9178-48d1-400e-b941-3c9ace46ee5a/MMZ---leden-2011>.
- *Strukturální fondy EU* [online]. 2010 [cit. 2011-03-04]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>.
- *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě: Česká republika* [online]. Vydání 2009/10. Brusel: European commission, 2010 [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf>.
- *TISKOVÁ ZPRÁVA 2993. Zasedání Rady Vzdělávání, mládež a kultura Brusel 15. února 2010* [online]. Brusel: 2010 [cit. 2010-11-08]. Consilium - Rada Evropské unie. Dostupné z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/CS/educ/113125.pdf>.
- *TISKOVÁ ZPRÁVA 3013. Zasedání Rady Vzdělávání, mládež a kultura* [online]. Brusel: 2010 [cit. 2010-11-08]. Consilium - Rada Evropské unie. Dostupné z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/CS/educ/115053.pdf>.
- *Unite the union* [online]. 2008 [cit. 2010-11-24]. Map of EU member states. Dostupné z WWW: <http://www.unitetheunion.org/resources/political_department/unite_in_europe/eu_information/map_of_eu_member_states.aspx>.
- *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz>.
- *Ústecký kraj* [online]. 2006 [cit. 2011-03-05]. Strategie udržitelného rozvoje ÚK. Dostupné z WWW: http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1066764&p1=92406
- *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-03-06]. Ústecký kraj v číslech. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1651658&p1=85858>.

- *Ústecký kraj* [online]. 2007 [cit. 2011-03-07]. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v ÚK ve školním roce 2005/2006. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1304210&query=vz_05-06&p1=84858>.
- *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-03-06]. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji ve školním roce 2008/2009. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1652662&p1=85958>.
- *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Výroční zpráva za rok 2009. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=98826&p1=183598>.
- *Vzdělávání v EU* [online]. 2010 [cit. 2010-11-08]. Národní ústav pro vzdělávání. Dostupné z WWW: <http://www.nuov.cz/vzdelavani-v-eu>.
- *White paper on education and trainig : Teaching and learning – Towards the leasing society* [online]. Brusel: European commission, 1995 [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/doc409_en.pdf>.
- *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2010 [cit. 2010-11-09]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zprava-o-ucasti-ceske-republiky-v-programu-celozivotniho>.

10.3 Jiné zdroje

- Emailová komunikace s Mgr. Martinou Černou, vedoucí oddělení grantů EU pro vzdělávání, Odbor strategie, přípravy a realizace projektů na Krajském úřadě Ústeckého kraje, 23. listopadu 2010.
- Rozhovor s Mgr. Marcelou Sekerovou, ředitelkou ZŠ Horní Beřkovice, v Horních Beřkovicích, 7. ledna 2011.

11. Přílohy

Příloha č. 1 - Mapa členských států EU

Příloha č. 2 - Seznam členských států EU

Příloha č. 3 - Přehled institucí EU

Příloha č. 4 - Schéma vzdělávacího systému České republiky

Příloha č. 5 - Vybrané ukazatele vysokého školství v Ústeckém kraji v časové řadě 2000 – 2009

Příloha č. 6 - Vzdělanostní struktura obyvatel podle krajů v roce 2009

Příloha č. 7 - Studenti vysokých škol podle krajů v roce 2009

Příloha č. 8 - Přehled vyčerpaných finančních prostředků z fondů EU a státního rozpočtu (mil. Kč) za období 2004-2006

Příloha č. 9 – Projekty realizované v rámci SROP školami a školskými zařízeními zřizovanými Ústeckým Krajem v programovacím období 2004-2006

Příloha č. 10 - Projekty realizované v rámci OP RLZ školami a školskými zařízeními na území Ústeckého kraje v programovacím období 2004-2006

Příloha č. 11 – Projekty realizované v rámci programu Severozápad v aktuálním programovacím období 2007-2013

Příloha č. 12 – Projekty realizované v rámci GG Ústeckého kraje v OPVK v roce 2009 a v rámci prioritní osy 1

Příloha č. 13 – Projekty doporučené v rámci 3. výzvy GG Ústeckého kraje v OPVK ve školním roce 2008/2009

Příloha č. 14 - Zveřejnění výsledků 4. výzvy GG OP VK - oblast podpory 1.1

Příloha č. 15 - Zveřejnění výsledků 4. výzvy GG OP VK - oblast podpory 1.2

Příloha č. 16 - Zveřejnění výsledků 4. výzvy GG OP VK - oblast podpory 1.3

Příloha č. 1 - Mapa členských států EU

Zdroj: *Unite the union* [online]. 2008 [cit. 2010-11-24]. Map of EU member states. Dostupné z WWW: <http://www.unitetheunion.org/resources/political_department/unite_in_europe/eu_information/map_of_eu_member_states.aspx>.

Příloha č. 2 - Seznam členských států EU

Název státu	Rok přistoupení	Rozloha (km^2)	Počet obyvatel (mil. ob.)
Belgie	1958	30 528	10,39
Bulharsko	2007	110 910	7,32
Česká republika	2004	78 866	10,29
Dánsko	1973	43 094	5,47
Estonsko	2004	45 222	1,32
Finsko	1995	338 145	5,24
Francie	1958	547 030	64,06
Irsko	1973	70 280	4,11
Itálie	1958	301 230	58,15
Kypr	2004	9 250	0,79
Litva	2004	65 200	3,58
Lotyšsko	2004	64 589	2,25
Lucembursko	1958	2 586	0,48
Maďarsko	2004	93 030	9,96
Malta	2004	316	0,40
Německo	1958	357 021	82,40
Nizozemsko	1958	41 526	16,57
Polsko	2004	312 685	38,52
Portugalsko	1986	92 391	10,54
Rakousko	1995	83 870	8,20
Rumunsko	2007	237 500	22,28
Řecko	1981	131 940	10,71
Slovensko	2004	49 035	5,48
Slovinsko	2004	20 273	2,01
Spojené království	1973	244 820	60,78
Španělsko	1986	504 782	40,45
Švédsko	1995	449 964	9,03

Zpracováno podle: *EU2009.cz* [online].Vláda ČR, 2009, 5.5.2009 [cit. 2010-11-24]. Členské státy EU. Dostupné z WWW: <http://www.eu2009.cz/cz/about-the-eu/clenske-staty-eu-523/>.

Příloha č. 3 - Přehled institucí EU

Instituce	Sídlo	Předseda	Počet členů	Funkční období
Evropská rada	Brusel	Herman Van Rompuy	27 + 1	není
Rada	Brusel, Lucemburk	z předsedající země	záleží na formaci	není
Evropská komise	Brusel	José Manuel Barroso	27	5 let
Evropský parlament	Štrasburk, Brusel, Lucemburk	Jerzy Buzek	736	5 let
Evropský soudní dvůr	Lucemburk	Vassilios Skouris	27 + 8	6 let
Evropský účetní dvůr	Lucemburk	Vítor Manuel da Silva Caldeira	27	6 let
Evropský hospodářský a sociální výbor	Brusel	Mario Sepi	344	4 roky
Výbor regionů	Brusel	Luc Van den Brande	344	4 roky
Evropská centrální banka	Frankfurt nad Mohanem	Jean-Claude Trichet	výkonná rada: 6	výkonná rada: 8 let
Evropská investiční banka	Lucemburk	Philippe Maystadt	řídící výbor: 9	řídící výbor: 6 let
Evropský veřejný ochránce práv	Štrasburk	Nikiforos Diamandouros	1	5 let
Evropský inspektor ochrany údajů	Brusel	Peter J. Hustinx	1	5 let

Zdroj: *Euroskop.cz* [online].Euroskop - odbor informování o evropských záležitostech, 2010 [cit. 2010-11-24]. Instituce EU. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>.

Příloha č. 4 - Schéma vzdělávacího systému České republiky

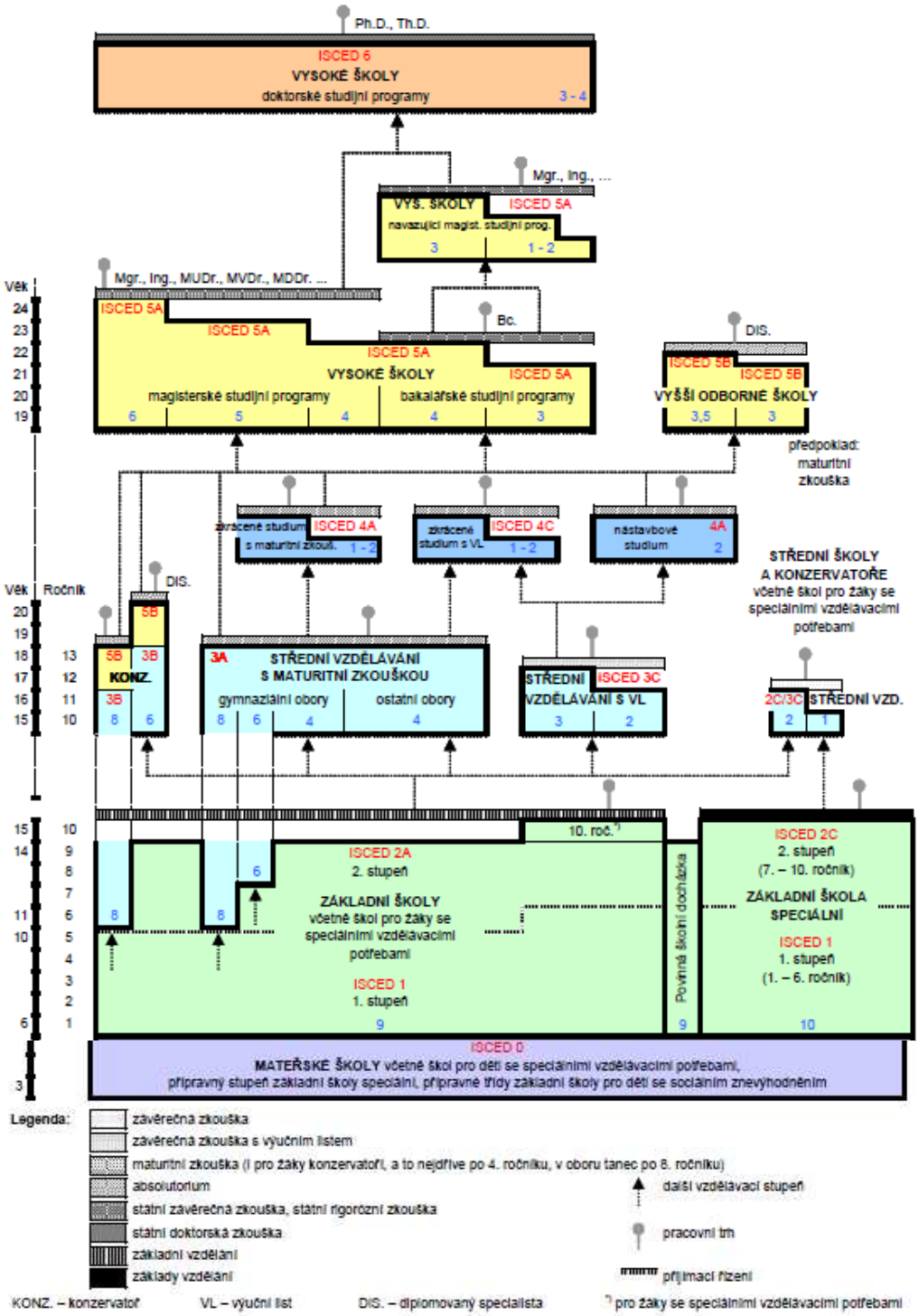

Zdroj: Český statistický úřad. *Český statistický úřad* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Statistická ročenka Ústeckého kraje - 20. VZDĚLÁVÁNÍ. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/421011-10-2010-20>.

Příloha č. 5 - Vybrané ukazatele vysokého školství v Ústeckém kraji v časové řadě 2000 - 2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	u středního a vyššího odborného vzdělávání školní ročník									
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010
VYSOKÉ ŠKOLY[1)]										
Studenti s trvalým bydlištěm v kraji k 31. 12.	**10 603**	**11 152**	**12 266**	**13 718**	**15 198**	**16 770**	**18 830**	**20 640**	**21 815**	**22 648**
z toho ženy	5 051	5 383	5 937	6 822	7 792	8 886	10 102	11 275	12 219	12 803
z celku:										
na veřejných VŠ	10 532	10 906	11 713	12 808	13 666	14 671	16 381	17 527	18 347	18 966
na soukromých VŠ	72	249	556	921	1 545	2 113	2 467	3 141	3 495	3 721
z celku:										
na VŠ se sídlem v kraji	2 871	2 923	3 229	3 578	3 811	4 207	5 003	5 559	5 898	6 382
UJEP Ústí nad Labem	2 871	2 923	3 229	3 578	3 811	4 207	5 003	5 559	5 898	6 382
na VŠ se sídlem v ostatních krajích	7 732	8 229	9 037	10 140	11 387	12 563	13 827	15 081	15 917	16 266
Studenti vysokých škol s místem výuky v kraji k 31. 12.[2)]	.	**6 303**	**6 904**	**7 688**	**8 454**	**9 436**	**11 125**	**12 288**	**12 962**	**13 451**
z toho ženy	.	3 912	4 208	4 670	5 179	5 833	6 870	7 645	8 121	8 387
z celku typ programu:										
bakalářský	.	2 546	3 161	3 798	4 708	5 654	7 159	8 608	9 279	9 729
magisterský	.	3 775	3 770	3 912	3 757	3 803	3 994	3 694	3 644	3 647
doktorský	.	16	22	24	30	31	41	64	112	132
z celku prezenční studium	.	4 734	4 934	5 344	5 620	6 101	6 637	7 102	7 385	7 980
z toho typ programu:										
bakalářský	.	1 643	1 889	2 276	2 696	3 181	3 827	4 646	5 149	5 822
magisterský	.	3 120	3 072	3 095	2 954	2 945	2 841	2 486	2 245	2 146
doktorský	.	2	3	-	2	6	16	28	44	51
z celku distanční a kombinované studium	.	1 574	1 990	2 362	2 850	3 358	4 520	5 222	5 605	5 504
z toho typ programu:										
bakalářský	.	903	1 275	1 525	2 018	2 477	3 340	3 981	4 144	3 924
magisterský	.	659	699	817	804	859	1 156	1 209	1 399	1 501
doktorský	.	14	19	24	28	25	25	36	68	81
Absolventi VŠ s místem výuky v kraji	.	997	970	1 019	1 209	1 428	1 645	1 999	2 225	2 774
z toho ženy	.	674	658	679	828	942	1 112	1 240	1 454	1 798

Zdroj: *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Vzdělávání - vybrané ukazatele v časové řadě 2000 - 2009. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajp/421363-10-xu>.

Příloha č. 6 - Vzdělanostní struktura obyvatel podle krajů v roce 2009

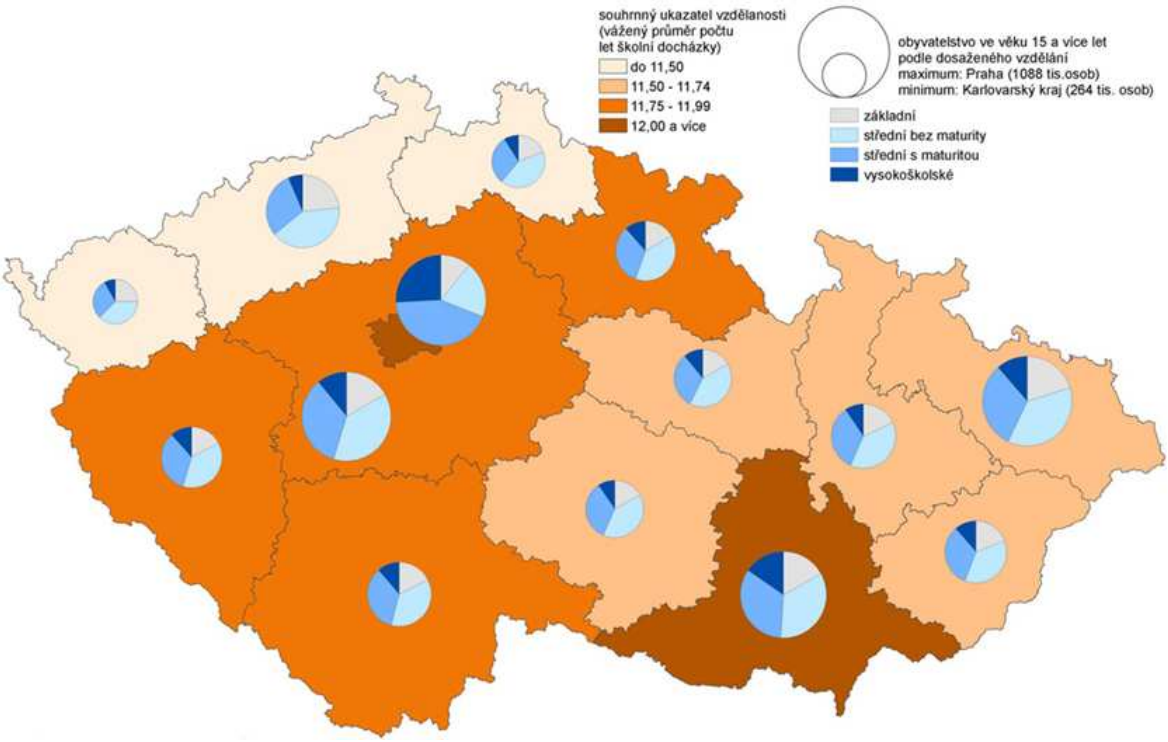

Zdroj*: Český statistický úřad* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Vzdělanostní struktura obyvatel podle krajů v roce 2009. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED002B00CF/$File/42136310k07.jpg>.

Příloha č. 7 - Studenti vysokých škol podle krajů v roce 2009

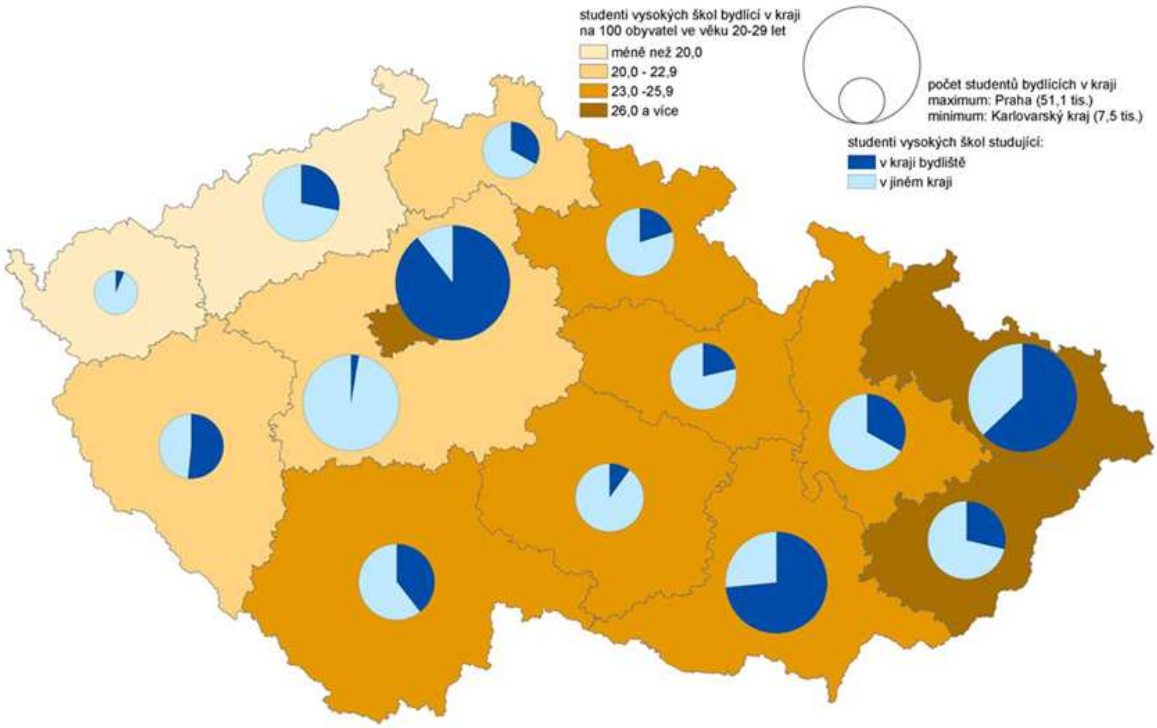

Zdroj: *Český statistický úřad* [online]. 2010, 11.1.2011 [cit. 2011-02-02]. Studenti vysokých škol podle krajů v roce 2009. Dostupné z WWW: <http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED002B00CF/$File/42136310k07.jpg>.

Příloha č. 8 - Přehled vyčerpaných finančních prostředků z fondů EU a státního rozpočtu (mil. Kč) za období 2004-2006

Název programu *Programme name*	Česká republika *Czech Republic*	Ústecký kraj *Usti Region*	Podíl Ústeckého kraje v % *Share of the Usti Region in %*
Operační programy / *Operational programmes*			
OP Rozvoj lidských zdrojů (OPRLZ) *OP Human Resources Development (OPHRD)*	28 294,70	2 205,53	7,79%
OP Průmysl a podnikání (OPPP) *OP Industry and Enterprise (OPIE)*	16 775,76	228,29	1,36%
OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OPRVMZ) *OP Rural Development and Multifunctional Agriculture (OPRDMA)*	6 682,37	151,83	2,27%
OP Infrastruktura - životní prostředí (OP IŽP) *OP Infrastructure - Environment (OPIEn)*	5 720,31	174,60	3,05 %
OP Infrastruktura - doprava (OPID) *OP Infrastructure - Transport (OPIT)*	5 214,92	357,56	6,86%
Společný regionální operační program (SROP) *Join regional operational programme (JROP)*	20 714,54	2 075,87	10,02%
Iniciativy Společenství / *Initiatives of EU*			
Interreg IIIA	487,71	160,48	32,90%
Equal	3 277,30	450,21	13,74%
Celkem *Total*	87 167,60	5 804,38	6,66%

Zdroj: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-03-06]. Ústecký kraj v číslech. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1651658&p1=85858>.

Příloha č. 9 – Projekty realizované v rámci SROP školami a školskými zařízeními zřizovanými Ústeckým Krajem v programovacím období 2004-2006

Žadatel	Název projektu	Schválená výše podpory (Kč)
SŠ zahradnická a zemědělská A. E. Komerse, Děčín - Libverda	Libverdský dvůr	19 969 914
SŠ zemědělská a ekologická, Žatec	Vybavení učeben Ekologie a Podnikání	3 480 750
SOŠ technická a SOU, Louny	Odb. učebna – provoz a ekonomika dopravy	3 422 871
SŠ služeb a cestovního ruchu, Varnsdorf	Vzdělávací středisko služeb se zaměřením na cestovní ruch	29 864 240
SOU služeb, Litvínov-Hamr	Centrum moderních technologií pro truhláře	1 936 000
SOŠ mediální grafiky a polygrafie, Rumburk	Posílení odborných kapacit v oblasti CŽV v oboru tiskař	6 544 461
SPŠ a VOŠ, Chomutov	Výukové centrum progresivních strojírenských technologií	5 400 914
SŠ technická-COP, Most - Velebudice	Krajské vzdělávací středisko strojírenství pro NC technologie	30 700 000
SŠ technická, Varnsdorf	Modernizace výuky a dílny pro obrábění	23 650 000
SOŠ služeb a SOU, Kadaň	Na internet do AMOSU	1 090 000
Gymnázium, Česká Kamenice	Zavedení moderních ICT pro výuku cizích jazyků, přírodovědných vyučovacích předmětů a současně zpřístupnění ICT veřejnosti	1 611 970
VOŠ a SPŠ, Varnsdorf	Internet – datová síť	4 316 397
SŠ elektrotech. a spojů, Ústí n. L.	Elektrotechnické vzdělávací centrum	6 000 000
SPŠ stroj. a elektrotech., Ústí n. L.	Modernizace výuky výrobní praxe	5 970 000
VOŠ a SPŠ stavební, Děčín	Centrum vzdělávání pro stavební technologie	6 000 000
Evropská OA, Děčín	Centrum evropských studií	8 000 000
SOU technické, Chomutov	RLZ ve strojírenských oborech	12 000 000
Celkem		**169 957 517**

Zdroj: *Ústecký kraj* [online]. 2007 [cit. 2011-03-07]. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v ÚK ve školním roce 2005/2006. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1304210&query=vz_05-06&p1=84858>.

Příloha č. 10 - Projekty realizované v rámci OP RLZ školami a školskými zařízeními na území Ústeckého kraje v programovacím období 2004-2006

Žadatel	Název projektu	Opatření	Schválená výše podpory (Kč)
Základní škola, Litvínov	Učíme moderně	3.1	511 060
Obchodní akademie, Ústí n. L.	Simulace ekonomických situací	3.1	2 000 000
Speciální školy, Ústí n. L.	Člověk a svět práce - Centrum předprofesní přípravy zdravotně a sociálně znevýhodněných žáků	3.1	2 427 160
ZŠ, Školní nám. 100/5, Ústí n. L.	Vytvoření a ověření ŠVP pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí v romské lokalitě Předlice	3.1	1 400 536
VOŠ a SPŠ, Varnsdorf	Tvorba a realizace vzdělávacích programů	3.1	5 445 342
SŠ zahradnická a zemědělská A. E. Komerse, Děčín – Libverda	Multimediální učebnice floristiky - moderní nástroj rozvoje odborného vzdělávání	3.1	4 725 560
Soukromá střední podnikatelská škola s.r.o., Most	Vytvoření a využití fungujícího systému dalšího profesního vzdělávání odpovídajícího potřebám znalostní ekonomiky a podpora poradenských činností pro rozvoj podnikání a vyšší konkurenceschopnost drobných a malých podniků	3.3	5 021 010
SŠ EDUCHEM a.s., Litvínov	PERSPEKTIVA – systém vzdělávání provozních zaměstnanců	3.3	3 579 332
SŠ technická-COP, Most – Velebudice	Vzdělávací moduly Krajského vzdělávacího střediska pro NC technologie	3.3	4 999 300
Evropská OA, Děčín	Zpracování, řízení a realizace projektové činnosti v oblasti vzdělávání	3.3	4 931 500
SŠ technická-COP, Most – Velebudice	Výcvikový vzdělávací program pro neziskový sektor v oblasti projektové přípravy dalšího profesního vzdělávání	3.3	5 251 100
ISŠ energetická, Chomutov	Řízené elektropneumatické systémy - RES - 1	3.3	2 989 560
SŠ technická, Varnsdorf	Středisko dalšího profesního vzdělávání	3.3	1 134 480
SŠ služeb a cestovního ruchu, Varnsdorf	Středisko rozvoje dalšího profesního vzdělávání v oblasti služeb, gastronomie a cestovní ruch	3.3	1 187 000
Hotelová škola, Teplice	"Asistentka manažera" - vzdělávací kurz pro ženy na a po MD, ženy nad 50 let a ženy dlouhodobě nezaměstnané	1.1	1 404 000
SOU technické, Chomutov	Rekvalifikační kurz "Obrábění na CNC strojích"	1.1	1 705 200
SOŠ a SOU, Podbořany	Šance na práci - Mechanik strojů a zařízení	1.1	1 291 800
SŠ služeb a cestovního ruchu, Varnsdorf	Druhá šance	1.1	5 527 500
ISŠ energetická, Chomutov	Moderní systémy řízení středních odborných škol	4.1	1 144 500
VOŠ, SPgŠ a OA, Most	Podnikatelské minimum – projekt vzdělávání pedagogických pracovníku technických středních škol se zaměřením na ekonomiku a podnikání	3.1	975 600
ISŠ energetická, Chomutov	Příprava specifického vzdělávacího modulu "Začínáme podnikat v řemeslech"	3.1	1 132 70
ISŠ energetická, Chomutov	Praxe v technických oborech – součást výuky	3.1	6 760 000

SŠ technická-COP, Most – Velebudice	Nové vzdělávací moduly NC technologií	3.1	725 645
SZŠ, Děčín	Zdravotnické vzdělávání pedagogů	3.1	2 691 050
OU a PrŠ, Jirkov	JITKA - program vzdělávání pro těžce handicapované	3.1	2 064 997
Celkem			71 025 932

Zdroj: *Ústecký kraj* [online]. 2007 [cit. 2011-03-07]. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v ÚK ve školním roce 2005/2006. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1304210&query=vz_05-06&p1=84858>.

Příloha č. 11 – Projekty realizované v rámci programu Severozápad v aktuálním programovacím období 2007-2013

Název projektu	Celkové náklady (tis. Kč)	Dotace z ROP (tis. Kč)
Evropská obchodní akademie, Děčín I, Komenského náměstí 2., p.o., REKO budovy	49 078	45 397
Gymnázium, Rumburk, Komenského 10, p.o., REKO hlavní budovy	63 979	59 181
Střední škola energetická a stavební, Chomutov, Na průhoně 4800, p.o., Výstavba vzdělávacího centra	58 453	54 069
VOŠ a SOŠ, Roudnice nad Labem, Špindlerova 690, p.o., REKO a zkapacitnění vzdělávacího zařízení VOŠ a SOŠ Roudnice n. L. - Vědomice	25 500	23 588
Gymnázium, Ústí nad Labem, Jateční 22, p.o., Dostavba areálu Konzervatoř, Teplice, Českobratrská 15, p.o., REKO zadního traktu budovy, dostavba zázemí, úpravy dvora (4. etapa)	157 169	145 381
Konzervatoř, Teplice, Českobratrská 15, p.o., REKO zadního traktu budovy, dostavba zázemí, úpravy dvora	107 382	99 328
Evropská obchodní akademie, Děčín I, Komenského náměstí 2., p.o., REKO tělocvičny	45 400	41 995
Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická, Ústí n. L., Resslova 5, Revitalizace areálu školy 4.–6. etapa + CEDOP	169 745	157 014
Dětský domov, Vysoká Pec 145, p.o., REKO hlavní budovy a příjezdové cesty	32 200	29 785
Celkem	708 906	655 738

Zdroj: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-03-06]. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji ve školním roce 2008/2009. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1652662&p1=85958>.

Příloha č. 12 – Projekty realizované v rámci GG Ústeckého kraje v OPVK v roce 2009 a v rámci prioritní osy 1

Žadatel	Název projektu	Výzva	Opatření	Výše podpory (mil. Kč)
SŠ technická, Most-Velebudice	Kariéra	1.	1.1	24,2
Asistenční centrum, a.s.	Výuka - komunikace-praxe	1.	1.1	25,0
SOŠ a SOU, Roudnice n. L.	Propagace řemeslných a technických oborů	1.	1.1	24,4
RIC Most s.r.o.	Business games	1.	1.1	24,5
WHITE LIGHT I.	RELIEF - poradenské a vzdělávací centrum WHITE LIGHT I.	1.	1.2	24,6
VOŠ, OA a SOŠ EKONOM, o.p.s.	Multikulturní svět škol Ústeckého kraje	1.	1.2	24,6
GENESIA	EDUCA - moderní vzdělávání pro pracovníky škol v ÚK	1.	1.3	25,0
SŠ služeb a cestovního ruchu, Varnsdorf	Kvalitní management ve vzdělávání - cesta k úspěchu	1.	1.3	20,3
SC-Bronco, a.s., Praha	Lesnicko - environmentální vzdělávání	2.	1.1	14,3
Gymnázium, Most	Environment jako nedílná součást výuky i života	2.	1.1	15,0
OHK Chomutov	Stavebnictví - perspektiva pro mladé	2.	1.1	15,0
SŠ energetická a stavební, Chomutov	Environmentální vzdělávání pro život	2.	1.1	14,6
OMNI TEMPORE, o.p.s., Most	Přenositelné kompetence	2.	1.1	11,0
ASISTA, s.r.o., Most	Otevřená škola - moderní, atraktivní, komunikativní	2.	1.1	14,5
OHK, Ústí n.L.	Podpora stavebních oborů	2.	1.1	10,2
XEOS, s.r.o., Praha 4	Evaluace vzdělávání	2.	1.1	10,5
CKP, Ústí n.L.	Komunitní škola	2.	1.1	15,0
Poradenství/Consultancy Tis Praha, s.r.o	Rozvoj kreativity pro podnikání u žáků SŠ ÚK	2.	1.1	11,6
GENESIA	Podaná ruka	2.	1.2	9,3
VALDEK,o.p.s. Slatina	Hiporehabilitace - moderní podpora Vzdělávání	2.	1.2	13,0
ZOMA, Ústí n. L.	E-learningové vzdělávání dlouhodobě nemocných žáků	2.	1.2	14,8
SEDUCTUS, s.r.o. Most	Zlepšení provozu škol	2.	1.3	14,8
SELLI, s.r.o. Žatec	ERUDIK	2.	1.3	9,9
28.říjen, Litoměřice	Profesní a kreativní rozvoj osobnosti Pedagoga	2.	1.3	12,2
Občanské sdružení soukromých učitelů, Litoměřice	Multimedia ve škole	2.	1.3	13,1
Evropská OA, Děčín	Projektové zařízení	2.	1.3	9,5
PPP ÚK a ZPDVPP, Teplice	VACLAV - efektivní systém dalšího vzdělávání v ÚK	2.	1.3	10,5
Celkem				431,4

Zdroj: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-03-06]. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji ve školním roce 2008/2009. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1652662&p1=85958>.

Příloha č. 13 – Projekty doporučené v rámci 3. výzvy GG Ústeckého kraje v OPVK ve školním roce 2008/2009

Žadatel	Název projektu	Opatření	Výše podpory (mil. Kč)
ASISTA, s.r.o., Most	Propojená škola	1.1	7,9
Základní škola Jirkov	Můj region	1.1	7,4
SOŠ pro ochranu a obnovu životního prostředí – Schola Humanitas, Litvínov	Ekologická měření v praxi – odborné kompetence žáků	1.1	9,2
ZŠ, Jakuba Arbesa 2454, Most	Učíme se jinak	1.1	6,3
ZŠ a MŠ Strupčice	Zavedení informačního a komunikačního systému do základních škol ve venkovských oblastech ÚK	1.1	9,4
Rozvoj občanské společnosti R. O. S., o.s., Ústí n. L.	Podpora počátečního vzdělávání zdravotnických oborů, jejich propagace ve vzdělávacím centru pro komunitní práci	1.1	6,5
ATIKING s.r.o., Praha	Přírodopis lehce a zábavně – elektronická učebnice přírodopisu pro ZŠ	1.1	7,8
Europa Concept CZ, Ústí nad Labem	Vzdělávání dětí cizinců v Ústeckém kraji	1.2	6,6
Logopedická ZŠ, Měcholupy	Logopedická prevence	1.2	6,1
Občanské sdružení Rami, Ústí n. L.	Škola mladých mistrů zvuku	1.2	6,9
SŠ elektrotechniky a spojů, Ústí n. L.	Nová kvalita ve vzděl. síťových specialistů	1.3	6,5
SŠ řemesel a služeb, Děčín	Klíčové kompetence pracovníků škol v gastro oborech	1.3	5,0
SPŠ technická, Varnsdorf	Rozšíření kompetencí učitelů v techn. oborech	1.3	6,9
Celkem			92,5

Zdroj: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-03-06]. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji ve školním roce 2008/2009. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1652662&p1=85958>.

Příloha č. 14 - Zveřejnění výsledků 4. výzvy GG OP VK - oblast podpory 1.1

Oblast podpory 1.1 4. výzva, alokace 53 489 785 Kč							
	reg. číslo projektu	žadatel	název projektu	bodové hodnocení s IPRM	požadovaná výše finanční podpory v Kč	schválená výše finanční podpory v Kč	
1	CZ.1.07/1.1.13/04.0030	Okresní hospodářská komora v Litoměřicích	Šikovné ruce mají budoucnost	88,50	2 998 936,96	2 998 936,96	doporučen k financování
2	CZ.1.07/1.1.13/04.0029	Okresní hospodářská komora Louny	Šikovné ruce - cesta k úspěchu	87,00	2 998 936,96	2 998 936,96	doporučen k financování
3	CZ.1.07/1.1.13/04.0028	Czech Republic Investment, a.s., Praha	Jak žák k informacím o svém okolí přišel	86,50	2 987 382,40	2 987 382,40	doporučen k financování
4	CZ.1.07/1.1.13/04.0026	Ansuz, s.r.o., Praha	Aplikace moderních výukových metod vedoucích ke zvýšení účinnosti dálkového studia při přípravě na maturitní zkoušku	85,00	3 996 660,00	3 617 172,00	doporučen k financování
5	CZ.1.07/1.1.13/04.0008	Blažek & Blažek s.r.o. Litvínov	Poklady kolem nás a v nás	84,00	3 975 089,60	3 739 089,60	doporučen k financování
6	CZ.1.07/1.1.13/04.0025	VVV Most, s.r.o.	Samostatný absolvent = úspěšný uchazeč o práci	83,50	5 977 526,40	5 977 526,40	doporučen k financování
7	CZ.1.07/1.1.13/04.0002	JOB MARKET s.r.o. Ústí nad Labem	Kultura a umění od první třídy	83,50	3 135 590,40	3 135 590,40	doporučen k financování
8	CZ.1.07/1.1.13/04.0013	Re.p.H. spol. s r.o., Chomutov	Za Ústecký kraj zelenější	82,50	5 995 099,68	5 770 523,68	doporučen k financování
9	CZ.1.07/1.1.13/04.0011	Soukromá podřipská střední odborná škola a střední odborné učiliště o.p.s. Roudnice nad Labem	Rozvoj klíčových kompetencí žáků v gastronomických oborech a oborech cestovního ruchu	81,00	2 997 308,02	2 206 708,02	doporučen k financování
10	CZ.1.07/1.1.13/04.0009	M.A.R.S. Audio s.r.o. Most	Poznej svůj kraj	81,00	5 995 715,20	5 995 715,20	doporučen k financování
11	CZ.1.07/1.1.13/04.0014	INFINITIA s.r.o., Domoušice okr Louny	Budoucnost ve strojírenství	80,50	5 991 361,12	5 984 401,12	doporučen k financování
12	CZ.1.07/1.1.13/04.0012	Sprinx Systems, a.s., Ostrava	Zavedení výuky integrovaných informačních systémů se zaměřením na zdravotnictví v rámci odborných předmětů středních škol	80,00	5 996 502,80	5 977 942,80	doporučen k financování
13	CZ.1.07/1.1.13/04.0033	CEET, s.r.o., Praha	Inovace výuky anglického jazyka na 1. stupni ZŠ prostřednictvím přímého a nepřímého zapojení rodilého mluvčího do výuky	79,00	4 982 113,00	0,00	nedoporučen k financování
14	CZ.1.07/1.1.13/04.0015	Obchodní akademie a jazyková škola s právem státní jazykové školy, Ústí nad Labem, Pařížská 15, příspěvková organizace	Tvorba e-learningových kurzů pro inovaci výuky na obchodní akademii v návaznosti na ŠVP	78,65	3 117 392,44	2 099 859,45	doporučen k financování
						53 489 784,99	

Zdroj: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-03-08]. Přehled dokumentů: Rozvojové programy a projekty. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?vol_stavzobrazeni=2&id_ktg=98340&zanorit=1&hledani=1&datum_do=&id_org=450018&p1=137319&submit=Vyhledat&query=v%C3%BDzv&kontext=0&archiv=0&strVlastnik=&sort=zmena_formalni&datum_od=&sc=DESC&tzv=1&pocet=25&stranka=2>.

Příloha č. 15 - Zveřejnění výsledků 4. výzvy GG OP VK - oblast podpory 1.2

Oblast podpory 1.2 4. výzva, alokace 16 931 980 Kč							
	reg. číslo projektu	žadatel	název projektu	bodové hodnocení s IPRM	požadovaná výše finanční podpory v Kč	schválená výše finanční podpory v Kč	poznámky
1	CZ.1.07/1.2.07/04.0011	Základní škola Ústí nad Labem, Hlavní 193, příspěvková organizace	Rozšíření služeb pro žáky se sociokulturním znevýhodněním a SPU	86,35	1 970 542,80	1 970 542,80	doporučen k financování
2	CZ.1.07/1.2.07/04.0013	MINIFARMA, Teplice	Hrátky se zvířátky	86,00	5 996 001,66	5 996 001,66	doporučen k financování
3	CZ.1.07/1.2.07/04.0007	TRIANON - ČECHY, o.s. Vimperk.	Nový začátek - integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	83,50	3 088 655,66	2 764 155,66	doporučen k financování
4	CZ.1.07/1.2.07/04.0003	EMIPIRIKUS, s.r.o. Praha	Záchytná síť	83,00	5 974 163,20	5 625 977,60	doporučen k financování

Zdroj: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-03-08]. Přehled dokumentů: Rozvojové programy a projekty. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?vol_stavzobrazeni=2&id_ktg=98340&zanorit=1&hledani=1&datum_do=&id_org=450018&p1=137319&submit=Vyhledat&query=v%C3%BDzv&kontext=0&archiv=0&strVlastnik=&sort=zmena_formalni&datum_od=&sc=DESC&tzv=1&pocet=25&stranka=2>.

Příloha č. 16 - Zveřejnění výsledků 4. výzvy GG OP VK - oblast podpory 1.3

Oblast podpory 1.3 4. výzva, alokace 19 851 086 Kč							
	reg. číslo projektu	žadatel	název projektu	bodové hodnocení s IPRM	požadovaná výše finanční podpory v Kč	schválená výše finanční podpory v Kč	poznámky
1	CZ.1.07/1.3.07/04.0005	NotrhCom, spol. s r.o. Most	Výuka k rozvoji tvořivosti učitelek MŠ	86,50	2 984 432,40	2 984 432,40	doporučen k financování
2	CZ.1.07/1.3.07/04.0007	TEACH TEAM, Litoměřice	Osobnostní rozvoj pedagoga	85,50	5 957 852,80	5 528 838,40	doporučen k financování
3	CZ.1.07/1.3.07/04.0014	Střední odborná škola, Ústí nad labem, Stará 100, příspěvková organizace	eLearningové on-line kurzy pro pracovníky středních škol	84,00	2 986 987,10	2 986 987,10	doporučen k financování
4	CZ.1.07/1.3.07/04.0006	Soukromé střední odborné učiliště LIVA s.r.o., Most	Jak zvládat zátěžové situace ve škole	83,00	2 997 945,35	0,00	nedoporučen k financování
5	CZ.1.07/1.3.07/04.0016	EU strukturální pro ČR, o.s., Ústí nad Labem	Podpora pedagogických pracovníků ve stavebnictví a zdravotnictví	79,50	3 955 666,80	0,00	nedoporučen k financování
6	CZ.1.07/1.3.07/04.0011	Střední škola služeb a cestovního ruchu, Varnsdorf, Bratislavská 2166, příspěvková organizace	Moderní výuka ICT na středních školách Šluknovského výběžku	76,50	3 295 224,15	0,00	nedoporučen k financování
7	CZ.1.07/1.3.07/04.0019	Střední škola energetická a stavební, Chomutov, Na Průhoně 4800, příspěvková organizace	Kvalifikace pedagogických a řídících pracovníků svářečských škol	76,50	2 804 813,27	2 804 813,27	doporučen k financování
8	CZ.1.07/1.3.07/04.0002	Centrum pro veřejnou politiku Praha	Tvorba a hodnocení preventivních programů a nácvik metod práce s aktéry šikany	70,00	1 283 413,26	0,00	nedoporučen k financování
9	CZ.1.07/1.3.07/04.0009	KFP Kořený Fichtner Pavlásek s.r.o	Vzdělávání pedagogických pracovníků SŠ v obalsti výuky finanční gramotnosti	69,00	1 185 173,12	0,00	nedoporučen k financování
10	CZ.1.07/1.3.07/04.0015	bfz o.p.s., Cheb	Další vzdělávání pedagogických pracovníků ÚL kraje	67,00	1 765 638,72	0,00	nedoporučen k financování
						14 305 071,17	

Zdroj: *Ústecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-03-08]. Přehled dokumentů: Rozvojové programy a projekty. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?vol_stavzobrazeni=2&id_ktg=98340&zanorit=1&hledani=1&datum_do=&id_org=450018&p1=137319&submit=Vyhledat&query=v%C3%BDzv&kontext=0&archiv=0&strVlastnik=&sort=zmena_formalni&datum_od=&sc=DESC&tzv=1&pocet=25&stranka=2>.